

§ 1 Anmälan om ersättare

Förste vice talmannen anmälde att *Åsa Hartzell* (M) skulle tjänstgöra som ersättare för David Josefsson (M) under tiden för hans ledighet den 1 september–30 november.

§ 2 Meddelande om särskild debatt om konflikten i Mellanöstern

Förste vice talmannen meddelade att på begäran av Sverigedemokraternas och Kristdemokraternas partigrupper skulle en särskild debatt om konflikten i Mellanöstern anordnas *onsdagen den 23 juni kl. 15.00*.

Från regeringen skulle utrikesminister Ann Linde (S) delta.

De inkomna skrivelserna hade följande lydelse:

Begäran om särskild debatt

Med anledning av Israel–Palestina-konflikten

Sedan i början av maj har det skett en kraftig upptrappning av Israel–Palestina-konflikten och dagligen förekommer väpnade insatser från de olika sidorna i konflikten. Sverigedemokraterna har sedan länge meddelat sitt stöd för de grunder varpå Israels agerande vilar.

Möjligheterna för en långvarig fred i området ser tyvärr ut att vara små så länge som det urskillningslösa väpnade våldet fortsätter. Det är viktigt att omvärlden noga följer vad som händer i området och att möjliga folkrättsbrott beivras. Omvärldens engagemang för en fredlig och stabil utveckling i området ser ut att fortsatt behövas.

Det väpnade våldet i området ser olika ut beroende på vilken sida som utövar det och konflikten som pågår är till stora delar en asymmetri både gällande metoder och ideologiska utgångspunkter. Konflikten tenderar också att få efterverkningar i den vidare regionen och i världspolitiken vilket gör att det är ur ett politiskt perspektiv en relevant konflikt att belysa.

Reaktionerna i omvärlden har varierat och vissa stater har valt att ta ställning med någon av sidorna i konflikten medan andra har valt att ta en mer försiktig hållning i konflikten. Dessa olika utgångspunkter i omvärldens reaktion är också relevanta att bredare belysa i syfte att finna den väg som kan leda till fred och säkerhet i området.

Mot bakgrund av utvecklingen som varit de senaste veckorna samt omvärldens reaktioner begär Sverigedemokraterna därför en särskild debatt om Israel–Palestina-konflikten.

Stockholm den 20 maj 2021

Henrik Vinge

Gruppledare för Sverigedemokraterna

Till talmannen

Kristdemokraterna begär att riksdagen anordnar en debatt om regeringens hantering av konflikten i Mellanöstern och svar på den eskalerande våldsspiralen mellan Israel och de palestinska områdena.

Den 10 maj skickades från Gaza över 150 raketer mot Israel, som i sin tur svarade med flygräder. Sedan dess har våldet eskalerat kraftigt. På båda sidor är det civila människor, varav många barn, som betalar det högsta priset. Därför måste våldet få ett slut och Sveriges regering måste göra allt som står i dess makt för att bidra till en långsiktig lösning på den långa konflikten.

En varaktig fred mellan israeler och palestinier är möjlig, men den bygger på att Israel erkänns och att de extrema krafterna isoleras. För att en sådan lösning ska bli möjlig måste man minnas ett antal saker. Hamas, som styr i Gaza, har som mål att utplåna staten Israel. Organisationen är terrorklassad av bland andra EU och har haft samma mål och medel ända sedan den grundades 1987. Hamas förnekar även att Förintelsen har ägt rum och kritiserade Sverige för den förintelsekonferens som statsminister Göran Persson arrangerade i Stockholm år 2000. Bland annat meddelade Hamas att konferensens mål var att ”förfälska historien om den så kallade Förintelsen, vilken är en påstådd och uppdiktad historia utan grund” och att Förintelsen är en ”stor illusion om ett påstått brott som aldrig begicks”.

Det finns skäl att kritisera israeliska regeringars politik, men Israels mål är inte och har aldrig varit den utplåning av motståndarsidan som Hamas förespråkar. Däremot har Israel folkrättsligt stöd för självförsvar och skydd av landets befolkning.

Ska Sverige och EU kunna vara en konstruktiv part så går det inte heller att bortse från det faktum att Iran och Qatar stödjer terroristorganisationer som Hamas. Även Turkiet har stött Hamas både politiskt och ekonomiskt. För att Sverige ska kunna spela en roll och vara en konstruktiv part är det centralt att relationerna med Israel återuppbyggs. För Sveriges och EU:s roll måste vara den konstruktiva medlarens, samtidigt som vi måste inse att det finns starka krafter i regionen som helt saknar intresse av fred.

Sedan raketskjutningarna inleddes har en våg av antisemitiska yttranden kunnat höras, i allt från gatumanifestationer till sociala medier som Twitter och Clubhouse. Etniskt och religiöst hat har aldrig, och kommer aldrig, vara acceptabelt. Inte heller leder det till fred och försoning. Sverige ska vara en frizon från hat, en tillflyktsort från våld och en aktör för fred. Europa har upplevt en lång historia av antisemitiskt våld och vi får aldrig någonsin släppa loss de krafterna igen.

Stockholm den 20 maj 2021

Andreas Carlson

Gruppledare, Kristdemokraterna

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:720

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:720 Besöksnäringens förutsättningar

av Tobias Andersson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 7 juni 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 2 juni 2021

Näringsdepartementet

Ibrahim Baylan (S)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:753

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:753 Arbetslösheten i Sverige

av Jan Ericson (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 7 juni 2021.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 2 juni 2021

Arbetsmarknadsdepartementet

Eva Nordmark (S)

Enligt uppdrag

Charlotte Kugelberg

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:755

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:755 Arbetsmiljön inom ambulanssjukvården

av Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

Interpellationen kommer att besvaras längre fram.

Skälet till dröjsmålet är tillfälligt förhinder att närvara i kammaren.

Stockholm den 1 juni 2021

Socialdepartementet

Lena Hallengren (S)

Enligt uppdrag

Marianne Jenryd

Expeditionschef

Prot. 2020/21:133
3 juni

Interpellation 2020/21:776

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:776 Villkorade stöd i FN-systemet för att värna kvinnors och flickors rättigheter
av Amineh Kakabaveh (-)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 juni 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokat engagemang.

Stockholm den 1 juni 2021

Utrikesdepartementet

Ann Linde (S)

Enligt uppdrag

Anna Hammargren

Expeditionschef

Interpellation 2020/21:778

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:778 Jakten på ripa
av Kjell-Arne Ottosson (KD)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 18 juni 2021.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade arrangemang.

Stockholm den 1 juni 2021

Näringsdepartementet

Jennie Nilsson (S)

Enligt uppdrag

Annica Sandberg

Expeditionschef

*Interparlamentariska
unionen (IPU)*

§ 4 Interparlamentariska unionen (IPU)

Utrikesutskottets betänkande 2020/21:UU14

Interparlamentariska unionen (IPU) (redog. 2020/21:RS3)
föredrogs.

Anf. 1 DAG LARSSON (S):

Fru talman! I dag ska vi diskutera en av världens kanske mest okända organisationer, men kanske också en av de viktigare internationella organisationer som finns, nämligen Interparlamentariska unionen.

Organisationen grundades 1889, samma år som mitt politiska parti grundades, det vill säga för en evighet sedan. Den har i dag 173 olika parlament som medlemmar. När man grundade IPU var själva syftet att försöka åstadkomma en fredlig arena för tvistlösning – att se till att krig och konflikter skulle kunna lösas via skiljedom i stället för via vapen.

IPU har också haft en stor betydelse för bildandet av Nationernas förbund och Förenta nationerna men även för flera av de internationella rättsliga institut som vi har i dag runt jorden.

Vi har alldeles nyligen haft ett stort möte med IPU. IPU har två stora internationella möten årligen – ett vårmöte och ett höstmöte. Vi hade vårt vårmöte för bara någon vecka sedan. Där diskuterades pandemin och dess

effekter på demokratier och på parlamentens arbete. Där diskuterades också Förenta nationernas hållbarhetsmål och hur parlamenten runt om i världen skulle kunna arbeta med dem.

På initiativ av ordföranden för den svenska IPU-delegationen Cecilia Widegren beslutade man sig också för att skicka iväg en delegation till Venezuela för att studera hur parlamentariker behandlas där.

Jag kan i sammanhanget påpeka att det i många debatter här i Sveriges riksdag brukar vara lite hårda holmgångar. Man brukar höja rösten, och man brukar kritisera varandra. Jag tycker om att kritisera oppositionen; det skänker mig en särskild glädje och njutning. Men här har jag rannsakat mitt hjärta fram- och baklänges, och jag hittar absolut ingenting jag kan kritisera mina parlamentariska kollegor för. I själva verket är jag fylld av beundran och respekt för det arbete som den svenska IPU-delegationens ordförande Cecilia Widegren, moderat, utför. Hon gör ett mycket bra arbete för Sverige och för Sveriges riksdag i det här sammanhanget. Ingen kritik riktad över huvud taget, alltså!

Själv blev jag i samband med den senaste konferensen invald i kommittén som arbetar med demokrati och mänskliga rättigheter, och jag ser fram emot att få arbeta med dessa frågor i det här sammanhanget.

I utrikesutskottet och i andra sammanhang förs ibland en diskussion om IPU, och jag kan förstå den diskussionen. Den interparlamentariska unionen ser ut ungefär som världen gör i stort, och det är bara att konstatera att när man ser Kina och framför allt när man ser representanter för Hafiz al-Asad, Syrien, blir man upprörd i många sammanhang.

Men man ska också konstatera att IPU är ett av få forum där Palestinas och Israels parlament möts. Man kan också konstatera att det i arrangemang av IPU bland annat har genomförts seminarier om hbtq-rättigheter nere vid Persiska viken. Det sker alltså ett demokratiskt utbyte som jag tycker är värt mycket.

Det förs ibland fram krav på att Sverige ska lämna IPU. Jag tror att det är lika galet som att föra fram krav på att Sverige skulle lämna Förenta nationerna. IPU är en av få arenor där alla pratar med varandra. Vi tycker inte om varandra allihop, men det är oerhört viktigt för demokratin och det globala samtalet att IPU finns.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget att lägga rapporten till handlingarna.

Anf. 2 CECILIA WIDEGREN (M):

Fru talman! Vi lever i minst sagt märkliga tider. Längtan till normalitet, det vill säga hur det var före pandemin, är stor. Samtidigt pågår ständiga mutationer och smittspridning lokalt, regionalt, nationellt och internationellt.

Fru talman! Snarare går vi mot det nya normala. Det vi gör här hemma påverkar oss här, och vi påverkas av vad som sker där borta.

I dag ska kammaren fatta beslut om riksdagens interparlamentariska arbete – det internationella arbetet. Det handlar om vikten av att samarbeta folk emellan, folkets representanter emellan, länder emellan och kontinenter emellan. Och vad kan vara tydligare i en tid som denna när det råder en pandemi än vikten av samtal, dialog och samarbete?

Smittspridningen påverkas lokalt av vad som sker här och vad som sker långt borta. Sambanden är tydliga. De globala kriserna är på intet sätt något nytt, men det är tydligt att de är här för att stanna i globaliseringens tider.

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till ett enigt utskotts förslag i betänkandet om Sveriges internationella samarbeten.

Jag vill också framföra ett stort tack för Dag Larssons engagemang som vice ordförande och för hans ord här i talarstolen.

Globala kriser är på intet sätt något nytt, men händelseutvecklingen, konsekvenserna, intensiteten och tidsintervallen förändras i rask takt. För att hantera detta måste vi skyndsamt få de uppoljade moderna internationella samarbetena. De är helt avgörande för att det här ska fungera.

Vi har utmaningar här hemma som otrygghet, säkerhet, handelsflöden, jobbtillfällena och utbildning. Allt det här är starkt sammanflätat med våra internationella samarbeten för att vardagen ska fungera i allmänhet, och framför allt i kriser. Då måste saker och ting fungera.

Sverige är väl sammanflätat med andra länder. Bara indexet svensk handel med andra länder utgör hela 80 procent av vår bruttonationalprodukt, vilket gör Sverige till ett av de mest handelsberoende länderna. För ett litet land långt uppe i det kalla norr krävs goda förbindelser, relationer och utvecklande, välsmorda samarbeten.

I botten handlar det om det nordiska samarbetet, och det använder vi oss av också i det parlamentariska arbetet. Europasamarbetet är helt avgörande för att sedan på den internationella arenan kunna smörja upp de multilaterala organisationerna och få dessa sammanflätade för att lösa de vardagliga svenska utmaningarna.

Tack vare goda förbindelser och handelsflöden har vi i dag råd med välfärd. Vi jobbar för bättre kvalitet, och vi ser till att arbeta för att beta av vårdskulder och bekämpa otrygghet och brottslighet. Det återstår då att jobba ännu mer för de fortsatta internationella samarbetena för att få de livsviktiga vardagliga fundamenten att fungera.

Fru talman! Redan för över 125 år sedan började svenska rikspolitiker att samarbeta med andra nationella parlament. Den interparlamentariska unionen är, precis som Dag Larsson sa, den parlamentariska dimensionen av Förenta nationerna. IPU omfattar 179 länder och 46 000 parlamentariker. En del är valda, och andra är inte valda. En del representerar demokratier och andra icke-demokratier.

Sverige är starkt engagerat och pådrivande, för vi anser att instrumentet dialog är så viktigt, även med dem vi inte tycker lika som. Det är genom dialog vi når framgång för ökade mänskliga rättigheter, ökad demokratisering, starka rättssäkra stater och ökad kvinnlig och ungdomlig representation för att få en starkare framtid.

Fru talman! I tider av ökad polarisering, extremism, nationalism, otrygghet och obalanser är utmaningarna flera. Men låt mig peka på ett par som har en särställning och som vi i det interparlamentariska arbetet lägger tydligt fokus på.

Först och främst handlar det om demokratisering. Vi lever i en tid när demokratins värden utsätts och ifrågasätts på ett sätt som vi tidigare inte har fått vidkännas. Man ifrågasätter människors lika värde, grundprincipen för vårt engagemang här i kammaren. Då måste vi lägga om strategin och samarbeta mer för att få en helt annan utveckling.

President Bidens samling, Summit for Democracy, är en tydlig signal om att även storebror i väster tar detta på väldigt stort allvar.

Reformeringen av multilaterala organisationer för att de ska bli välfungerande i en modern tid är helt avgörande, inte minst i tider av kriser. Där kan vi ifrågasätta de kalla suveränitetstankar som växer sig starkare och präglar alldeles för många i dag, kontra de internationella samarbetena. Det handlar om dem som tror på internationalisering kontra dem som vill ha mer av multilateralism.

Just nu ställer covid-19 helt nya krav på internationellt samarbete. Det handlar om globala hälsofrågor, klimatförändringar, ökad korruption och minskad öppenhet och transparens. Det är uppenbart att inga av dessa frågor kan hanteras i utanförskap. Alla måste sitta med runt bordet för att vi ska nå resultat när det gäller dessa utmaningar. Det kräver samarbeten där ingen lämnas utanför utan alla tillåts vara med. Därför jobbar också vi i det interparlamentariska arbetet för ett universellt medlemskap, med alla runt bordet och dialog på plats.

Men det är inte bara denna typ av utmaningar som kräver samarbete. Den kinesiska och ryska maktutövningen i olika avseenden finns självklart med i perspektivet. Man vill ju konkurrera med Kina, som har en stark position, samarbeta där det är möjligt men framför allt ha konfrontation med Kina och Ryssland där det är helt nödvändigt, till exempel vad gäller mänskliga rättigheter.

Sveriges roll i världen ska vara realistisk men med en tydlig framtidsagenda. Inte minst gäller det de stora geopolitiska förändringar som pågår. Via internationella samarbeten som de parlamentariska lägger vi mattan för framtiden. Dialogen ska vara instrumentet. Sverige är beroende, och det beroendet har inte minskat, men vi måste se till att spela en roll av betydelse i de samarbeten där vi är med.

Fru talman! Interparlamentariska unionens arbete ställde om till digital demokrati och utarbetade nya strategier för dialogforumen. Under några veckor har över 135 länder med 1 000 parlamentariker fört dialog digitalt för att diskutera och överkomma pandemin och komma in i nästa fas för att börja bygga morgondagen utifrån parlamentets roll och demokratiseringens möjligheter för att stärka framtiden.

FN-stadgan inleds med ”we, the peoples”, och det är i krisens tid som det verkligen gäller att ställa krav på de folkvalda att leva upp till att representera folket. Bara på några dagar när pandemin slog till ställde det interparlamentariska arbetet om till att verka för parlamentets roll i en tid av pandemi. Hur ska man hantera lagstiftningsarbete, budgetarbete och kontrollarbete runt om i världen när man inte kan träffas fysiskt?

Det internationella parlamentariska arbetet har varit helt avgörande för att parlament runt omkring oss ska fungera, så att vi kan komma stärkta ur pandemin med digitaliseringens möjligheter med tanke på både integritet och transparens.

Fru talman! Vi ser ett fönster där ute i nästa fas av pandemin. Då handlar det om att återstarta. Inte minst gäller det behovet av en ny klimatstart för att ta tag i klimatutmaningarna liksom arbetet med demokratiseringen – build back better – samtidigt som reformeringen av multilaterala organisationer måste få en nystart, för modernisering, transparens och inkludering.

Fru talman! Precis som Dag Larsson sa vajar Sveriges fana högt vad gäller det internationella parlamentariska arbetet. Sverige är ett av 47 länder i den västeuropeiska gruppen, men Sverige representerar alla dessa länder i det högsta beslutande organet, exekutivkommittén, där Sverige nu för sjätte gången på 130 år är aktivt. Sverige är ordförande i finanskommittén, vilket är andra gången någonsin genom tiderna. Sverige är nu också utsedd ledamot i den styrande byrån för utskottet för mänskliga rättigheter och demokrati. För första gången är Sverige utsedd ordförande och rapportör för kommande internationella resolutioner för framtida konfliktlösningar och fredsprocesser, ett arbete som ska beslutas i mars 2022 i Indonesien.

Den svenska delegationen fick stort genomslag för genomarbetade svenska ståndpunkter tillsammans med de nordiska grannarna och Europa, som har ställt sig bakom arbetet vid den historiskt stora församlingen, assemblyn, som är den största genom tiderna. Den sammanträdde digitalt med 1 000 parlamentariker samlade.

Ytterligare konkreta svenska framgångar kan man läsa om i utskottets eniga betänkande eller på riksdagens hemsida.

Att arbeta tillsammans och sätta parlamentarisk dialog i centrum i de osäkra tider som pandemin har skapat syftar till att Interparlamentariska unionen ska bli den multilaterala organisation den kan vara. Man ska stå för lösningar och inte bara låta problemen växa.

Det är runt borden – numera digitala bord – som parlamentariker från Ryssland, Kina och väst sitter ned. Det är väldigt hög ljudnivå, men det är där man sitter ned och samtalar. Det är just runt dessa interparlamentariska bord som till exempel, som för ett par veckor sedan, parlamentariker från Palestina och Israel sitter ned och samtalar med varandra. Det är dialog.

Fru talman! Avslutningsvis vill den svenska delegationen framföra ett stort tack till Sveriges riksdag, talmannen, talmanspresidiet, riksdagens internationella avdelning och utskottshandläggare i flera av riksdagens utskott, bland annat utrikesutskottet och finansutskottet, för viktiga åtaganden, expertis och sammanhållande insatser som görs regelbundet för att det interparlamentariska arbetet ska vara möjligt. För detta vill vi alla i den svenska delegationen framföra ett stort, varmt tack.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 10.)

§ 5 Utvidgade möjligheter att utreda förlisningen av passagerarfartyget Estonia

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU36

Utvidgade möjligheter att utreda förlisningen av passagerarfartyget Estonia (prop. 2020/21:165)
föredrogs.

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

(Beslut fattades under § 10.)

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU24

Straffrättsliga frågor
föredrogs.

Anf. 3 GUSTAF LANTZ (S):

Fru talman! För oss socialdemokrater är kampen mot brottsligheten en djupt ideologiskt grundad fråga. Vi började med att låta en plåtburk gå runt på fabriksgolvet. Där samlade vi in pengar till den som blev sjuk eller arbetslös. Sedan byggde vi ett samhälle på just den idén: Kräv din rätt, gör din plikt. Bygg samhället med ditt arbete. Och den dagen du faller ser vi tillsammans till att du landar mjukt.

Socialdemokraterna skapades och finns till för att bekämpa orättvisor och göra människor fria. Det är få saker som gör människor så ofria som att vara otrygga och utsatta för brott.

Det är därför helt logiskt att det socialdemokratiska kommunalrådet i Uppsala, Erik Pelling, har gjort det till sin främsta fråga att få bort Gottsunda från polisens lista över särskilt utsatta områden. Nu ser vi hur samarbetet mellan kommunen och polisen ger resultat. Brottanmälningarna går ned i Uppsala och i Gottsunda. Vi ser hur Uppsala blir tryggare.

Fru talman! Det är inte så att oppositionen behöver driva regeringen framför sig för att vi ska ta kampen mot brottsligheten. Trycket kommer inifrån.

På Socialdemokraternas partikongress i Göteborg 2017 fattade ombuden ett beslut som var djärvt och visionärt men som man lade i ganska nära tid: År 2024 ska vi i Sverige ha 10 000 fler polisanställda. Nu har den socialdemokratiskt ledda regeringen fört oss halvvägs till det målet.

Det är socialdemokratiskt ledda regeringar som har varit arkitekter bakom varje stor straffrättslig reform på området mäns våld mot kvinnor. Vid varje reform har det varit en socialdemokratiskt ledd regering. Det har gällt samtycke vid sex, det har gällt lag mot trafficking, det har gällt kvinnofridsbrottet och så vidare.

Vi har höjt straffen för vapenbrott, vilket gör att de som fångas på stan kan häktas vid grovt vapenbrott. De hamnar bakom lås och bom. De kan inte fortsätta sin utekväll. De kan inte gå hem och sussa i avvaktan på ett lågt straff. Snart infriar regeringen och riksdagen, om allt går som det ska, det socialdemokratiska vallöftet om att vi också ska skärpa straffen för brott mot knivlagen. Till detta kommer regeringens 34-punktsprogram för att vi ska komma till rätta med gängbrottsligheten.

Men regeringen arbetar på alla fronter. I detta utskott och i denna debatt diskuterar vi främst hur samhället ska svara på de brott som begås. Men det är allas vår sak att delta i diskussionen: Hur ser vi till att brotten aldrig begås? Hur förebygger vi brott? Hur får vi skolor och socialtjänst att fungera på bästa sätt för detta ändamål? Hur får vi jobb? Hur får vi framtidstro hos dem som inte känner sådan och som står och balanserar på gränsen till att hamna i kriminalitet?

Fru talman! När det gäller de mycket viktiga uppgifter som ligger framför oss behöver vi inget grus i maskineriet genom stora skattesänkningar.

Fru talman! Många kurvor går åt rätt håll när det kommer till brottsligheten, men det finns saker som går åt fel håll i vårt land. Det är väldigt

allvarligt. Jag tror att vi alla känner till skjutningarna – där har det under lång tid gått åt fel håll. Det är en Atlantångare som vi nu håller på att vända. På den Atlantångaren har det funnits både röda och blå kaptener. Nu har vi på plats en rad åtgärder, och vi ser att det är på väg att vända. Även om det kommer veckor och månader med bakslag är kursen nu uttagen, och vi kommer aldrig att släppa den kampen.

Takten måste öka, och det gör den. Snart kommer förslag på skarpa åtgärder mot brott i kriminella nätverk. Snart höjer vi straffen för kvinnofridskränkning. Nu finns skarpa förslag på kraftiga straffskärpningar när det gäller våldtäkt och sexualbrott. Snart möter de som rekryterar unga till kriminalitet ett skarpare motstånd genom kännbara straff.

Fru talman! Allt detta kommer oppositionen att tillskriva sin egen briljans. Alla som har barn och bil har hört tjetet från baksätet: Är vi inte framme snart? Och alla som har barn och bil har svarat: Vi kommer inte fram snabbare för att ni tjarar.

På samma sätt kommer en lag inte till snabbare för att oppositionen här i riksdagen röstar fram att vi ska påbörja ett arbete för att få fram en lagstiftning, när regeringen redan för länge sedan har påbörjat den.

Minns detta nu när ni kommer att se triumferande delningsbilder på nätet om hur oppositionen drivit igenom förslag mot regeringens vilja. Det kanske faktiskt är så enkelt att regeringen redan är på bollen och att oppositionen gör allt för att också få vara med och spela med den.

Fru talman! Det finns de som i den offentliga debatten vill göra de kriminella till talespersoner för alla dem som bor i vårt lands utsatta områden. Jag som socialdemokrat kommer aldrig att falla in i den flumkören.

De som arbetar inom sjukvården, hemtjänsten och barnomsorgen är de som, bokstavligt talat, har burit oss genom pandemin. De bor inte sällan i utsatta områden. De kommer inte sällan från länder utanför Europa. Det är när de hindras från att ta sig till nattpasset eller ligger vakna på nätterna för att de är oroliga för att deras barn ska bli misshandlade eller rånade och det är när kriminella härjar i deras bostadsområden som jag och många med mig upplever en stor orättvisa.

Fru talman! Alla har rätt till trygghet. Det får aldrig råda olika måttstockar i olika bostadsområden i Sverige. Den som bor i Gottsunda ska aldrig behöva tåla mer än den som bor i Djursholm. Den som bor i Säffle ska aldrig känna sig eller vara otryggare än den som bor i Strängnäs. Det är mot den bakgrunden de 10 000 nya polisanställda till 2024 ska ses. Det är mot den bakgrunden som regeringens 34-punktsprogram mot gängkriminaliteten ska ses. Det är mot den bakgrunden som alla de förebyggande insatser som görs vid sidan av detta arbete ska ses.

På samma sätt som alla som har barn får lika mycket in på kontot varje månad i form av barnbidrag – det gäller oavsett om du är miljonär eller om du är låginkomsttagare och oavsett om du bor i Gottsunda eller om du bor i Djursholm – ska alla vara lika trygga. Någoting annat rimmar inte med en generell välfärdspolitik, och vi kan aldrig nöja oss med det.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis yrka bifall till reservation 6.

Anf. 4 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Den föregående talaren från Socialdemokraterna pratade om dem som har bil och barn. Jag har barn, bil och arbete. Och mig och

alla andra i samma situation vill Socialdemokraterna nu beskatta upp över öronen. Vi ska skatta mer, och de som inte arbetar ska skatta mindre.

Jag tror faktiskt att det är här gruset i maskineriet, som den föregående socialdemokratiska talaren pratade om, ligger: att man inte ser till att fler kommer i arbete.

Men det är inte det som den här debatten ska handla om. Vi ska i stället prata om straffrättsliga frågor. Jag kan börja med att konstatera att oppositionen med Moderaterna i spetsen helt enkelt har haft en annan uppfattning än regeringen i hela 19 fall. Den uppfattningen har vunnit majoritet i utskottet och kommer förhoppningsvis att göra det i den här kammaren.

Jag vill passa på att tacka min ersättare som har varit här under min föräldraledighet och som har gjort ett gediget jobb i att få till stånd dessa 19 tillkännagivanden. Det handlar bland annat om kriminalisering av illegala vägspärrar och om skärpta straff för våldtäkt, sexualbrott och grov kvinnofridskränkning. Det är frågor som tyvärr har aktualiserats väldigt mycket på senare tid.

Det är också intressant att se att regeringen har valt, kanske just på grund av aktualiseringen på senare tid, att ställa sig bakom många av Moderaternas och oppositionens förslag om just våld i nära relationer och sexualbrott.

Den föregående talaren från Socialdemokraterna sa att trycket kommer inifrån. Viljan för regeringen och Socialdemokraterna att göra någonting kommer minsann inte från en opposition som driver på, utan den kommer inifrån Socialdemokraterna. Han tog också upp att det snart kommer straffskärpningar. Snart höjer man straffen för knivvåld, till exempel.

Jag tror att enda gången ordet ”snart” skulle passa i detta sammanhang är när man säger: Den socialdemokratiska regeringen har snart regerat i åtta år. Då kan man inte stå i talarstolen i riksdagens kammare och prata om att straffskärpningar och åtgärder mot den organiserade brottsligheten, som kan liknas vid inhemsk terrorism, ska påbörjas snart. Det är alldeles för sent.

Låt oss prata om utvecklingen. Förra året hade vi toppnoteringar när det gäller antalet skjutningar och skjutvapenvåld i gängkriminella miljöer. Dödligheten är fortsatt väldigt hög för skjutvapenvåldet, och vi vet att sprängningar fortsatt ligger väldigt högt. Sexualbrotten är uppe på väldigt höga nivåer, för att inte säga rekordnoteringar. Vi vet att otryggheten i Sverige är rekordhög.

Jag skulle vilja beskriva det så här: Jag tror att känslan ibland kan finna sig att om man befinner sig på fel plats vid fel tillfälle kan man utsättas för ett mycket allvarligt brott. Inte minst det som hände på Solna kyrkogård tyder på detta. Oprovocerat, verkar det som, utsattes två killar för tortyr och misshandel en hel natt.

Om man befinner sig på fel plats vid fel tillfälle riskerar man alltså i Sverige att utsättas för mycket grov brottslighet. Det här gör naturligtvis någonting med människor. Det gör naturligtvis någonting med samhället. Det gör naturligtvis också någonting med sammanhållningen i Sverige.

Jag skulle därför inte påstå att trycket på Socialdemokraterna att göra någonting kommer inifrån. Då hade man väl börjat för snart åtta år sedan. I stället har man gång på gång senfärdigt vaknat till, sneglat lite på vad oppositionen säger och gjort ungefär som vi har sagt – men alldeles för lite

och alldeles för sent. Det handlar inte främst om att jag blir upprörd över detta; det är framför allt dåligt för Sverige.

Utvecklingen går åt rätt håll, påstås det. Ja, men det kan väl inte vara så att Sverige ska bli tryggare tack vare att fransk polis hackar svenska gängkriminella eller tack vare att dansk polis låser in svenska gängkriminella. Så kan vi väl inte ha det? Sverige måste ta tag i sina egna problem, och den svenska regeringen måste lägga fram förslag så att Sverige faktiskt kan låsa in och avlyssna gängmedlemmar.

Det här görs inte, i alla fall inte i den utsträckning som vi från Moderaterna och oppositionen tror behövs.

Därför har vi till exempel sagt att vi måste se till att deltagande i kriminell organisation faktiskt kriminaliseras. Detta ställer regeringen inte sig bakom. Jag vill också passa på att yrka bifall till just reservation 26, punkt 34, om deltagande i kriminell organisation.

När vi fick den Brårapport som regeringen själv beställde för att se om Sverige verkligen är exceptionellt fick vi, hör och häpna, också bekräftat att Sverige faktiskt är exceptionellt. Rapporten visade att i vissa länder använder man sig inte av skjutvapenvåld i de kriminella miljöerna, utan man använder sig av knivvåld. Därför är det otroligt viktigt när det kommer till just straffen för knivvåld att regeringen inte gör för lite och för sent även där. Därför föreslår utskottet även ett tillkännagivande på den punkten, och det tycker jag är viktigt att regeringen följer upp.

Jag vill med detta tacka för betänkandet, som jag tycker visar på de skillnader som finns mellan det socialdemokratiska regeringsalternativet med regeringspartnern Miljöpartiet och det andra regeringsalternativ som nu finns i svensk politik. Med det får man någonting annat. Man får inte för lite och inte för sent, utan man får tvärtom åtgärder som faktiskt kommer att förändra den utveckling som vi ser i Sverige i dag.

Anf. 5 GUSTAF LANTZ (S) replik:

Fru talman! Louise Meijer från Moderaterna beskriver hur man med Moderaternas förslag får åtgärder som på riktigt kommer till rätta med kriminaliteten. Vi är överens om mycket. Mycket av det som har gjorts och som ni tillsammans med oss är övertygade om kommer att ha effekt har vi ju röstat för tillsammans.

Ett litet exempel från Moderaternas förslagsbuffé handlar om kriminella som upprättar vägspärrar. Jag tror att vi alla blev vansinniga när vi hörde hur man tar kontroll över gatorna. Samhället ska alltid ha kontroll över gatorna och över varje bostadsområde. Det ska vi aldrig släppa. Vi ska komma till rätta med dem som försöker att göra det. Vi måste ha fler poliser.

Nu är det ju inte så att de här vägspärrarna är polkagrisfärgade bommar som fälls ned av en man i hatt som kommer ut och frågar vem det är som kommer, utan det är ungdomar som hänger på gatan och utgör ett problem. Det finns redan i dag straff som kan tillämpas, till exempel för trafikbrott, olaga hot och mycket mer. Det som behövs är ju poliser. Det som behövs är att samhället kommer dit och verkställer den lagstiftning som finns.

Louise Meijer sa i sitt anförande att Moderaterna har förslag som på allvar kommer att förändra brottsligheten, men förslaget om vägspärrar kan jag redan i dag säga kommer att bli fullständigt lamt. Att rösta igenom någonting som inte har effekt har vi inte råd med. Vi måste gå samman nu.

Vi måste se till att regeringen får i uppdrag att ta fram skarp lagstiftning som gör skillnad. Vi ska komma till rätta med gängen, men vi ska inte bygga vår politik på snygga rubriker. Vår uppgift – min, regeringens, Louise Meijers, ja, vår gemensamma uppgift – är att komma till rätta med brottsligheten och göra människor trygga. Då måste vi fokusera på rätt saker.

Anf. 6 LOUISE MEIJER (M) replik:

Fru talman! Det är inte snygga rubriker Moderaterna vill ha. Däremot vill vi inte se fler rubriker om hur många som har skjutits, om nya anmälda våldtäkter och om hur stor otryggheten är. Det är de rubrikerna vi vill få bort med vår politik.

Gustaf Lantz och hans kollegor brukar ofta säga att vi är överens. Vi är inte överens! Socialdemokraterna och Moderaterna är inte överens om vad som behövs för att komma till rätta med den negativa utveckling som vi ser i Sverige.

Vägspärrar togs upp som ett exempel, och Gustaf Lantz sa att det redan finns lagstiftning som handlar om trafikbrott och olaga hot. Detta synliggör precis skillnaderna mellan Socialdemokraterna och Moderaterna: Vi vet att illegala vägspärrar, där klaner och gäng har tagit över och kontrollerar områden och säger att vid den eller den tidpunkten får ni inte gå ut eller att den eller den personen inte får komma in, inte åtgärdas med trafikbrottslagstiftningen eller att man i bästa fall skulle kunna fälla någon för olaga hot.

Det behövs en effektiv lagstiftning som kan komma åt det här beteendet, där staten helt har tappat kontrollen. Då kan man inte säga att detta redan finns i form av trafikbrott. Det, om något, är lamt.

Vi vill att deltagande i gäng ska kriminaliseras. Det säger regeringen nej till. Vi vill att de här vägspärrarna ska kunna kriminaliseras på ett effektivt sätt. Det säger regeringen nej till och hänvisar till trafikbrottslagstiftning. Vi vill att avlyssning mot gängmedlemmar som är aktiva ska kunna ske utan brottsmisstanke. Det säger regeringen nej till.

Jag vet inte vad det är regeringen tänker sig ska kunna vända utvecklingen, men det är inte den politik som förs just nu.

Anf. 7 GUSTAF LANTZ (S) replik:

Fru talman! Louise Meijer får det att låta som om jag inte skulle vilja detsamma som hon när det kommer till närvaro i de här områdena och att lagföra dem som gör sig skyldiga till den typ av händelser som vi har hört rapporteras om. Den stora skillnaden är hur vi bedömer hantverket och vägen dit.

Jag tänker att Louise Meijer borde ha mycket tid att vara ute och träffa poliser och dem som är berörda nu när Moderaterna är i opposition. Jag pratade med en polis i går som sa att han aldrig hade upplevt det här. Han sa att de har de befogenheter de behöver, men de behöver fler kollegor.

Det är det som är Socialdemokraternas beslut från partikongressen 2017: 10 000 fler polisanställda, varav 5 000 redan är på plats. Tusentals väntar åter. Det är detta som kommer att göra skillnad.

Jag tror att Louise Meijer har en väldigt god vilja när det gäller att komma till rätta med brottsligheten. Jag tror att vi är helt överens om det. Men det handlar också om förmågan i politiken.

En som har fått gestalta god vilja men naiv och obefintlig förmåga är Marie Antoinette, som påstås ha sagt ”låt dem äta kakor” när hon skulle hitta en lösning på hungersnöden i Frankrike på 1700-talet. Det verkar nästan som att vi har fått en motsvarighet vad gäller den naiva inställningen i ett politiskt parti. Moderaterna säger att en viktig del i att knäcka gängbrottligheten är att öka skadeståndet för föräldrar när deras barn begår brott från 9 500 till 24 000 kronor. Det visar en brist på lyhördhet att tro att något sådant ska vända utvecklingen för någon i en socialt utsatt position.

Det är en sak att Moderaterna går emot forskarna, som har tittat på förslaget och dömt ut det, men finns det inte någon på Moderaternas partikansli som har spelat i samma fotbollslag eller gått i samma skola som någon från en socialt utsatt familj som har varit på glid?

Anf. 8 LOUISE MEIJER (M) replik:

Fru talman! Man kan nästan tro att ledamoten Lantz talar om sitt eget parti när han säger att viljan finns men inte förmågan. Viljan tror jag att Socialdemokraterna har, men vi väntar fortfarande på förmågan efter snart åtta års regeringsinnehav.

Poliserna ska bli fler – gott så. Dock ser vi att andelen poliser bland de polisanställda inte verkar bli två tredjedelar, så som det är sagt från Socialdemokraterna – kanske till och med på er partikongress. Det målet verkar inte uppfyllas heller.

När det kommer till frågan om ökat skadeståndsansvar för föräldrar verkar det som att Socialdemokraterna återigen inte står på oppositionens sida när det gäller att öka föräldraansvaret även i till exempel utsatta områden. Häromdagen intervjuades en kvinna som är mamma till ett barn som hon misstänker säljer narkotika. Intervjun finns att läsa i Aftonbladet. Hon sa, hör och häpna: Det enda som kommer att hjälpa är att utvisa fler. Man måste utvisa fler av de gängkriminella.

Det är precis detta som är en del av Moderaternas och oppositionens paket för att komma till rätta med problemen, bland många andra förslag som jag tidigare har nämnt i debatten men där regeringen helt enkelt inte håller med oss. Regeringen tycker inte så. I så fall hade man lagt fram förslag så att fler gängkriminella lättare kan utvisas. Regeringen tycker inte att det ska vara lättare att avlyssna gängkriminella. I så fall hade man lagt fram ett sådant förslag, och det gör man inte. Det finns stora skillnader.

Väljer man nästa år att rösta på Moderaterna kommer man att få ett annat regeringsalternativ, en annan handlingskraft och andra politiska förslag. Om man tycker att det inte går riktigt bra för Sverige, att här borde regeringen tänka om och göra rätt, då ska man rösta på Moderaterna. Om man inte är överens med Socialdemokraterna om rättspolitikern erbjuds man och får något annat.

Anf. 9 ADAM MARTTINEN (SD):

Fru talman! Sverige går emot en europeisk trend i antal dödsskjutningar. I Europa sjunker antalet. Sverige har nu flest dödsskjutningar i Europa. Det är ett resultat utifrån de förutsättningar som en socialdemokratiskt ledd regering har gett vårt land.

Om ett land har Europas mest extrema invandringspolitik, själva huvudförklaringen till att Sverige är Europas mest segregerade land, får det

extrema utfall även på annat håll. Det ser vi nu. Vi ser detta i form av skjutningar, motsättningar, minskat förtroende för myndigheter i segregerade områden, ökat våld mot polis, ökat våld mot myndighetspersonal och ökat våld mot ambulanspersonal, brandmän, socialtjänst och allt vad det må vara.

Det är så här Socialdemokraterna medvetet har valt att skapa vårt land, det vill säga till ett segregerat land fullt av motsättningar med bristande respekt för lag och ordning. Det finns ingen annan att skylla på, och det finns ingen annan att lasta ett politiskt ansvar på än den rödgröna regeringen. Den har haft fullt inflytande över migrationspolitiken och har accepterat migrationspolitiken när man har suttit i opposition. Det här är huvudförklaringen till att Sverige har flest dödsskjutningar i Europa just nu.

Fru talman! Jag kan här från talarstolen se ett flagrant skådespel från socialdemokratin i debatten. Man påstår att oppositionens röster i kriminalpolitiken är helt obetydliga för det arbete som sker i Regeringskansliet. Låt mig ta som ett exempel den presskonferens som justitieminister Morgan Johansson höll häromdagen när det gäller skärpta straff för sexualbrott.

I rapporten framkommer att motivet till skärpt minimistraff för våldtäkt är just det tryck som kommer från oppositionen. Det står i utredningen, och justitieministern säger, att det är huvudmotivet till att skärpa straffet för våldtäkt av normalgraden. Det är en punkt som regeringen helt lämnade när straffen för sexualbrott skärptes 2018.

Jag kan ta ett annat exempel, nämligen skärpta straff för grov kvinnofridskränkning. Regeringen har haft ett motiverat avslag till att inte höja straffet för grov kvinnofridskränkning från 2013. Det har år efter år varit samma motiverade avslag till varför man inte vill skärpa straffet för grov kvinnofridskränkning. Det står klart och tydligt i protokollen att befintlig lagstiftning är tillräcklig och att den skärpning som gjordes 2013 är tillräcklig. Man är nöjd med utfallet från den skärpning av lagstiftningen som skedde 2013. Det är ett motiverat avslag till att skärpa straffet för grov kvinnofridskränkning från regeringen. Samtidigt har Sverigedemokraterna varit det enda parti som från 2013 och fram till i dag har motionerat och röstat för att skärpa straffet för grov kvinnofridskränkning. Det är nu, under en medial storm som blåst upp runt många olyckliga mord på kvinnor i nära relation på kort tid, som regeringen väljer att komma fram med en hållning som grundar sig på en rapport från oktober 2020. Nu säger regeringen att man är beredd att skärpa straffet.

Detta är inte att känna ett tryck inifrån för att skärpa straffen för allvarliga brott i vårt land. Det är att agera populistiskt och minimalt utifrån de förutsättningar som oppositionen stipulerar genom tillkännagivanden i Sveriges riksdag.

Så ser det ut. Det är sanningen. Det finns protokoll för dem som vill granska hur regeringen har motiverat sina avslag genom åren. Givetvis finns ideologiska skillnader som utgör motståndet från regeringens sida mot de krav som oppositionen har. Vi betonar den enskildes ansvar för sina egna handlingar när man begår allvarliga brott. Socialdemokraterna och vänsterpartier säger att det här är ett samhällsmisslyckande och att samhället har ett ansvar för att rehabilitera den som har begått ett brott, inte straffa. Det är den ideologiska skillnaden, och det är därför vi landar

olika i så många frågor. Detta finns klart och tydligt att läsa i det här betänkandet.

Det finns många motiverade avslag från Socialdemokraterna och den rödgröna regeringen. Vi har hört här att det finns tillräcklig lagstiftning på plats när det gäller illegala vägspärrar. Men då träffar man inte själva problemet. Det handlar inte om ofredande eller olaga hot, utan här handlar det om organiserad brottslighet där illegala vägspärrar utgör en del i ett större problem, som i sin tur utgör ett allvarligt problem för många områdesbor som får sin frihet begränsad. Om man är nöjd med att detta ska betecknas som trafikbrottslighet eller olaga hot träffar man inte de problem som de illegala vägspärrarna utgör, nämligen att de är en del av en organiserad gängkriminalitet. Den delen i de gängkriminellas arbete utgör en förutsättning för att man i andra änden ska ägna sig åt narkotikaförsäljning och skjuta ihjäl människor utan att det finns vittnen.

Det finns motiverade avslag från regeringens sida. Det finns många förslag, till exempel att kriminalisera deltagande i kriminella organisationer och en breddad definition av den kriminella gängbrottsligheten. Detta säger regeringen nej till med ett motiverat avslag.

Andra länder har den här lagstiftningen på plats. Man kan säga att Sverige har den svagaste lagstiftningen mot gängkriminalitet i hela Europa. Jag tror inte att jag tar i när jag säger så, utan det är nog i underkant. Andra länder går betydligt längre på fler fronter.

Vi i Sverigedemokraterna har sedan vi kom in i riksdagen varit drivande för att skärpa straffen och fortsätter att vara det, för vi vill betona ansvaret för den enskildes handlingar. Vi struntar fullständigt i vilket motiv någon har för att begå ett brott. Begår man ett allvarligt brott ska man sitta i fängelse under väldigt lång tid. Detta utgör en del av en samhällelig och normbildande markering som är oerhört viktig för att komma till rätta med den problematik som Socialdemokraterna har låtit breda ut sig i vårt land under alltför lång tid.

En del av det här handlar också om att vi måste utvisa personer – utlänningar – som begår brott. Detta är en fråga som regeringen upplever som väldigt känslig. Det ska inte finnas några ursäkter för att få stanna. Om man har anknytningsskäl – om man har varit länge i landet eller har en avlägsen kusin någonstans i Norrland – får man i dag stanna efter att ha våldtagit och mördat. Man kan våldta och mörda flera gånger i vårt land på grund av den socialdemokratiska regeringen, och om man gör det som utländsk medborgare får man stanna kvar och undgå utvisning. Vägrar man att covidtesta sig slipper man utvisning.

Det här är ju ett skämt, fru talman. Det är ett skämt till regering. Det är ett skämt hur man hanterar dessa frågor i vårt land och utsätter vår befolkning för allvarliga kränkningar.

Jag vill också betona att det skulle bli en betydande skillnad med en ny regering. Med en sverigedemokratisk kriminalpolitik blir det skillnad i samhället. Tro inte på Socialdemokraterna när de säger att de redan arbetar med frågan; det är en komplett lögn! Det blir stor skillnad om Sverigedemokraterna får inflytande över kriminalpolitiken.

Med detta sagt, fru talman, skulle jag vilja yrka bifall till reservation 29, om utvisningar av gängkriminella.

Anf. 10 GUSTAF LANTZ (S) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att ge Adam Marttinen helt rätt i en sak: Det skulle bli en väldigt stor skillnad om Sverigedemokraterna fick inflytande över regeringsmakten i det här landet.

Trots att detta betänkande innehåller många viktiga inslag i kampen mot mäns våld mot kvinnor lyckades Adam Marttinen tala om det utan att ta orden i sin mun. Det är inte förvånande.

I SVT:s *Debatt* debatterade Jimmie Åkesson mäns våld mot kvinnor. Han inledde med att säga att vi har importerat värderingar som vi tidigare mer eller mindre hade utrotat från det här landet. Min fråga till Adam Marttinen är om han håller med om sin partiledares historiebeteckning. I så fall vore jag tacksam för ett klargörande här i dag gällande när denna utrotning skulle ha skett. Vilket årtionde ägde denna utrotning rum?

Anf. 11 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Mäns våld mot kvinnor är ett problem som finns överallt; det har Jimmie Åkesson tillstått i partiledardebatten, och det har jag själv tillstått i den särskilda debatt som vi hade här i kammaren. Det finns överallt. Det ser olika ut, men det finns överallt och har alltid funnits.

När det gäller exempelvis värderingar i fråga om huruvida man får våldta sin fru har detta länge varit kriminaliserat i vårt land, men i många andra länder är det fullt tillåtet att ha sex med sin fru mot fruns vilja. Dessa värderingar, som har varit helt främmande för oss under väldigt lång tid, har fått fäste i segregerade bostadsområden i vårt land. Det finns en social acceptans för att en man har rätt att kräva att ha sex med sin fru mot fruns vilja.

Det finns många andra exempel på hur kvinnor lever i en extrem utsatthet i dessa segregerade områden, där man har väldigt långt till att nå hjälp från samhällets sida och där man av den lokala imamen uppmanas att be sin man om ursäkt när man har blivit misshandlad. Detta är en form av kulturell acceptans för våld mot kvinnor som jag tror att de flesta i vårt land upplever som helt främmande men som har fått fäste i vårt land genom att vi har haft en kraftig invandring från länder och regioner där mannen och kvinnan har olika värde.

Om man inte vill se det här kan man ägna sig åt populism och vara socialdemokrat – var så god! Men då lämnar man väldigt många utsatta kvinnor som lever i segregation och en oerhörd utsatthet för våldsamma kränkningar mot den egna friheten åt sitt öde.

Anf. 12 GUSTAF LANTZ (S) replik:

Fru talman! Jag noterar att jag inte fick svar på min mycket enkla fråga.

Jag kan däremot säga att det dödliga våldet mot kvinnor har gått ned med omkring 20 procent sedan början av 2000-talet, och tidigare kartläggningar har visat att det föll från högre nivåer innan dess.

Sverigedemokraterna drömmer sig ofta tillbaka till en tid som aldrig har funnits. Per Albin Hansson blev socialdemokratisk statsminister på 30-talet. Han beskrev sin syn på hur ett samhälle borde vara – ett Sverige utan privilegierade, utan tillbakasatta, utan kelgrisar och utan styvbarn. Jag vet inte vilka politiska förebilder Adam Marttinen och Sverigedemokraterna har från 30-talet, med det är i alla fall inte Per Albin Hansson.

Det går emot hela folkhemmets idé att blunda för vissa människors våld beroende på deras ursprung och att frisera verkligheten så att kvinnor osynliggörs och problem sopas under mattan.

Vi stärker kvinnojourerna. Vi skärper straffet för grov kvinnofrids-kränkning. Vi arbetar offensivt mot hedersvåldet med både resurser och skarpare lagstiftning som är kraftfullare än vad som någonsin tidigare har setts i det här landet. Vi sopar inte grova brott under mattan beroende på gärningsmännens härkomst.

Anf. 13 ADAM MARTTINEN (SD) replik:

Fru talman! Ledamoten Gustaf Lantz är väldigt nöjd med att antalet mord på kvinnor sjunker, eller tycks sjunka, från ett år till ett annat. Samtidigt kan man blunda helt och hållet för att exempelvis antalet självmord med kvinnor som hoppar ut från balkonger kanske har ökat väldigt drastiskt de senaste tio åren. Detta är ett problem som man helt enkelt inte vill se, för det kan finnas en kulturell koppling till sådan problematik.

Sopa på under mattan, men problemen finns ute i samhället. Vi ser dem, och vi bryr oss. Alldeles oavsett om det är kulturellt betingat och importerat från andra länder eller om det handlar om inhemsk misshandel av kvinnor genom åren, som vi även fortsättningsvis dras med i vårt land, är det oerhört viktigt att vi går längre än vad regeringen någonsin har gjort för att komma till rätta med att stärka kvinnors rätt till frihet och liv i vårt land genom att straffa dem som gör sig skyldiga till dessa brott och inte släppa ut dem så att de kan mörda igen.

Anf. 14 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! ”Det började med lite svartsjuka, och jag kunde tycka att det var romantiskt att han var så kär i mig att han blev galen bara av att tänka på att jag bara skulle se åt en annan kille.”

Så berättar en ung kvinna i en mellanstor svensk stad – en ung person som borde ha hela livet framför sig men som nu tvingas att leva gömd med skyddad identitet. Hon lever under dödshot.

Hon berättar också hur hennes partner successivt blev mer och mer kontrollerande. Han ville ständigt veta var hon var, krävde att få titta i hennes telefon och ställde till så mycket bråk varje gång hon ville träffa någon kompis att hon efter en tid mer eller mindre slutade att umgås med sina vänner.

Hon fick höra att hon var värdelös och fick ständigt sin moral och sin intelligens ifrågasatt. Det var fel på allt hon gjorde. Hon fick utstå hån och utskällningar. Han sa att hon var det värsta som hade hänt honom. Ändå skulle han aldrig någonsin släppa taget om henne; det var underförstått. I det låg också ett högst allvarligt underförstått hot.

Det första dödshotet tog hon inte på allvar – det var bara något man säger i en upprörd situation, tänkte hon. Men hoten blev vanligare och vanligare.

Hon berättar att hon kände så mycket skuld känslor. Hon kände att det var henne det var fel på, att det var hennes fel att han slog, för det började han göra efter en tid. Det var örfilar, knuffar och hårda nypor, och hon blev slängd i golvet. Hon kände att det liksom var för sent att säga stopp. Hon hade börjat acceptera det sätt hon behandlades på, och det var för sent att ändra sig, det var för sent att lämna honom. Det är det naturligtvis inte,

men det känns ofta så för den som drabbas av den här typen av behandling. Det kallas normaliseringsprocess.

Det är ett beteende som inte är brottsligt i lagens mening men som successivt leder relationen djupare och djupare ned i dysfunktionalitet, där steget blir väldigt kort till våld och andra brottsliga handlingar. Brotten blir bara en naturlig förlängning av den makt, kontroll och psykiska misshandel som har pågått så länge att brottsoffret blivit så nedbruten att hon inte tror eller tycker sig kunna göra någonting för att bryta sig ur den fruktansvärda situation som den misshandlande partnern har försatt henne i.

Fru talman! En del av de förslag som vi debatterar i detta betänkande syftar just till att stärka skyddet för våldsutsatta i nära relationer. Vi föreslår ett stort antal tillkännagivanden om exempelvis straffskärpningar, och det är bra. Det behövs. Men jag vill ändå be er att titta på vårt förslag om att kriminalisera det som kallas för kontrollerande beteende, som träffar just den typ av psykiska misshandel som normaliserar, eller riskerar att normalisera, det snedvridna maktförhållande som ofta övergår i svåra våldshandlingar.

Värdet av att bryta ett destruktivt mönster innan det går för långt går inte att överskatta. Jag vill därför yrka bifall till vår reservation 4 om att införa ett sådant brott. Även om vi inte får majoritet för det i dag vill jag i all vänlighet be er andra att titta på förslaget, så kanske vi kan bli överens över tid. Brottet finns redan i Storbritannien sedan 2015, och tusentals åtal har väckts. Tusentals möjligheter har skapats att rädda människor från svårt lidande och livsfara. Tänk på saken!

Fru talman! Vi har ju en överenskommelse om att yrka bifall bara till en reservation var, och jag ska följa den även i dag. Men det var svårt att avstå från att yrka bifall även till reservation 3, som handlar om barnfridskränkingsbrottet. Det är naturligtvis väldigt bra att vi har ett sådant på plats som träffar barn som bevittnar brott. Men straffbestämmelsen borde omfatta även sådana kränkningar som drabbar barnet direkt, med kvinnofridskränkingsbrottet som förebild.

Bakom reservationen står två partier till, Kristdemokraterna och Liberalerna som kommer efter mig i talarordningen, så min förhoppning är att någon av dem använder sitt yrkande till just denna viktiga reservation.

Anf. 15 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Äntligen ska bötesbrottet vid sexköp tas bort. Äntligen kommer män som köper andra människors kroppar för att utnyttja dem inte att kunna betala sig fria. Det var på tiden.

Det här är en fråga som riksdagen, på Vänsterpartiets initiativ, röstade om redan i oktober 2019. Det var då bara Vänsterpartiet som röstade för förslaget, men saker och ting förändras. Polisens Insats torsk har satt välkända mäns sexköp på den mediala kartan, och partier har, ett efter ett, ändrat åsikt.

Regeringen beslutade om ett tilläggsdirektiv till Sexualbrottsutredningen om att ta bort bötesbrottet, och i går presenterade justitieministern just det förslag som Vänsterpartiet länge har drivit. Det känns väldigt bra.

Men det finns betydligt mer att göra när det kommer till sexualbrottslagstiftningen. Till exempel måste kvinnan som blivit utsatt för det sexuella övergreppet, för sexköpet, få målsägandestatus vid åtalet för sexköpsbrottet. Så är det inte i dag.

Enligt juridiska fakulteten vid Stockholms universitet är skälet till att domstolarna efter 2011 års straffskärpning inte har följt uppmaningen om strängare straff för sexköp att det råder oklarhet om huruvida brottet ska anses riktat mot det allmännas intresse eller mot individens intresse. Det avgörs alltså i varje enskilt fall om brottsoffret får målsägandestatus eller inte.

Jag tycker att det borde ses som en självklarhet att den som säljer sex ska betraktas som målsägande då köparen är den som anmäls för brottet. Den som köper sexuella tjänster skadar inte bara samhället utan även den som säljer sex.

Får brottsoffren målsägandestatus kommer de att kunna ansöka om brottsskadeersättning, få ett målsägandebiträde under förundersökningen och rättegången och få tillgång till andra stödsatser för brottsoffer.

Fru talman! Vi måste också se över vad som är och definieras som ett sexköp, att begreppet övergrepp vidgas.

Att köpa ett sexuellt övergrepp via nätet måste också ses som ett sexköp som ska förbjudas. Det förekommer att pornografi livesänds på svenska internetforum. Kunden kan ofta aktivt meddela önskemål om att betala för sexuella tjänster som kvinnan förväntas utföra. Detta borde rimligen också ses som ett sexköp, även om det sker via internet.

Enligt Sveriges kvinnolobby är det stor skillnad i hur svenskar ser på sexköp när man är i Sverige och när man är på semester eller tjänsteresa. Detta hänger ofta ihop med en rad stereotypa och rasistiska föreställningar om framför allt kvinnor från andra länder. Sexköp av kvinnor från Asien eller andra delar av världen ses som mindre allvarligt, då det förutsätts att ingå i deras kultur eller ses som ett sätt att hjälpa fattiga kvinnor. Alla människor som säljer sex är lika skyddsvärda, oavsett vilket land de bor i, vilket bör framgå av lagstiftningen.

I dag har man i den svenska lagstiftningen redan tagit bort den dubbla straffbarheten när det gäller övergrepp mot barn och barnpornografibrott. Det är nu hög tid att utvidga lagen så att den även omfattar svenskar som köper sex utomlands av personer som är över 18 år.

Fru talman! Personer som säljer sex kan göra det frivilligt, men för den allra största delen handlar det inte om egentlig frivillighet. Det handlar om tvång, tvång på grund av fattigdom, att göra kroppen till en vara som andra kan utnyttja. Det är ingen vacker värld. Det är en värld där hallicken bestämmer. Man är inlåst i en lägenhet eller ett hotellrum med ångestdämpande, kondomer och glidmedel på sängbordet. Det blir ofta inga pengar över att skicka hem till familjen i till exempel Rumänien.

Kvinnorna lider något enormt. Svenska män försöker dölja sitt brott genom att måla upp en glamorös bild av kvinnornas liv.

Det polisiära arbetet för att stoppa människohandel kopplad till prostitution är väldigt viktigt. Därför bör varje polisregion ha en särskild enhet som arbetar med dessa ärenden. Enheterna bör arbeta uppsökande och ha ett nära samarbete med socialtjänst och ideella organisationer. Syftet är att få fler dömda för sexköp, koppleri och människohandel men också att stötta de människor som utnyttjas i prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Det sker i dag ett ganska bra internationellt arbete via Europol. Men för att göra det internationella samarbetet med den svenska polisen bättre borde Sverige ha en sambandsperson placerad vid Europol. I dag använder

sig svensk polis av den norska sambandspersonen via ett nordiskt samarbete, bland annat när det gäller ärenden om människohandel för sexuella ändamål. Sverige bör ha en egen sambandsperson.

Det här handlar om att ge kvinnorna, brottsoffren, upprättelse. Det handlar om att fälla männen som köper sex, både i Sverige och utomlands, och att se till att polisens arbete är synkat med sociala insatser och ideella organisationers insatser. Det här är verkligen inte ett isolerat problem.

Jag yrkar bifall till reservation 7.

Anf. 16 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! I dag diskuterar vi straffrättsliga frågor i Sveriges riksdag. Inte mindre än 19 tillkännagivanden föreslås riktas till regeringen. Det är en mycket tydlig markering från oppositionen och från en majoritet i justitietskottet mot regeringens alltför vaga straffrättsliga politik.

Ibland hör vi regeringens företrädare slå sig för bröstet och säga att regeringen, enligt en stolt statsminister Stefan Löfven, höjt ett femtiotal straff – som om det är antalet och inte effekten som är det intressanta.

För oss kristdemokrater är det centrala att straffen är rättvisa och står i proportion till de brott som har begåtts. Här brister straffrätten i dag, och det gäller till exempel både den grova brottsligheten och fridskränkings- och sexualbrott.

Det är uppenbart att Sverige behöver en ny regering som kan ta tag i otryggheten på allvar och som kan se till att vi får rättvisa straff.

Kristdemokraterna har motionerat om att straffrabatterna ska ses över, och detta kommer i dag att tillkännages regeringen. De straff som döms ut av svenska domstolar är i dag alldeles för låga för att hantera den grova brottslighet som präglar vårt land och sätter stad efter stad i skräck.

Regeringen har som sagt skärpt många straff, men de allra flesta skärps endast marginellt. Problemen kvarstår, framför allt eftersom man inte tar tag i systemfelen i svensk straffrätt. Ett sådant är just straffrabatterna. I dag finns fem förmildrande omständigheter och nio billighetsskäl, så kallade straffrabatter, i brottsbalkens 29:e kapitel.

I dag beslutar riksdagen att ett flertal av dessa ska ses över. Men regeringen är emot, och regeringspartierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, skriver tillsammans med Vänstern och Liberalerna i reservationen att de anser att billighetsskälerna är väl avvägda och att det inte finns anledning att ändra dem.

Fru talman! I inledningen av denna debatt hörde vi ledamoten Gustaf Lantz likna oppositionen vid barn som sitter i baksätet och frågar: När är vi framme? Om jag ska bygga vidare på denna bild är regeringens svar: Nej, vi ska inte dit.

Det vi föreslår är att straffrabatterna ses över, förändras eller tas bort så att vi får en mer rättvis straffrätt, men detta säger regeringen nej till.

I dag kan en våldsvärkare som skadar sig få straffrabatt. Om det går lång tid innan en våldtäkt anmäls, vilket inte är ovanligt, kan gärningsmannen få straffrabatt. Om en rånare riskerar att förlora sitt jobb kan det bli straffrabatt. Detta är enligt regeringen med flera tydligen väl övervägt och inget som det finns anledning att ändra på. Det finns skillnader i svensk kriminalpolitik, och detta är bara ett av många exempel.

Kristdemokraterna är av en annan uppfattning än regeringen, och jag är glad att utskottet instämmer och hoppas att kammaren går på vår linje.

Efter regeringsskiftet 2022 kommer straffrabatterna att avskaffas.

Narkotika är gängkriminalitetens livsluft. Det är via narkotikan de tjänar sina pengar, och det är ofta det som driver konflikter som leder till skjutningar och mord.

År 2011 ändrade Högsta domstolen praxis för påföljden för narkotikabrott. Det innebär att personer som handlar narkotika i stor skala får kortare fängelsestraff. Därmed tillbringar de mer tid ute i samhället och kan fortsätta att långa narkotika.

Narkotika är den enskilt viktigaste inkomstkällan för de kriminella nätverk som ligger bakom det ökade skjutvapenvåldet. Tillgång på narkotika driver också konsumtion.

Den som säljer narkotika behöver få kännbara straff, och därför bör straffen för narkotikabrott skärpas. Även detta kommer riksdagen i dag att tillkännage för regeringen. Låt inte knarklangarna gå fria!

Fru talman! Kristdemokraterna anser att den som begår brott inom ramen för organiserad brottslighet måste få betydligt skärpta straff. I Danmark finns möjligheten att utdöma dubbla straff för den som begår brott inom ramen för organiserad brottslighet. I USA har RICO-lagarna varit avgörande för att komma åt den grova organiserade brottsligheten med betydligt skärpta straff. Det innebär också att ledarfigurer som tjänar på underordnades brottslighet kan dömas om det sker inom ramen för pågående kriminell organisering. Detta har inte minst varit framgångsrikt för att kunna sätta dit maffian.

En försvarande omständighet gällande organiserad brottslighet finns redan i dag i brottsbalken. Vi menar emellertid att den är långt ifrån tillräcklig. Straffen för organiserad brottslighet måste skärpas väsentligt. Kristdemokraterna anser att det ska vara möjligt att förbjuda kriminell organisering, men detta behöver givetvis utredas noggrant då det kräver en grundlagsändring. Vi menar dock att det är en befogad åtgärd då den grova organiserade brottsligheten får ett allt starkare grepp om samhället.

Detta har Kristdemokraterna drivit på för under lång tid, ända sedan 90-talet, liksom för ett förbud mot medlemskap i terrororganisationer.

Den organiserade brottsligheten kan inte tillåtas växa i organisationsgrad. Den måste upplösas, och de som ingår ska straffas.

Vi står bakom reservation 26. Eftersom Moderaterna har yrkat bifall till denna reservation har jag utrymme att yrka bifall till reservation 3 om barnfridskränkingsbrott, vilken centerpartisten Johan Hedin talade om. Även Kristdemokraterna tycker att det är viktigt med ett särskilt straffrättsligt skydd för barn som utsätts för våld eller fridskränkning.

Jag står givetvis bakom våra övriga reservationer men avstår från att yrka bifall till dem för att spara tid vid voteringen.

(Applåder)

Anf. 17 GUSTAF LANTZ (S) replik:

Fru talman! Kristdemokraterna och Kristdemokraternas partiledare Ebba Busch har med pompa och ståt lanserat något som Kristdemokraterna kallar ny feminism.

Min fråga till Andreas Carlson blir därför: Är det faktum att Kristdemokraterna i dag kommer att rösta nej till att kriminalisera sexköp utomlands en del i denna nya feminism?

Anf. 18 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Nej, Kristdemokraterna kommer inte att stödja denna reservation eftersom vi tycker att det är mycket mer effektivt att bekämpa sexköp och människohandel här i vårt land och föregå med gott exempel inför andra länder. Vi vill även exportera svensk sexköpslag till fler länder. Det är betydligt mer effektivt för att på allvar komma åt problemen med prostitution, människohandel och sexköp.

Vi vill bekämpa detta med de medel som ger bäst effekt, och då är vår bedömning att en ändring av principen om dubbel straffbarhet inte leder till något gott utan snarare kan ge andra bakslag i lagstiftningen, vilket vi inte vill öppna för.

Vår nya feminism handlar om att ta varje utsatt kvinnas parti och kämpa för det med alla till buds stående medel. Därför har vi många förslag i betänkandet som handlar om att ta krafttag när det kommer till människohandel och sexköp och till att skärpa straffen.

Anf. 19 GUSTAF LANTZ (S) replik:

Fru talman! Jag noterar att just ett medel inte skulle användas fast alla till buds tänkbara medel var till för att skydda kvinnor. Det tycker jag är beklagligt.

Det är roligt när ledamoten Carlson säger att han vill exportera sunda feministiska värderingar till omvärlden. Bra så, men Andreas Carlson har en partikamrat – Lars Adaktusson, som sitter och trycker på knapparna här i riksdagen. Han satt förra mandatperioden i Europaparlamentet och tryckte 22 gånger mot abort när frågan var uppe – 22! En gång är ingen gång, två gånger är en gonggong, brukar man säga, men 22 gånger är en Hesa Fredrik.

KD i Uppsala är inget annat än Livets Ords politiska gren. Detta vet jag, och det vet de som har jobbat för Kristdemokraterna i Uppsala och skrivit om det på sin blogg. Livets Ord är mycket tätt förbundna med den kristna högern i USA, som var basen för Trumps maktövertagande. Den som leder Kristdemokraternas kvinnoförbund, den som är satt att bevaka kvinnofrågorna, tog steget rakt till posten från en abortkritisk organisation.

Jag måste säga att jag föredrar nog en hederlig gammal feminism framför det som Kristdemokraterna nu ägnar sig åt, vad det nu är.

Anf. 20 ANDREAS CARLSON (KD) replik:

Fru talman! Tomma tunnor skramlar mest – 19 bakläxor för regeringen i betänkandet. Det är ett enormt underkännande av den politik som regeringen för när det kommer till att skärpa straffen, värna kvinnofrid och skydda utsatta. Då får man höra insinuationer och falska påståenden från socialdemokraten Gustaf Lantz som i sig inte förtjänar att bemötas. Det handlar inte om det som vi debatterar här i dag, utan det är ett billigt trick för att försöka flytta fokus från det egna misslyckandet, som har pågått år efter år.

När det kommer till röstningen i EU-parlamentet handlar det inte om sakfrågorna utan om vilken kompetens som ska finnas i Europaparlamentet och om att nationell lagstiftning ska styra de områden som Gustaf Lantz tar upp. Det handlar inte om något annat.

Jag tycker att Gustaf Lantz kan betydligt bättre än så här, både i riksdagens kammare och på andra arenor som han debatterar på. Jag förväntar mig en lite högre nivå av ledamöter i justitieutskottet.

Anf. 21 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Det hettar till lite här. Det verkar vara provvalstider hos Socialdemokraterna i Uppsala.

Jag ska ge mitt perspektiv på feminism, som var uppe i det tidigare replikskiftet. Det handlar mycket om det direkt i betänkandet från justitieutskottet om straffrättsliga frågor. Vi har ett antal förslag och krav för att förbättra skyddet för våldsutsatta kvinnor och se till att kvinnor inte utsätts för våld i någon form över huvud taget och för att motverka systematiskt förtryck, för att inte säga terror.

Det är kvinnor som bär mycket av smärtan i brottslighetens spår. Det är mödrar, syskon och barn, förvisso både pojkar och flickor, som ser och bär effekterna av det tilltagande och mycket allvarliga våldet och den grova brottslighetens framfart.

Jag och Liberalerna tycker att det är nödvändigt att vi flyttar fram positionerna här. Det är ingen som tror att Socialdemokraternas vilja är att det ska se ut som det gör. Den självpåtagna bilden av godhet och samhällets skapare, som vi fick höra om från Socialdemokraterna och Gustaf Lantz inledningsvis, är en ganska stark självbild, men jag tror att vi har nått lite längre än så.

Vi har reella problem i Sverige just nu som vi måste bemöta. En faktor när vi ska lösa dem är straffen. En annan är vilka verktyg som polis och åklagare får använda, vilket vi har pratat om när vi har debatterat processrätt. Sedan är det resurser.

För Liberalernas del har det varit viktigt att inom januarisamarbetet försöka driva Socialdemokraterna framåt, vilket varit helt avgörande på så sätt att 10 000 nya polisanställda, varav en stor del ska vara poliser, kommer att komma. Men det kommer att behövas ännu fler, vill jag upplysa om, fru talman. Det går åt rätt håll i överenskommelsen, men det räcker inte. Vi måste ha myndigheter förutom Polismyndigheten som fungerar.

Den tröghet som finns i Socialdemokraternas förståelse för att det ska finnas resurser för åklagarna, domstolarna och kriminalvården gör att vi inte får den effekt i kampen mot brotten som vi så väl behöver. Vi vet att det råder en ganska tveksam situation arbetsmiljömässigt på Ekobrottsmyndigheten. Detta vill Socialdemokraterna tydligen inte göra något åt. Åklagarna får ständiga brandkårsutryckningar med extra tillskott. Domstolarna går just nu på knäna.

Allt detta kommer Liberalerna att återkomma till i de budgetförhandlingar som finns för budgetåret 2022. Det måste till ganska många ytterligare miljarder för att hantera det. Annars får vi inte en effekt av det som vi nu pratar om, det vill säga det straffrättsliga. Socialdemokraterna har en hel del att lära och behöver prioritera det som är viktigt.

Hur kan det vara så att det i en värld där den grova brottsligheten expanderar finns en ovilja att ta tag i det faktum att den som väljer livsstilskriminalitet behöver en lång tids inlåsning för sin egen rehabilitering? Då skyddas dessutom samhället under tiden.

Jag kan stå här hela dagen och räkna upp fall. Jag försäkrar talmannen och mina kollegor att jag inte ska göra det, men jag ska ta ett fall från

Linköpings tingsrätt för ett par veckor sedan. En person hade återigen tagits för grov olovlig körning, rattfylleri, brott mot knivlagen och narkotikabrott. Det var den 44:e noteringen i belastningsregistret, 44:e! Sedan smälter det till – bom! – en månads fängelse. Men herregud! Någon måste ju förstå att så här kan vi inte fortsätta.

Om vi lägger till ännu grövre brottslighet är det centralt att dessa människor får tid till sin egen rehabilitering. De skadar sig själva, de skadar andra och de skadar kvinnor – mödrar, systrar eller direkta brottsoffer som utsätts för denna brottslighet. Därför är den viktigaste frågan att vi måste se mer allvarligt på återkommande brottslighet.

Vi måste bort från rabattsystem. Det är en sak. Sedan måste vi få en progressivitet. Samma kärlek som Socialdemokraterna känner för att bekämpa rikedom borde de känna för att bekämpa brottslighet. Det vore en välgärning för denna kammare. De som begår brott efter brott ska få hjälp och längre inlåsning. Man måste ge ett svar – detta är viktigt. Därför yrkar Liberalerna bifall till reservation 49, som handlar om att se allvarligt på de personer som är livsstilskriminella.

Lagboken, den blå som vi hade på juristlinjen och som fortfarande ges ut årligen, är ganska välanpassad för Gustaf Lantz, mig, Andreas Carlson och alla oss som sitter här inne. Den är perfekt och har en ganska bra balans, men den är helt irrelevant för de människor som väljer gängen, klanerna och brottsligheten som livsstil. Vi måste svara upp mot detta mycket bättre.

De senaste tragiska händelserna i Husby, Hjulsta, Hjällbo, Eskilstuna och Örebro visar tydligt att intervjun med inrikesministern i *Ekots lördagsintervju* åldrades väldigt fort. Vi är i ett nationellt krisläge där territoriella gäng, klaner eller andra gäng håller på att ta över. De äter sig in i samhällskroppen. Det var därför som jag nyss tjatade om Ekobrottsmyndigheten. Det är där det börjar. Skjutningarna är bara toppen på isberget. Det ligger annat under. Det är narkotika, välfärdsbrottslighet, utpressning och människohandel. Allt detta ligger under. Vi måste därför slå till och kapa huvudet på hydran för att använda en metafor, vilket Socialdemokraterna gärna gör i talarstolen i denna debatt.

Det står inte heller i motsats till tidigare och tydligare insatser, vilket också är helt avgörande. Men det pratar vi om i andra debatter. Det finns ingenting som kan vara så kärleksfullt som att ge massivt stöd socialt men också att markera mot unga, inte sällan män som dras in och blir kanonmat i den grova brottsligheten, att det första brottet ska bli det sista brottet.

Det finns mängder av saker för oss liberaler att ta upp här. Vi kan prata om eftersupning när det handlar om trygghet på våra vägar. Vi kan prata om narkotikabrotten.

Utvisning togs upp nyss. Liberalerna har som en del av januariavtalet i fråga om det sett till att det kommer en utredning om bara ett par veckor. Det är naturligtvis självklart att ingen ska kunna åberopa att man har en kusin i Norrland – det kan man inte heller i dag, Adam Marttinen. Man åker, trots det, ut även i dag. Men det är många som upptäcker att de har något barn som de inte har sett på tio år, och då kan de få stanna. Det är ganska bra för detta barn om denna vuxna person, ofta en man, faktiskt utvisas.

Vi ska alltså se till att människor som sköter sig får en chans att stanna i Sverige och utvecklas. Men om man begår allvarliga brott är det tyvärr utvisning som gäller om man inte är svensk medborgare.

Fru talman! Liberalerna vill se en straffrättslig reform som bygger framför allt på att se till att möta de människor som väljer kriminalitet som livsstil, oavsett om det är gäng, klaner eller notoriska småtjuvar. De förtjänar en lång tid i rehabilitering, och samhället förtjänar ett skydd och en relevant strafflagstiftning för att komplettera verktyg och myndigheters insatser.

Anf. 22 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till de reservationer som har så kallad falsk majoritet, nämligen reservationerna 37 och 54.

Förra veckan kom det en rapport från Brottsförebyggande rådet som fick mycket uppmärksamhet. Den bekräftar visserligen någonting som vi redan kände till, att Sverige är bland de länder i Europa som ligger högst när det gäller antalet dödade med skjutvapen. De flesta av de jämförda länderna i rapporten har haft en positiv utveckling under 2000-talet med färre sådana mord eller att det inte har skett någon förändring. Sverige ligger förvisso bland länderna i mitten vad avser det totala antalet mord per capita. Det har alltså skett en minskning av andra typer av mord i vårt land.

Men utvecklingen är oerhört allvarlig. Skottlossningar med svårt skadade och dödade i det offentliga rummet på öppen gata gör någonting med samhället. När det är publikt på detta sätt och så brutalt blir vi rädda. Det hotar tilliten och tryggheten i samhället. Tröskeln för denna form av oerhört grovt våld har blivit alldeles för låg i många grupper. Att stoppa utvecklingen av denna brutala brottslighet är en av de viktigaste uppgifterna för oss alla.

Vi har också sett att det har funnits exempel lokalt och regionalt där man har visat att utvecklingen kan vändas och att det kan gå åt rätt håll.

Fru talman! Mer undanskynt i debatten har mäns våld mot kvinnor varit. Men den senaste tiden har det fått en mer framträdande plats i debatten, vilket jag verkligen välkomnar. Denna typ av brott och övergrepp sker mer sällan på öppen gata, även om det också förekommer. Men mycket av detta sker innanför hemmets fyra väggar.

Häromdagen presenterades en utredning som föreslår höjt minimistraff för våldtäkt från minst två års fängelse till minst tre års fängelse. Utredningen föreslår också en skärpning av straffet för grov kvinnofridskränkning från nio månaders fängelse till ett års fängelse. Detta är bra. Miljöpartiet har under många år arbetat för att man på olika sätt ska utvidga vad som är sexualbrott och att man också ska se mer strängt på sexualbrott.

Fru talman! Det pågår ett arbete i regeringen med att ta fram ett program mot mäns våld mot kvinnor – ett paket. Jag ser fram emot att det ska vara brett och kraftfullt och presenteras om inte alltför lång tid.

Fru talman! Jag vill också lyfta fram knivlagen, som flera har varit inne på tidigare. Regeringen har aviserat att det ska bli en skärpning när det gäller brott mot knivlagen och att fler fall än i dag ska bedömas som grova. Det är också en bra åtgärd. Knivar är, och lär fortsätta vara, lättillgängliga eftersom den vardagliga användningen är helt ofarlig när de används till det som de ska användas till. Men i och med att de är lättillgängliga kan de också väldigt lätt tas med dit där de absolut inte ska användas. Och det

är fortfarande vanligare att kniv används vid uppgörelser av olika slag. Det är också någonting som vi måste komma till rätta med.

Fru talman! Med detta yrkar jag alltså bifall till reservationerna 37 och 54.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under § 10.)

§ 7 Våldsbrott och brottsoffer

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU27
Våldsbrott och brottsoffer
föredrogs.

Anf. 23 MARIA STRÖMKVIST (S):

Fru talman! I detta betänkande, *Våldsbrott och brottsoffer*, behandlar justitieutskottet ungefär 170 motionsyrkanden från allmänna motionstiden. I en majoritet av dessa yrkanden handlar det om att en kvinna eller ett barn är brottsoffer och att en man är gärningsperson. Anledningen till det, för att vara tydlig, är att motionerna till största del handlar om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt kontaktförbud.

De senaste månaderna har just mäns våld mot kvinnor verkligen varit uppe på den politiska dagordningen och, skulle jag vilja säga, varit aktuellt i människors vardag. Skriverierna har varit många, och diskussionerna har tydliggjort problemet med mäns våld mot kvinnor och tydligt visat att familjetragedier och annat som sker i hemmet inte är något som vi andra inte bryr oss om. Det är bra. Den debatt som nu förs om det strukturella våldet mot kvinnor är efterlängtat, och det är bra att fler engagerar sig i frågan.

Vi socialdemokrater har två tydliga prioriteringar i kriminalpolitiken: mäns våld mot kvinnor och gängkriminalitet. Dessa två prioriteringar är likvärdiga. Tyvärr är det svårare att få uppmärksamhet för den första frågan, men arbetet pågår oavbrutet.

Även om den mediala debatten om mäns våld mot kvinnor nu har svalnat lite har inte vårt arbete med att bekämpa den svalnat.

De senaste veckorna har vi kunnat meddela flera åtgärder. Vi vill till exempel skärpa straffet för grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning. Fotboja ska kunna användas oftare. Vi vill också se över reglerna kring umgänge, då ett barn inte ska tvingas umgås med pappan om han är en förövare. Utredningar har tillsatts och lämnat sina förslag. Det är en del i denna process som gör att vi här i riksdagen senare kan fatta beslut om nya lagförslag.

Fler åtgärder kommer att vidtas då regeringen bereder en större åtgärdslista för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Det krävs många åtgärder på många olika områden för att få slut på våldet.

Sedan 2016 arbetar vi socialdemokrater efter en sammanhållen strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. De satsningar vi har gjort på polisen har möjliggjort rekryteringen av 350 nya utredare som inriktar sig särskilt på sexualbrott, våld i nära relationer, våld mot barn och hedersrelaterade brott. Vi har också gett kvinnojourerna ökade resurser.

Prot. 2020/21:133

3 juni

Straffrättsliga frågor

*Våldsbrott och
brottsoffer*

Fru talman! Det räcker dock inte. Det är alldeles uppenbart – det står bortom allt tvivel – att mer behöver göras. Vi ska ha en nollvision mot dessa brott, och då måste vi bekämpa och förebygga att de sker. Men de frågorna hamnar ju inte i detta betänkande, för det är ett annat utskott som har de så viktiga frågorna om det förebyggande arbetet. Mäns våld mot kvinnor och pojkers våld mot flickor är ett av vårt samhälles största problem, och det är varken nytt eller har kommit hit. Vår uppgift som samhällsmedborgare måste vara att göra allt vi kan för att detta ska få ett slut.

Fru talman! I dag debatterar vi i riksdagen ett betänkande där motioner som skrevs i höstas behandlas. I april tillsatte regeringen en utredning för att ta fram en nationell strategi för att förebygga och bekämpa våld mot barn. 2020 års sexualbrottsutredning lämnade sina förslag tidigare i veckan – jag tror att det var i går. Och så ser det ut: Det kommer nya förslag, och nya utredningar tillsätts.

Jag är övertygad om att vi alla här inne, och många med oss, vill att våldet ska upphöra. Det finns en bred samsyn kring dessa frågor. Det är bra, för vi måste alla göra allt vi kan för att få ett slut på mäns våld mot kvinnor. Och förutom att se den drabbade kvinnan måste vi alla även se den man som slår – och vi måste reagera.

Med det sagt, fru talman, yrkar jag bifall till reservation 32.

Anf. 24 ELLEN JUNTTI (M):

Fru talman! I dag ska vi debattera motionsbetänkandet gällande våldsbrott och brottsoffer. Vi moderater står bakom alla reservationer där vi finns med, men jag yrkar bifall enbart till reservation nummer 38.

I det här betänkandet finns många bra förslag. Utskottet föreslår många tillkännagivanden som är väldigt bra. Jag kan dock inte nämna alla förslag här i dag, så jag har valt ut några.

Den senaste tiden har våld i nära relationer uppmärksamrats. Nyligen mördades fem kvinnor under en treveckorsperiod. Många barn får leva sina liv utan sin mamma. Förra söndagen var det mors dag, fru talman – med all säkerhet en mycket smärtsam dag för de barn som har mist sina mammor.

Vi moderater har under lång tid arbetat för skärpningar när det gäller våld i nära relationer. I det här betänkandet föreslås flera tillkännagivanden som gäller just detta. Det är mycket bra, men det måste också bli verkstad. Det kan inte bara bli tomma ord.

Vi moderater har under flera år drivit frågan om att elektronisk övervakning, alltså fotboja, ska användas i fler fall än i dag. I dag gäller att ett kontaktförbud först måste brytas innan ett beslut om fotboja ska kunna tas. Det är helt orimligt och kan innebära en stor fara för den utsatta kvinnan – eller mannen, för den delen. I vissa fall är det ju män. Vi vill att en riskbedömning ska göras i varje enskilt fall och att fotboja ska kunna användas direkt, som förstahandsåtgärd.

Redan för tre år sedan tillkännagav riksdagen att ett utvidgat kontaktförbud med fotboja ska kunna beslutas som förstahandsåtgärd. Trots att det har gått över tre år har regeringen inte återkommit med något lagförslag, men man har informerat om att man avser att återkomma under mandatperioden.

Regeringen påstår att den tar våld i nära relationer på allvar; vi hörde alldeles nyss från den socialdemokratiska ledamoten att detta är en tydlig prioritering från regeringens sida. Då kan man ju undra om det verkligen ska ta över tre år innan regeringen kommer med lagförslag. Hur många år tar det i så fall för sådana förslag som inte är prioriterade? Det har som sagt gått över tre år sedan riksdagens tillkännagivande, och jag hoppas att regeringen slutar prata och i stället sätter fart och återkommer med lagförslag snart, så att inte fler kvinnor mördas.

Fru talman! Vi moderater har föreslagit en total översyn av stödet till brottsoffer samt att det ska inrättas en koordinerande funktion från samhällets sida. En avhandling har visat att det är svårt att få en helhetsbild över vilket stöd som finns för brottsoffer.

Avhandlingen visade att ungdomar som utsatts för brott inte fått det stöd som de hade velat ha och behövt. Det hade varit stort fokus på psykosocialt stöd, men ungdomarna hade önskat mer praktiskt stöd i rättprocessen samt information om vad det är som gäller för ekonomisk ersättning och vilket professionellt stöd de kan få. En brottsutsatt behöver olika typer av stöd samtidigt, och därför behövs en koordinerande funktion som kan hjälpa till att få en helhetsbild över stödet.

Fru talman! Hedersrelaterat våld och förtryck hör inte hemma i Sverige. Ingen människa, oavsett kön eller härkomst, ska få sin frihet beskuren av närmast medeltida normer. Hela samhället måste markera med betydligt större kraft att vi inte passivt tittar på när allt fler vittnar om hur hedersnormer får fäste. Därför är det viktigt med skärpt lagstiftning. Det handlar också om att ge brottsoffren upprättelse.

I Sverige ska ingen ha rätt att hindra någon annan från att gå ut och röra sig fritt, träffa kompisar, klä sig som de vill, jobba eller skaffa sig en utbildning. Men i dag lever många vuxna och barn under hedersrelaterat våld och förtryck. Detta våld och förtryck utövas ofta kollektivt av släkten. Kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet är central, och valet av partner är inte personens utan familjens – eller, ibland, hela släktens. Våldet och förtrycket drabbar såväl flickor och kvinnor som pojkar och män, och det är både män och kvinnor som är förövare. Många gånger tror man att det bara är män som är förövare, men det stämmer inte. Kvinnor kan också vara förövare och förtryckare.

Religion, kultur eller kontrollbehov som går ut på att begränsa någon annans frihet och rätt att bestämma över sitt eget liv hör inte hemma i Sverige. Det hör inte hemma i Sverige! Är det så att man inte är nöjd med det får man kanske tänka sig att flytta till något annat land, för det hör inte hemma här.

Om förhör hålls med ett barn som misstänks vara utsatt för hedersrelaterad brottslighet ska vårdnadshavare enligt lag underrättas så snart som möjligt om det inte försvårar utredningen. Det kan innebära problem i de fall socialtjänsten inte har beslutat om att barnet ska omhändertaras direkt efter förhöret. Det kan även innebära osäkerhet för barnet, som ju är utlämnat till familjen. Därför bör underrättelse till vårdnadshavare kunna skjutas upp om det är till men för barnet.

Av samma skäl ska det finnas möjlighet att underlåta underrättelse, det vill säga att inte underrätta föräldrarna över huvud taget, om man har hållit förhör med ett barn där det finns misstanke om hedersrelaterad brottslighet. Lagen är inte utformad med tanke på en hederskontext. Det måste

finnas möjligheter för polisen att i vissa fall till exempel hålla ett förhör oavsett om vårdnadshavare har gett sitt medgivande.

Den 1 juli 2020 trädde nya lagar och regler i kraft som motverkar hedersrelaterad brottslighet. Det handlar till exempel om en straffskärpningsgrund för brott med hedersmotiv, nya bestämmelser om barnäktenskapsbrott och möjlighet att besluta om utreseförbud för att förhindra barnäktenskap och könsstympning. Det är bra att skyddet mot hedersrelaterad brottslighet har stärkts, men det behövs mer.

Hedersbrottsligheten präglas ofta av tystnadskultur i förhållande till myndigheter och polis. Vi moderater har motionerat om att det ska bli straffbart att underlåta att anmäla eller annars avslöja äktenskapstvång och barnäktenskap, för vi tror att det kan motverka tystnadskulturen. Det är mycket bra att riksdagen kommer att rösta för Moderaternas förslag att det ska kriminaliseras att inte anmäla eller avslöja äktenskapstvång och barnäktenskap.

Fru talman! Till sist vill jag nämna vårt förslag om kartläggning av sexualbrotten. Under många år har sexualbrotten ökat kraftigt, och det behövs en kartläggning för att kunna bekämpa dessa allvarliga brott. Kartläggningen ska omfatta brottslighetens karaktär, var och i vilka sammanhang brotten begås samt vilka som är gärningsmän och vilka som är brottsoffer. Syftet är naturligtvis att bekämpa sexualbrott.

Anf. 25 EBBA HERMANSSON (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nummer 2.

Den 3 mars i år var Sarah Everard på väg hem från en vän på kvällen. Det var en helt vanlig kväll. Promenaden var inte ens en timme lång. Sarah hade vidtagit alla de försiktighetsåtgärder som många kvinnor känner att de måste vidta när de ska vistas ensamma utomhus på kvällstid. Hon bar färgstarka kläder, hade stoppat in håret så att det inte gick att greppa tag i det bakifrån, talade med sin pojkvän i telefon och valde en upplyst väg. Hon hade med andra ord gjort allt det som kvinnor ofta får lära sig att de ska göra för att minska risken att bli överfallna.

Förutom det rent absurda i att det ofta är på kvinnor ansvaret för att inte bli överfallna läggs finns också ett annat faktum: Möter man fel person spelar det ingen som helst roll vilka åtgärder man vidtagit. Sarah kom aldrig hem den kvällen. Hon kom faktiskt aldrig hem mer. En vecka senare hittades hennes kvarlevor i ett skogsparti.

Ilskan och sorgen som bröt ut efter detta brutala mord var naturligtvis massiv, och inte blev det bättre av att polisen i London gick ut och uppmanade kvinnor att hålla sig hemma ett tag framöver för att det kanske var bäst så. Återigen, men med andra ord: Om du är kvinna är det bäst att inte utmana ödet. För många kvinnor inföll sig också genast tanken: Det som hände Sarah hade lika gärna kunnat hända mig. Sanningen är: Det hade det. Och för många kommer det också att hända. Varje dag, varje timme och varje minut faller kvinnor offer för mäns våld – i det offentliga rummet, i hemmet, på arbetsplatsen och i skolan.

I april rapporterades om att inte mindre än fem kvinnor på tre veckor mördats av en närstående. Detta föranledde – äntligen – en välbehövlig diskussion om mäns våld mot kvinnor. Det hölls partiledarsamtal samt en särskild debatt i riksdagen. Frågan togs även upp i *Agendas* partiledar-

debatt. Det finns uppenbarligen en vilja till förändring och ett starkt engagemang.

Men lika fort som diskussionen uppstod, lika snabbt dog den ut. Det är nästan som att det bara finns ett begränsat antal av årets 52 veckor då de här frågorna kan diskuteras, trots att vi vet att detta pågår samtliga veckor. Men nu har vi den här debatten, som jag – om det inte redan blivit tydligt – tänkte ägna åt just mäns våld mot kvinnor.

Fru talman! Sverigedemokraterna har genom ett antal riksdagsmotioner genom åren tryckt på för åtgärder som skulle göra skillnad för dem som utsatts för våld i sina relationer. Det handlar bland annat om åtskilliga straffskärpningar, vilka avhandlades i föregående debatt, elektronisk övervakning vid kontaktförbud, förvaringsdomar för personer som bedöms ha en hög risk att återfalla i brottslighet samt underlättande av skadeståndsförfarandet när brott ändå begås. Några av dessa förslag riktas i dag som tillkännagivanden till regeringen, vilket är ett bevis på att det finns en stor uppslutning i justitiekottnet, något som är väldigt glädjande. Här kan man exempelvis nämna de centerpartistiska förslag som lyckats samla alla partier och ena utskottet. Detta är värt att uppmärksamma.

Men det finns också förslag som inte kom så långt. Jag skulle här vilja nämna förslaget om en haverikommission vid varje fall av dödligt våld mot kvinnor i nära relationer. Anledningen till att jag tar upp det här förslaget är inte bara att jag tycker att det är genuint bra, utan också för att det är ett utmärkt exempel på hur politiker ibland faktiskt sviker dem som utsatts.

När den här diskussionen var som mest intensiv var det flera partier som gick ut och krävde just en haverikommission – gott så. Men faktum är att när förslaget väl lades skarpt av Sverigedemokraterna på justitiekottnets bord var det inget av de andra partierna som anslöt sig. Rent hypotetiskt skulle det naturligtvis kunna vara så att man har ändrat sig under de dagar som gått mellan utspel och skarpt förslag och inte längre vill se en haverikommission. Men jag kan ändå inte låta bli att undra om det inte kanske faktiskt har mer att göra med att just det här förslaget kom från Sverigedemokraterna. Om så var fallet, fru talman, tycker jag att det är väldigt olyckligt. Vi lägger ju nämligen inte fram politiska förslag för vår egen skull; vi gör det för dem vi är satta att representera, i det här fallet våldsutsatta kvinnor. Jag kan verkligen bara beklaga att vi i det här fallet inte levde upp till vårt ansvar.

Just det här med ansvar tänker jag också avsluta mitt anförande med. Det är intressant och viktigt, men tyvärr läggs ofta ansvaret på fel person. Det är inte kvinnors ansvar att inte bli överfallna och slagna. Kvinnor ska inte hålla sig hemma för att inte utmana ödet. Kvinnor ska inte behöva gå under jord för att undslippa sina förövare.

Ansvaret ska till 100 procent läggas på förövaren. Det är han som ska flytta på sig. Det är han som ska spärras in. Det är han som ska berövas sin frihet. Allt annat är helt enkelt fel. Vårt ansvar som politiker är att göra precis allt som står i vår makt för att vi fortsatt ska kunna vara ett av världens minst ojämsställda länder och för att alla kvinnor ska kunna ta sig hem. (forts. § 11)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.55 på förslag av förste vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 14.00, då frågestunden skulle börja.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

§ 8 Frågestund

Anf. 26 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras i dag av statsrådet Mikael Damberg, statsrådet Ardalan Shekarabi, statsrådet Åsa Lindhagen och statsrådet Lena Micko.

En fråga ska vara av övergripande, allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Statsrådet Mikael Damberg besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Kriminalisering av vägspärrar

Anf. 27 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Tre dödsskjutningar på 36 timmar – flera rekord har noterats under den här regeringens regeringsinnehav, men de är inte särskilt positiva. Det handlar om antalet döda på grund av skjutvapenvåld och om skjutningar och sprängningar. Det handlar också om otryggheten. Härefter kom Brårapporten som visar att vi också är exceptionella sett ur ett europeiskt perspektiv när det gäller gängkriminalitet.

Moderaterna vill kriminalisera deltagande i gäng. Vi vill kriminalisera vägspärrar som upprättas av kriminella gäng. Vi vill kunna avlyssna personer som är aktiva i kriminella gäng utan konkret brottsmisstanke.

Detta är tre saker som regeringen säger nej till. Man säger att vägspärrar redan är kriminaliserat inom ramen för trafikbrott. Min fråga till statsrådet Damberg är: Är han villig att förändra detta?

Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi gör enormt mycket i Sverige för att öka tryggheten och minska otryggheten. Det görs exceptionella satsningar på att bygga ut polisen och skärpa straffen för gängrelaterad brottslighet. Vi har gjort en del som verkligen gjort skillnad eftersom vi har 1 000 fler frihetsberövade i dag jämfört med för två år sedan. Vi ser också att den sammantagna straffmassan växer, det vill säga att det utdöms både fler och längre fängelsestraff i gängmiljöerna. Detta är viktigt.

Men det gäller också att fokusera på de straffsatser och de insatser som ger mest effekt, och då är min prioritering inte att kriminalisera något som redan är kriminaliserat.

Anf. 29 LOUISE MEIJER (M):

Fru talman! Då måste jag få upprepa och kanske till och med förtydliga min fråga. Kommer Socialdemokraterna alltså att rösta nej till att kriminalisera vägspärrar som gängkriminella upprättar på grund av att det redan finns ett sådant trafikbrott? Det måste i så fall vara något galet.

Tänker ministern kanske omvärdera denna position och rösta för Moderaternas förslag om att kriminalisera vägspärrar?

Anf. 30 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Mitt fokus är inte att kriminalisera något som redan är kriminaliserat. Mitt fokus är att skärpa straffen för dem som hotar vittnen, för dem som begår narkotikabrott i Sverige och handlar med narkotika och för dem som involverar unga människor i gängkriminalitet. De ska ha skärpta straff, och det kommer vi att fortsätta med.

Vi kommer dessutom att fortsätta utbyggnaden av Polismyndigheten med 5 000 fler poliser de kommande åren och satsa ytterligare på det förebyggande arbetet för att hindra unga människor från att rekryteras in i kriminella gäng.

Utvisning av kriminella

Anf. 31 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Fru talman! Situationen i Hjällbo och Angered har under veckan varit utom kontroll. Människor som bor där känner rädsla och uppgivenhet inför det ökande våldet.

Häromdagen intervjuade Aftonbladet en medelålders kvinna boende i området; Fatima kallades hon där. Hon berättade om sin oro för sin egen son. Han är visserligen inte kriminell, säger hon, men hon är säker på att han lever i kriminella miljöer och säljer droger.

Vad är då hennes lösning, fru talman? Utvisning – inget annat skulle hjälpa än att utvisa kriminella. De har använt friheten på fel sätt, säger hon, och är till och med villig att låta sin egen son utvisas. Jag är den första som skriver på papperet i domstolen, säger hon.

Jag vill med anledning av detta be statsrådet Damberg förklara för Fatima och alla andra laglydiga invandrare och svenskar varför regeringen inte har sett till att utvisa kriminella utlänningar under alla dessa år man har suttit vid makten.

Anf. 32 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det var en väldigt allvarlig situation vi hade i Hjällbo, med våldet och den osäkerhet det sprider. Jag konstaterar att polisen har agerat och gripit personer kopplat till händelserna, vilket jag tror är väldigt viktigt för att återskapa förtroende och visa stor närvaro.

När det gäller frågan om att utvisa kriminella finns det i dag ett regelverk som innebär att det går att utvisa människor som dömts för grova brott från Sverige. Regeringen har också beställt en utredning, som kommer inom tre veckor, där utredaren kommer att föreslå hur det ska bli lättare att utvisa personer som har begått grova brott från Sverige. Jag ser fram emot den utredningen.

Det är också så att Sverige just nu har ganska överfulla fängelser, så det vore bra att utvisa i större utsträckning än i dag så att vi kan fylla våra fängelser med de kriminella som polisen nu burar in.

Anf. 33 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Fru talman! Jag noterar att statsrådet inte kan förklara varför regeringen år efter år har struntat i att utvisa kriminella utlännningar. I stället heter det att det kommer en utredning, och så har det hetat förut i denna kammare. Allt skjuts på framtiden, och slutresultatet blir urvattnat och meningslöst igen.

Jag vill därför upprepa frågan: Kan regeringen lova Fatima att alla kriminella utlännningar ska ut ur vårt land?

Anf. 34 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan konstatera att det är domstolar som beslutar om påföljder, inklusive fängelsestraff och i förekommande fall utvisning. Regeringen är inte den huvudaktör som fattar beslut om detta.

Det vi har tagit beslut om är att fler människor som begår grova brott ska utvisas. Jag vet inte om frågeställaren på allvar menar att man ska utvisa alla människor som någonsin har dömts för ett brott från Sverige. Det skulle vara att gå ganska långt. Jag tror inte att det finns en majoritet i Sveriges riksdag för detta.

Polisens prioritering av mäns våld mot kvinnor

Anf. 35 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! För några veckor sedan var vi nog många som kände att vi hade fått nog. Ett samhällsproblem som har tilltagit över åren och som inte lämnar oss någon ro är våld i nära relationer, eller mäns våld mot kvinnor. För några veckor sedan var det fem mord på ganska kort tid. Det satte igång processer. Jag vet att min partiledare blev arg och skrev på Twitter. Flera reagerade, och regeringen bjöd in till samtal.

Sedan dess har det hänt en hel del. Vi har processat betänkanden i justitieutskottet som vi precis debatterade, före den här frågestunden, och kommer att fortsätta debattera efteråt, där många olika policyförslag kommer att gå igenom och bli tillkännagivanden till regeringen. Regeringen har också uttryckt en vilja att ta tag i det här.

Samtidigt läser vi i dag i Svenska Dagbladet en artikel där polisen lärmar om att man prioriterar just de här fallen alldeles för lågt. Man prioriterar ned våld i nära relationer. Det finns i skrivande stund 923 öppna ärenden som väntar på att få utredas, sägs det i artikeln.

Vad avser inrikesministern att göra åt detta?

Anf. 36 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag börjar med att välkomna den breda enighet och det samförstånd som finns mellan riksdagens partier kring många av de här frågorna. Vi är många partier som är engagerade i att bekämpa mäns våld mot kvinnor, ett samhällsproblem som inte alltid får lika stor uppmärksamhet som den gängrelaterade brottsligheten och som till sin struktur också är lite mer dolt eftersom mycket av våldet och den psykiska misshandeln

sker inom fyra väggar. Det är otroligt viktigt att vi har en samsyn om att prioritera de här frågorna ytterligare framöver.

Jag kan konstatera att Polismyndigheten har valt att prioritera de här frågorna. Man har anställt 350 nya utredare som jobbar specifikt med bara den här typen av brott. Jag har också fattat beslut – nu, faktiskt – om att ge Brå i uppdrag att följa upp den stora utbyggnaden av Polismyndigheten. Ett av uppdragen kommer att handla om hur Polismyndigheten nu har stärkt sitt arbete just mot mäns våld mot kvinnor.

Anf. 37 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Det är ju väl så. Men ord är ord och handling är handling. Vi måste se konkret agerande för att säkerställa att den här prioriteringen fortsätter. Det får inte bli så att vi efter några veckor glömmer bort den här frågan och återigen pratar om andra typer av kriminalitet. Vi måste nu hålla i våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor. Vi får inte tappa greppet när vi nu äntligen har kopplat taget om den här frågan. Vi måste följa den ända ut.

Jag söker efter tydligare utfästelser från regeringen om att verkligen tillse att frågan får fortsatt prioritet.

Anf. 38 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan lova Johan Hedin och hela kammaren att vi inte kommer att släppa greppet om den här frågan. Vi fattade beslut för flera år sedan om en tioårig strategi mot mäns våld mot kvinnor. Det handlar inte om enskilda insatser utan om ett strukturellt, långsiktigt arbete. Vi växlar nu upp det arbetet ytterligare. Bland annat kommer vi att skärpa straffen för grov kvinnofridskränkning. Vi kommer att kunna jobba med fotboja vid förstagångsförbrytelser i större utsträckning. Vi tittar på umgängesrätten. Vi tittar på det förebyggande arbetet, inte minst hur man upptäcker dessa kränkningar långt tidigare för att undvika våld.

Höjda pensioner

Anf. 39 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Sveriges pensionärer har utsatts för en blåsning. Folk som har jobbat sedan de var 15 år får inte en pension som man kan leva på. Sverige har flest fattigpensionärer i hela Norden. Det pratas om att pensionerna behöver höjas, men det som personer som har jobbat som byggnadsarbetare, vårdbiträden och sjuksköterskor ser är att det blir väldigt få kronor i kuvertet.

Vänsterpartiet har lagt fram ett förslag om att öppna en pensionsdiskussion med oss som vill höja pensionerna, att vi tillsammans släpper presten och tar ansvar för att människor kan leva på sin pension. Kommer regeringen och Socialdemokraterna att stödja det här förslaget?

Anf. 40 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack för frågan, Ida Gabrielsson!

Pensionerna är för låga i vårt land. Den allmänna pensionen är i genomsnitt 11 800 kronor för kvinnor, före skatt. Det rör pensionen för många

undersköterskor, barnskötare och alla som sliter i välfärden. Vi kan inte ha det så här.

Regeringens agenda på området handlar om att höja pensionerna. Det kommer en pensionshöjning i september. Ett pensionstillägg införs och börjar betalas ut i september som innebär en höjning med drygt 7 000 kronor om året för de grupper som har jobbat länge men har låg pension.

Vi är dock inte nöjda med detta. Nästa naturliga steg är att pensionsavsättningarna höjs, så att vi kan fortsätta höja pensionen även efter september då pensionstillägget införs. Vi jobbar väldigt intensivt med den här frågan och avser att ta fram gedigna underlag om hur en ökning av pensionsavsättningarna kan gå till och vilka effekter den får för våra medborgare.

Anf. 41 IDA GABRIELSSON (V):

Fru talman! Det som pensionärerna framför allt har fått är en höjd pensionsålder, i stället för att vi tillsammans har gått in och sett till att det finns pengar i systemet och att dessa fördelas rättvist. Jag undrar om Socialdemokraterna tänker fortsätta att begrava frågan för oss medborgare och andra politiker och låta Moderaterna agera bromskloss så att de låga pensionerna kan bestå, eller om man vill diskutera med oss som är beredda att höja pensionerna just för undersköterskan, byggnadsarbetaren och den som slitit i välfärden.

Anf. 42 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! De synpunkter som Ida Gabrielsson har på Moderata samlingspartiets ställningstaganden får riktas till Moderaterna.

Regeringen har en väldigt tydlig agenda: Pensionerna ska höjas. Det handlar inte bara om vårt långsiktiga arbete med frågan om pensionsavgiften, utan det kommer en pensionshöjning redan i september. Det är viktigt att riksdagens partier nu samarbetar för att pensionerna ska höjas så att vi kan säkerställa att våra äldre får en ekonomisk trygghet.

Resurser till arbetet mot kvinnovåld

Anf. 43 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Min fråga är om statsrådet Mikael Damberg har läst Svenska Dagbladet i dag. Där skriver Jerry Nicklasson, som är polis och huvudskyddsombud vid polisen Stockholm syds enhet brott i nära relationer, under rubriken "Resurser mot kvinnovåld skärs ned" om mycket allvarliga uppgifter. Det handlar bland annat om att pensionerade poliser som tidigare arbetat timmar dras in av besparingsskäl. Det är anställningsstopp för civila utredare. Poliser slutar på avdelningen, och det är svårt att nyrekrytera. Den pressade arbetssituationen driver poliser till sjukskrivning.

Nicklasson skriver att ansvariga politiker skönmålar hur mycket resurser man satsar på att hjälpa kvinnor. De allra mest utsatta brottsoffren, utsatta kvinnor och barn, förtjänar mycket bättre.

När ska regeringen inse allvaret på riktigt, Mikael Damberg?

Anf. 44 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Andreas Carlson, för en viktig fråga i samma ämne som tidigare, mäns våld mot kvinnor.

Här finns det en historisk skuld. Polismyndigheten har haft för få anställda och för lite kompetens riktad mot just den här typen av brott. Det är därför som regeringens och min viktigaste arbetsuppgift är att få Polismyndigheten att växa. Det är miljardtillskott varje år till Polismyndigheten för att få den att växa, både med civila utredare och med poliser. Vi har kommit halvvägs; vi ska fortsätta det arbetet.

Sedan är det Polismyndigheten som fördelar resurserna inom ramen för denna exceptionella ökning av antalet polisanställda. Jag kan dock konstatera att det förra året anställdes 350 utredare som specifikt har till uppgift att utreda den här typen av brott. På Polismyndigheten är man väldigt stolt över att man har tagit det steget. Jag är inte säker på att det kommer att räcka, för brott av den här typen är grova brott och ska betraktas lika allvarligt som gängkriminalitet.

Anf. 45 ANDREAS CARLSON (KD):

Fru talman! Mikael Damberg säger att han inte är säker på att det kommer att räcka. Vi kan konstatera att vi kan vara säkra på att det inte kommer att räcka när vi får den här typen av larmrapporter från ett huvudskyddsombud. Vi har också fått höra från olika delar av landet att man inte har råd att återanställa pensionerade poliser när situationen ser ut som den gör.

Kristdemokraterna avsatte totalt 5,4 miljarder mer i sin skuggbudget och har en riktad satsning just för att kunna återanställa pensionerade poliser. Det vore välkommet om Mikael Damberg också gick fram med sådana förslag.

Anf. 46 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Polismyndigheten får 2 000 miljoner mer i år än förra året. Det är alltså en kraftig expansion, helt i linje med Polismyndighetens äskande om tillväxten för att nå 10 000 fler polisanställda.

Jag kan också konstatera att rikspolischefen är väldigt tydlig med att om det finns kapacitet bland seniorer och pensionärer ska dessa tas i bruk om man bedömer att det är lämpligt. Jag förutsätter att rikspolischefen gör det som krävs för att använda den kompetens som kan ha slutat på Polismyndigheten. Men det är färre som slutar och fler som återrekryteras, vilket är bra.

Förbud mot kusinäktenskap

Anf. 47 ROBERT HANNAH (L):

Fru talman! Min farbror ska inte också vara min svärfar. Det är en ganska enkel regel. Men kusinäktenskap är särskilt vanliga i utsatta områden och inom kriminella klaner. De möjliggör och upprätthåller släktkollektivets makt och kontroll över barnen och deras framtid. Barn lovas bort tidigt och tvingas in i arrangerade äktenskap.

Vi måste agera när vi ser hur kriminella klaner som Ali Khan från Hammarkullen har satt skräck i hela nordöstra Göteborg och kanske till och med i hela staden. Demokratin är hotad i de här områdena.

År 2014, när jag blev inkryssad i Sveriges riksdag, hade jag min vallokal i Hjällbo centrum. I dag hade jag inte vågat ha en vallokal i Hjällbo centrum.

Liberalerna kräver att det tillsätts en utredning för att stoppa kusinäktenskap och för att göra det lättare att omhänderta barn i klansläkten som riskerar att radikaliseras och utsättas för hedersvåld.

Min fråga till inrikesministern är: Är han beredd att tillsätta en utredning om förbud mot kusinäktenskap, och vad tänker han göra för att det ska bli lättare att omhänderta barn som riskerar att radikaliseras av kriminella klaner?

Anf. 48 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är fruktansvärda händelser i Hjällbo centrum som vi har bevittnat. Återigen blir det en diskussion om kriminella nätverks inflytande som kan hota demokratin och om hur dessa nätverk har fått flytta fram sina positioner på ett helt oacceptabelt sätt. Det är därför vi måste flytta tillbaka staten. Vi måste vara väldigt tydliga med att alla bostadsområden ska ha en tydlig närvaro av polisen men också se till att svensk lag gäller oavsett vem som begår brott och att det inte ska finnas parallella rättssystem.

Jag vill dock sätta detta med Hjällbo lite i perspektiv. Göteborgspolisen har jobbat otroligt kraftfullt under de senaste åren. Innan det här fruktansvärda dådet skedde upplevde de flesta i Hjällbo att det hade gått åt rätt håll och att det hade varit mindre våldsamt under lång tid. Låt oss nu inte rulla tillbaka det aktiva arbetet. En del av det aktiva arbetet är samarbetet med Göteborgs stad som har handlat om att man har varit mycket mer aktiv också med att jobba mot vissa familjegrupperings inflytande i staden.

Anf. 49 ROBERT HANNAH (L):

Fru talman! Det är bra att inrikesministern pratar med polisen där. Men jag har släktingar som bor i det här området, och jag kan ärligt säga att när jag växte upp på 80- och 90-talen var det en väldigt trevlig stämning där, när jag var där i början av 2000-talet var det inte en trevlig stämning där, och när det gäller hur det är i dag måste jag säga: Sorry, men det är inte värdigt Sverige att ha den här typen av bostadsområden.

Ministern svarade inte på min fråga. Är ministern beredd att förbjuda kusinäktenskap, och vad tänker han göra för att omhänderta barnen från klansläkterna som i dag till exempel hotar lärare på skolor när de tar upp frågan om Israel–Palestina-konflikten?

Anf. 50 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Det är otroligt viktigt att vara tydlig med att alla hot mot myndighetspersoner ska tas på största allvar. Det är samhället som sätter upp läroplanen för skolan, och det är vi som bestämmer vad som lärs ut oavsett vad släkter eller familjer tycker.

Vi har också sett hur kommunerna har använt lagstiftningen just kring risken för att barn ska radikaliseras eller fara väldigt illa. Det finns ett utrymme i dag för socialnämnden att omhänderta barn, till exempel de som har kommit från konfliktområden i Irak och Syrien. Men det är inte regeringen som fattar de besluten, utan det gör socialtjänsten.

Anf. 51 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Lena Micko och handlar om social dumpning.

Man borde kunna förvänta sig att alla kommuner i Sverige tar sitt ansvar för sina invånare, men tyvärr är det inte alltid så. I stället för att se till att det byggs fler bostäder som människor med lägre inkomster kan efterfråga och i stället för att inrikta sig på att få människor i arbete ägnar sig vissa kommuner åt social dumpning.

Ordföranden i välfärdsnämnden i Kramfors uppgav till tidningen Hem & Hyra att kommunen sedan 2017 har fått 70 nya invånare genom social dumpning. Bland annat moderatstyrda Solna har sett till att socialt utsatta Solnabor flyttar till Kramfors genom att hjälpa dem med uppehälle och hyra den första tiden. Samtidigt firar Solna med tårta att kommunens egna kostnader för försörjningsstöd har minskat.

Så här ska det såklart inte gå till, och därför vill jag fråga civilministern: Vad vet vi i dag om hur utsträckt det här problemet är, och flyr inte flera kommuner på det här sättet sitt ansvar?

Anf. 52 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Tack, Åsa Westlund, för en väldigt viktig fråga!

Kramfors kommun var den kommun som satte mig på spåret när det gäller hur systematiskt det här är. Regeringen gav Statskontoret i uppdrag att undersöka det här fenomenet, och det visade sig att det här är mer vanligt än vad vi trodde. I ungefär 60 procent av de kommuner som man tillfrågade kunde man se att det här systematiserades på ett medvetet sätt och att det dessutom handlade om väldigt olika individer. Det är allvarligt att vi inte har kunnat åtgärda det här tidigare. Därför är det nu en prioriterad fråga för regeringen.

Anf. 53 ÅSA WESTLUND (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret!

Det är tydligt att det här är väldigt utbrett och att vi skyfflar problem mellan oss i stället för att se till att människor verkligen kommer i arbete och får det stöd de behöver för att göra det.

Därför vill jag fråga statsrådet: Vad är regeringens plan framöver? Vad avser regeringen att göra för att komma till rätta med det här problemet?

Anf. 54 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Vi har tagit initiativ till att länsstyrelserna fått i uppdrag att tillsammans med kommunerna åtgärda det här på flera olika sätt. Man måste samarbeta. Det är inte så att vi har ett ingenmansland, utan varje kommun har ansvar för sina egna kommuninvånare och för bostadsförsörjningen. Det är otroligt viktigt att påpeka det.

Samtidigt har regeringen också tagit initiativ som gäller lagstiftningen. Vi har en lagstiftning som handlar dels om att vi har möjlighet att se till att det genomförs, dels om att förstärka detta. Inte minst gäller det viten mot fastighetsägare som inte sköter sig. Mer behöver också göras.

Anf. 55 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag vill uppmärksamma alla ledamöter och statsråd på att det finns tidsbegränsningar.

Åtgärder mot matchfixning

Anf. 56 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Den senaste tiden har vi i medierna kunna följa brottmål om matchfixning. Matchfixning är ett problem som drabbar idrotten och riskerar förtroendet för idrotten. Det är naturligtvis också en fråga som rör brottslighet och är knuten till organiserad brottslighet och penningtvätt. Det är också någonting som riskerar förtroendet för spelbolagen överlag.

Jag vill ställa en fråga till Ardalan Shekarabi som är ansvarigt statsråd för spelfrågor i regeringen. Jag skulle vilja fråga vilka åtgärder regeringen avser att göra när det gäller att komma till rätta med problemet med otilllåtet spel och riggade matcher inom idrotten.

Anf. 57 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Rasmus Ling, för den här viktiga frågan!

Svenska staten är tillbaka. Sedan den 1 januari 2019 har staten återtagit kontrollen över spelmarknaden efter flera decenniers vilda västern på det här området. Nu har vi myndigheter som kontrollerar spelmarknaden, vi har ett licenssystem, vi har tillsyn och vi har sanktioner. Sedan den 1 januari 2021 finns det också föreskrifter om vilka spelobjekt som är förbjudna just med anledning av att vi vill förstärka arbetet med att bekämpa matchfixning.

Vi följer det här arbetet noga, och regeringens särskilda utredare Gunnar Larsson jobbar just nu med att ta fram förslag om hur arbetet kan intensifieras. Vi har också infört ett särskilt brott kopplat till just matchfixning. Vi ser matchfixning som ett allvarligt hot mot inte bara svensk idrott utan mot tilliten i vårt samhälle. Därför är det här ett väldigt prioriterat område.

Det finns de som inte gillar de här föreskrifterna och sanktionerna, men de behövs. De är nödvändiga.

Anf. 58 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Tack för svaret, statsrådet!

Jag är glad att man tar den här frågan på det allvar som den förtjänar. Det här är ett stort problem som också har många bottnar.

Jag är också glad för de reformer som man har gjort tidigare gällande det här, men för att de är gjorda får man ju inte låta bli att ta tag i det som återstår. Att det pågår en utredning är naturligtvis bra, och jag hoppas att man kommer att agera och att andra berörda statsråd med ansvar för idrott och även inrikesministern blir involverade i det. Jag tror att det ligger i allas intresse.

Anf. 59 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Vi har ett väldigt nära samarbete mellan olika myndigheter och i regeringen i frågan om matchfixning. Gunnar Larssons utredning

tittar specifikt på vad som behöver göras för att våra myndigheter ska vara mer koordinerade i kampen mot matchfixning.

Vi har också en väldigt nära dialog med svensk idrottsrörelse och framför allt Svenska Fotbollförbundet. Det är för att vi ser att riskerna är stora i vissa specifika idrotter. När det gäller de önskemål som Fotbollförbundet har inkommit med har vi från regeringens sida vidtagit åtgärder.

Prot. 2020/21:133

3 juni

Frågestund

Anslagen till Kustbevakningen

Anf. 60 JÖRGEN BERGLUND (M):

Fru talman! Kustbevakningen i Sverige jobbar dygnet runt. Män och kvinnor bevakar vår gräns, gör fiskerikontroller och mycket annat. Tyvärr har myndigheten under flera år aviserat ekonomisk obalans och lämnat äskanden till regeringen om mer pengar. Kustbevakningen har nämligen fått fler uppgifter men har inte fått mer pengar i samma omfattning.

Om myndigheten inte tilldelas ökade anslag blir det ekonomiska läget såklart besvärande. Kustbevakningen kommer då att behöva vidta åtgärder för att kunna hålla sig inom befintlig budgetram. Det kan handla om att till exempel reducera antalet fartyg, en översyn och sammanslagning av stationer, nedprioritering av förmågan inom den militära delen av totalförsvaret eller senareläggande av övergången till fossilfritt bränsle.

Jag vill därför fråga inrikesminister Mikael Damberg: Kommer regeringen att skjuta till mer pengar till Kustbevakningen så att vi slipper se avveckling av kustbevakningsstationer bland annat längs Norrlandskusten, som Härnösand och Örnsköldsvik?

Anf. 61 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Kustbevakningen fyller en väldigt viktig funktion i Sverige, i fredstid men också i händelse av höjd beredskap och krig. Det är en unik kompetens som finns vid Kustbevakningen. Den fartygsflotta man har är också en unik tillgång även för andra myndigheter när de behöver utöva sina uppdrag.

Myndigheten har haft stora ekonomiska problem historiskt sett. Man har nu hamnat i en stabilare situation, tack vare förändringar i budgetsatsningar och annat över tid.

Det är också naturligt att myndigheterna inkommer med äskanden inför budgetberedningen. Det har också Kustbevakningen gjort nu. De bereds naturligtvis inför ordinarie budgetprocess i höst.

Snabblån

Anf. 62 ANGELICA LUNDBERG (SD):

Fru talman! Min fråga går till Lena Micko.

För några veckor sedan rapporterade SVT att allt fler snabblåneföretag marknadsför sms-lån för att köpa aktier. Många unga lockas att ta dyra lån till riskabla investeringar. Detta görs trots att spel på kredit ska vara förbjudet i Sverige.

Den lukrativa branschen för dyra snabblån växer. Även en av Sveriges största kvällstidningar har en egen lånesida där man lockar läsare att ta lån med snabba utbetalningar till höga räntor.

Snabblån bidrar till ökad överskudsättning, vilket får stora konsekvenser för både samhället och den enskilda. Uppenbarligen har de regleringar som regeringen har infört inte fått önskad effekt. Hur tänker statsrådet agera för att stoppa de skadliga snabblånen?

Anf. 63 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Frågan om överskudsättning är väldigt viktig. Jag skulle säga att den är betydligt bredare än att handla om bara aktieköp.

Regeringen har vidtagit ett antal olika åtgärder. Men vi är också medvetna om – det handlar inte minst om pandemin – att överskudsättningen har ökat. Såväl Konsumentverket som Finansinspektionen har också synpunkter på vad man behöver förstärka.

Just nu jobbar regeringen med att bereda hur vi ska gå vidare.

Översyn av det kommunala skatteutjämningsystemet

Anf. 64 LARS THOMSSON (C):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Micko.

Centerpartiet tog för knappt ett år sedan initiativ till en översyn av hela det kommunala skatteutjämningsystemet. En enig riksdag ställde sig bakom det, med inriktningen att vi ska ha garanterad servicenivå över hela landet, stimulera tillväxt och jobb och ta ökad hänsyn till gleshet.

I mitt eget hemlän väntar vi fortfarande på en lösning för hur vi ska klara att ha bättre sjukvård på Gotland framgent. Det behöver komma med i en sådan utredning.

Min enkla fråga är: Hur jobbar regeringen med det? När ser vi en igångsättning av en total översyn av skatteutjämningsystemet?

Anf. 65 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Det här är verkligen en viktig fråga när det gäller hela utjämningsystemet, Lars Thomsson. Det var inte länge sedan riksdagen fattade beslut om ett nytt system som ska ta hänsyn till gleshet, socioekonomiska kriterier med mera.

Just tillkännagivandet är något som vi bereder. Vi ser att vi verkligen behöver diskutera förutsättningarna för att nå ännu större effekt på flera av områdena. Vi kommer alltså att i närtid komma tillbaka med svar på hur vi ska gå vidare.

Tillämpningen av pandemilagen

Anf. 66 JESSICA WETTERLING (V):

Fru talman! Min fråga går till Mikael Damberg.

Det senaste året har vi levt med stora inskränkningar i våra fri- och rättigheter. En av de största inskränkningarna rör vår möjlighet att samlas och exempelvis utöva åsiktsyttringar.

Vänsterpartiet ser med oro på att pandemilagen verkar tolkas och tillämpas på olika sätt runt om i landet. Exempelvis har polisen minst en gång ingripit mot en manifestation där deltagarna färdats i bil, med hänvisning till att det var fler än åtta bilar. Men när uppemot 2 000 fotbolls-supportrar samlades i helgen klassades det inte som allmän sammankomst.

Man ingrep därför inte. Polisens presstalesperson sa att det krävs någon form av opinionsyttring för att det ska klassas som allmän sammankomst. Att heja på ett lag och tillsammans uttrycka sin kärlek till laget klassas inte som allmän sammankomst.

Min fråga till Mikael Damberg är om han delar den oro som Vänsterpartiet känner när det gäller tillämpningen och tolkningen av pandemilagen samt om regeringen tänker följa upp och utvärdera lagen och i så fall hur.

Anf. 67 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Jessica Wetterling, för frågan!

Vi har en situation där vi har begränsat människors möjlighet att träffas och samlas, med tanke på pandemin. Nu verkar det som att smittspridningen minskar ganska kraftfullt i Sverige. Vi hoppas på fortsatta lättnader och ökade möjligheter att träffas, samlas, demonstrera och gå på fotboll. Vi är på väg åt det hållet, tack vare minskad smittspridning och även vaccinationerna.

Jag ska inte uttala mig om hur Polismyndigheten tolkar lag. Det är inte min roll som regeringsmedlem. Däremot kan jag konstatera att Polismyndigheten jobbar aktivt med att försöka samordna tolkningarna över landet. Man har samordningsforum, och man träffas mellan tillståndsenheterna för att så långt det är möjligt använda gemensam terminologi men också fatta lika beslut.

Min förhoppning är att pandemilagen i sig inte ska behöva gälla hur länge som helst utan att vi ska kunna gå tillbaka till den gamla ordningslagen.

Tidigare etablering på arbetsmarknaden

Anf. 68 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Arbetet med att se över vårt pensionssystem tar ingen paus. Det krävs om vi ska ha ett hållbart system med pensioner som ger en rimlig kompensationsgrad.

Införandet av en riktålder var jätteviktigt. En allt högre medellivslängd leder ju till att pensionerna med automatik kommer att bli lägre om vi inte justerar riktåldern. Den fokuserar dock på utträdet från arbetsmarknaden. I min fråga till socialförsäkringsministern tar jag fasta på inträdet till den samma.

Om Sveriges högskoleutbildade skulle etablera sig två år tidigare på arbetsmarknaden, likt i många andra OECD-länder, skulle bnp öka med 52 miljarder kronor och de offentliga finanserna förbättras med 21 miljarder kronor. De höga examensåldrarna i Sverige får framför allt konsekvenser för den enskilde i pensionskuvertet. En tidigare etablering förbättrar detta.

Min fråga är: Har ministern för avsikt att också se över om och hur vi skulle kunna tidigarelägga en etablering på arbetsmarknaden?

Anf. 69 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Hans Eklind, för den här viktiga frågan! Det är en fråga som ligger utanför pensionsområdet, men den är definitivt relevant för resultatet och påverkar pensionerna.

Det har funnits ambitioner hos flera olika regeringar i modern tid i Sverige att verka för att ungdomar ska etablera sig snabbare på arbetsmarknaden. Den här regeringen har vidtagit en rad olika åtgärder. Det handlar framför allt om investeringar i utbildning och yrkesutbildning så att ungdomar ges möjlighet att etablera sig tidigt. Det kommer att kunna leda till att vi helt enkelt skapar förutsättningar för människor att tjäna sina första pensionspoäng snabbare och tidigare och därmed också höja sin pension.

Man måste också beakta att parterna på arbetsmarknaden har kommit överens om att sänka gränsåldern för intjänande av tjänstepension. Det kommer också att påverka den totala pensionen. Det är väldigt välkommet. Det minskar också klyftorna i pensionssystemet.

Gröna kreditgarantier

Anf. 70 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! Jag har en fråga om gröna kreditgarantier till statsrådet Åsa Lindhagen.

När vi förhoppningsvis någon gång kommer ut ur den här pandemin har vi mängder av samhällsutmaningar kvar. En viktig sådan är att ställa om Sverige i klimatsmart riktning, att möta de klimatmål som är så avgörande för vår planets och vår fortlevnad.

Det finns ett otroligt stort intresse för vätgas i alla dess färger. Vi i Liberalerna tycker att det helst ska vara grön vätgas. I triangeln mellan staten, svenska progressiva och duktiga företag och forskningen finns det ett intresse av att komma igång med en hel del intressanta projekt. Min fråga är om regeringen är beredd att lägga fram en tydlig plan för att leverera gröna kreditgarantier för investeringar i framtida grön energiförsörjning?

Anf. 71 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP):

Fru talman! Tack, riksdagsledamoten, för en väldigt viktig fråga som berör omställningen av hela samhället! Min absoluta övertygelse är att staten har en viktig roll för att stimulera och vara en katalysator för den enorma kraft som finns inom vår industri. Vi ser hur den nu kommer till uttryck i de norra delarna av Sverige. Där ställer man om samhället och skapar jobb, vilket ger hopp och framtidstro.

I detta är det arbete som regeringen har gjort inom Industriklivet oerhört viktigt liksom även arbetet med gröna kreditgarantier. Där kommer vi att ta steg framåt. Staten ska vara med och underlätta och stimulera för företag som vill ställa om sina verksamheter och driva på i hållbara projekt som leder Sverige framåt. Vi kommer att ta steg framåt i fråga om gröna kreditgarantier.

Anf. 72 GUSTAF LANTZ (S):

Fru talman! Jag ställer min fråga till Lena Micko.

Nu förstärker Sverige polisen. Vi får en mycket högre statlig närvaro i form av poliser och polisbilar runt om i vårt land. Min personliga uppfattning är att det också är viktigt att andra delar av staten markerar närvaro i hela landet. Jag kommer från Uppsala län, och vi äter tårta i dag eftersom vi nyligen fick besked om att vi får ett servicekontor i Gottsunda och ett i Östhammar.

Min fråga är hur nästa steg ser ut. Det är min övertygelse att vi måste bygga ihop landet, och det här är en viktig del i det. Hur ser regeringens färdplan framåt ut?

Anf. 73 Statsrådet LENA MICKO (S):

Fru talman! Gustaf Lantz väcker en väldigt viktig fråga. Det handlar verkligen om statens närvaro och engagemang i hela vårt land. Min och regeringens ambition är att vi ska fortsätta med utbyggnaden av servicekontor. Fler myndigheter kommer att kunna ansluta sig med tiden. Vi provar dessutom det här på olika sätt. Jag tror på närmare samverkan med kommunerna. Vi måste också titta på olika former. Det kan handla om mobila lösningar och om olika försök i kommuner, regioner och hos andra aktörer.

Det är helt klart att samhällets närvaro, den statliga närvaron, och kommunernas roll i det här är oerhört viktigt för att visa att vi bryr oss om alla kommuninvånare. Vi kommer därför att fortsätta med detta arbete.

Gängkriminalitet i bostadsområden

Anf. 74 NORIA MANOUCHI (M):

Fru talman! Åkarp, Hjulsta, Hjällbo, Husby och Malmö är några av de platser där skottlossningar har skett de senaste dagarna. I de flesta fall har det fått dödlig utgång. I takt med detta har regeringens uttalanden ändrats från att skjutningarna kommer att minska till att vi får räkna med att det kommer att skjutas i gängkriminella miljöer och att konflikter kan komma att blossa upp.

Men, fru talman, vad är egentligen en gängkriminell miljö? Jo, det är bostadsområden – områden med Ica på torget, med grundskolor och förskolor och med bänkar där äldre sitter och fikar och spelar schack i solen. Bostadsområden för helt vanliga människor är också de gängkriminellas miljö.

Mot bakgrund av detta undrar jag om statsrådet Damberg verkligen menar att de gängkriminellas miljö är något annat än våra gemensamma samhällen. Är det inte värt att freda människorna i dem?

Anf. 75 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Mitt besked är väldigt tydligt. Vi ska inte vänja oss vid den här nivån av skjutningar och våld i gängkriminella miljöer. Vad jag har sagt är att det kommer att ske ytterligare skjutningar. Jag tror nämligen inte att de problem som är uppbyggda under decennier i Sverige, där seg-

regationen har fått bita sig fast och där narkotikaförsäljningen har fått etableras så att öppna drogsccener har skapats, vilket därmed har kunnat skapa en infrastruktur för gängkriminell verksamhet i många delar av vårt land, går att vända genom en fingerknäppning.

Nu ökar vi dock polisnärvaron. Vi har gett polisen möjlighet att sätta upp kameror för att störa ut öppen droghandel. Vi har tusen fler frihetsberövade jämfört med för två år sedan. Detta har rikspolischefen beskrivit som ett nytt läge och som ett fönster för att jobba med att bryta nyrekryteringen och se till att fler lämnar de kriminella miljöerna.

Men det är helt sant att dessa bostadsområden tillhör oss. Vi ska ta tillbaka dem genom statlig närvaro, genom polisen och gärna fler servicekontor, för att visa att staten flyttar tillbaka och att de gängkriminella får flytta på sig.

Avskaffande av PPM

Anf. 76 DENNIS DIOUKAREV (SD):

Fru talman! Min fråga går till finansmarknadsministern. Premiepensionen, PPM, är den valbara delen i den allmänna pensionen där man själv kan bestämma hur de egna pengarna ska placeras. Men regeringen/Pensionsgruppen tycker att valfriheten är för stor och föreslår därför ökad statlig makt över hur vanliga sparare ska placera sina pensionspengar. Det finns flera problem med det som jag inte nu hinner gå in på, men det jag vill rikta fokus på är att regeringen allrahelst egentligen hade velat avskaffa PPM helt och hållet. Vad är problemet med det? Jo, om PPM avskaffas skulle det för framtiden pensionärer innebära 3 000 kronor mindre per månad.

Min fråga är följande: Var målet för regeringen att avskaffa PPM och därmed minska våra pensioner, eller har man av taktiska skäl ändrat uppfattning?

Anf. 77 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Dennis Dioukarev, för frågan! Ansvarsfördelningen i regeringen är sådan att det är jag som svarar för frågor om premiepensionen.

Det är ett av de områden som är föremål för reformering i enlighet med den pensionsöverenskommelse som finns från 2017. Det är en bred överenskommelse som ingåtts med partierna i Pensionsgruppen, det vill säga de fyra borgerliga partierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet de gröna. Tanken är att genom reformeringen öka tryggheten för pensions-spararna, våra medborgare. Tanken är att säkerställa att den svenska staten tar sin del av ansvaret att göra miljön för pensionsspararna trygg. Detta borde ha gjorts för länge sedan, men det gjordes inte tidigare. Det har lett till att vi nu har minst två rättsprocesser där svenska pensionssparare har förlorat sina pengar.

Jag är väldigt glad över att partierna i Pensionsgruppen har kommit överens om att lösa detta. Det bör göras så fort som möjligt. Svenska medborgare förtjänar trygghet också i pensionssystemet.

Anf. 78 MAGNUS EK (C):

Fru talman! Jag har en fråga av allmänpolitisk karaktär som spänner över ett antal politiska områden.

Redan före coronapandemin hade Sverige mellan 60 000 och 80 000 unga under 25 år, som varken arbetade, studerade eller ingick i någon form av arbetsmarknadsinsatser. Det är en grupp unga i samma storlek som Norrköpings stad, och vad vi kan bedöma gör de inget annat än sitter hemma.

Det här är en av anledningarna till att Centerpartiet har drivit på för att vi ska få en bättre matchning på den svenska arbetsmarknaden genom en reformering av Arbetsförmedlingen. På så vis skulle vi minska risken för att unga hamnar mellan stolarna.

Men, fru talman, coronapandemin har förvärrat denna kris. Även om det är svårt att bedöma hur stort problemet är kan vi anta att det finns en påtaglig risk för att storleken på den här gruppen exploderar efter att gymnasieskolorna har varit stängda och bara haft hemundervisning.

Vad avser regeringen att göra för att se till att vi inte får en grasserande ungdomsarbetslöshet och en ökad grupp unga som varken arbetar eller studerar?

Anf. 79 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Magnus Ek, för en viktig fråga! Frågan är inte ny, utan även före pandemin jobbade vi med att ge kommunerna ett tydligare uppföljningsansvar gentemot dessa ungdomar så att de inte hamnar mellan stolarna.

Pandemin har slagit extra hårt mot vissa sektorer i näringslivet. Det gäller just de sektorer som ofta har första jobbet för många ungdomar men också människor som står långt från arbetsmarknaden. När vi nu börjar rulla tillbaka en del av restriktionerna märker vi redan hur dessa delar av ekonomin tar fart igen. Jag fick rapporter i går på nyheterna om att fler unga människor verkar få jobb igen och att arbetslösheten sjunker, vilket är glädjande.

Stora insatser behövs dock för en del ungdomar som saknar utbildning. Stora insatser behövs för att fånga upp dem som under pandemin inte trivdes med digital undervisning. 1 miljard har avsatts för det. Dessutom har vi på kort sikt gjort en stor satsning på sommarjobb för att unga människor som går ut gymnasiet inte ska behöva möta sommaren med arbetslöshet utan i stället kan gå direkt till ett sommarjobb.

Kommunernas krisberedskap

Anf. 80 HANNA GUNNARSSON (V):

Fru talman! Nyligen kunde man höra ett kort program på Sveriges Radio angående kommunernas krisberedskap. Jag och inrikesministern har pratat om detta tidigare här i kammaren, men det är ju så otroligt viktigt.

Nu när vi förhoppningsvis börjar närma oss slutet av den mer akuta fasen av pandemin kan vi se tillbaka på de ganska stora brister i krisberedskap som både kommuner och regioner har uppvisat. Det är speciellt all-

varligt eftersom kommuner och regioner har hand om den verksamhet som är absolut närmast människor. Det är den del av välfärden som många av oss är direkt beroende av. Den måste fungera, och det märks speciellt nu i en kris.

Ekots granskning i programmet visade att det redan före pandemin var känt att kommuners och regioners, men framför allt kommuners, krisberedskap var ganska låg.

Jag undrar hur inrikesministern ser på den här frågan.

Anf. 81 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Hanna Gunnarsson, för en viktig fråga! Nu håller vi på att bygga upp samhällets krisberedskap långsiktigt och strukturerat.

Dessutom återupplivar vi det civila försvaret, som tyvärr avskaffades för ett antal årtionden sedan. Kommunerna är en central aktör i detta. Det finns lite olika delar. En del handlar om hälso- och sjukvården och hela den del av beredskapsplaneringen som inte fanns på plats inför pandemin, med lagerhållning och så vidare.

Vi har redan sedan före pandemin haft en utredning som har föreslagit hur vi ska tydliggöra rollerna. Man föreslår mer lagerhållning och att vi ska kunna jobba med produktion för att se till att vi har det vi behöver.

I ett bredare perspektiv och inom ramen för civilt försvar avsatte vi 100 miljoner kronor riktade till kommunsektorn redan efter 2018 för att jobba med beredskapsplanering på ett tydligare sätt.

Men det kommer att komma mer, inte minst efter det att den stora utredningen om civilt försvar går vidare med det arbete där vi stärker beredskapen och planeringen i hela samhället.

Ekonomiskt stöd till äldre arbetare

Anf. 82 MATTIAS VEPSÄ (S):

Fru talman! Det finns en pensionsoro som sprider sig i landet. Den hämtar sin näring i det faktum att Sverige har ett av världens hårdaste regelverk när det kommer till sjukersättningen. Det är en rest efter alliansregeringen.

Systemet gör att framför allt de som har jobbat länge i ett slitsamt och tungt arbetsliv, ofta kvinnor i välfärdsyrken eller i andra arbetaryrken, i arbetslivets slutskede tvingas tumma på sina pensionspengar i stället för att få rätt till ekonomiskt stöd från samhället.

Min fråga till statsrådet Ardalán Shekarabi och regeringen är därför: Hur ser arbetet ut? Och när får vi på plats en ventil för äldre arbetskraft som garanterar alla en ekonomisk trygghet och att slippa tumma på sina pensionspengar?

Anf. 83 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Mattias Vepsä, för frågan! Sverige är det enda land i Norden som saknar en ventil för äldre utslitna.

Undersköterskor, barnskötare, byggnadsarbetare och lagerarbetare som sliter ett helt yrkesliv och sliter ut kroppen har ingen ekonomisk ventil när de är nära pensionsåldern och förlorar arbetsförmågan på grund av utslitning. Så kan vi inte ha det.

I sommar kommer ett utredningsförslag om en äldreventil – en ventil för äldre utslitna så att våra äldre som har kämpat och slitit i ett helt yrkesliv inte ska behöva ta ut sin ålderspension i förtid och därmed sänka sin pension livet ut.

Det här är en anständighetsfråga. Och det är en ännu mer aktuell fråga med tanke på att pensionsåldern ska höjas 2023. Då måste vi ha en lösning för de människor som fortfarande arbetar med kroppen och som sliter ut kroppen. Det måste naturligtvis kombineras med långsiktiga insatser för att förbättra arbetsmiljön och arbetsvillkoren så att så få som möjligt sliter ut kroppen.

De här människorna förtjänar trygghet, och vi får förslag på vårt bord i sommar.

Inrättandet av en viltmyndighet

Anf. 84 STEN BERGHEDEN (M):

Fru talman! I mars 2015 fattade riksdagen beslut om att inrätta en viltmyndighet, som skulle ta hand om jakt- och viltvårdsfrågor. I maj 2016 fattade man ytterligare ett beslut i riksdagen om att inrätta denna myndighet och att det hela skulle vara utrett och klart under 2016.

Trots dessa två mycket tydliga beslut här i riksdagen har regeringen fortfarande inte inrättat viltmyndigheten, som riksdagen har begärt. Det har alltså gått över sex år sedan det första beslutet fattades.

Min fråga till statsrådet Damberg är: Varför har regeringen inte genomfört riksdagens beslut, och när kommer viltmyndigheten att vara inrättad?

Anf. 85 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! När det gäller frågor om hur man organiserar det offentliga, vilka myndigheter vi ska ha och ansvarsfördelningen dem emellan är det ofta ganska komplicerade frågor, där man måste bestämma både vem som ska ansvara för vad, hur det ska genomföras och hur eventuell överflyttning av ansvar ska ske.

Detta arbete måste man göra seriöst. Jag har i dag ingen tidsplan för arbetet att redovisa till riksdagen eftersom det inte heller är min specifika fråga i regeringen.

Anf. 86 TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag påminner om att frågor av allmänpolitisk karaktär eller om statsrådets tjänsteutövning är grunden för frågestunden.

Höjning av avgifterna till pensionssystemet

Anf. 87 JULIA KRONLID (SD):

Fru talman! Min fråga går till statsrådet Shekarabi.

Pensionerna i dag är så låga att det kokar bland landets pensionärer. Trots arbete och slit under många år får pensionärer i dag ut skamligt lite av sin lön i pension.

Statsrådet Shekarabi har vid ett flertal tillfällen gått ut och sagt att Socialdemokraterna avser att höja inbetalningarna till pensionssystemet.

Huruvida statsrådet har med sig Pensionsgruppen i detta eller inte har dock varit lite av en cirkus att följa. I debatter i socialförsäkringsutskottet har ledamöter från Socialdemokraterna sagt att Pensionsgruppen nu är överens om att göra en översyn av avgifterna till pensionssystemet. Samtidigt svävar statsrådet på målet vid direkta frågor om huruvida Pensionsgruppen är överens eller inte.

Jag tycker att det är på tiden att statsrådet Shekarabi lägger korten på bordet här i dag. Är Pensionsgruppen överens om att stärka pensionsavsättningarna eller inte? Om inte – varför är det då viktigare att bevara denna pensionsgrupp än att skrida till verket och lägga fram ett förslag som de facto kan höja pensionerna med stöd av en majoritet i riksdagen?

Anf. 88 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Julia Kronlid, för frågan om pensionerna!

För det första kan vi inte vänta på en pensionsavgiftshöjning. Pensionerna behöver höjas här och nu; det är därför pensionstillägget kommer i september och börjar betalas ut då till våra pensionärer. Pensionerna måste höjas här och nu också för våra befintliga pensionärer.

Sedan finns det en överenskommelse i Pensionsgruppen om att det ska göras en översyn. Det håller vi på med just nu. Regeringen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, har tagit tydlig ställning för att pensionerna behöver höjas. Vi behöver höja pensionsavgiften så att vi ökar inbetalningarna till pensionssystemet och kan fortsätta att höja pensionerna även efter september.

Huruvida Moderaterna och de övriga borgerliga partierna ansluter sig till denna linje återstår att se. Det är ett val som dessa partier måste göra. Jag ansvarar inte för Moderata samlingspartiets ställningstagande i pensionsfrågan. Jag kan hänvisa Julia Kronlid till de interna samtal som samarbetet mellan Sverigedemokraterna och Moderaterna har om det är så att frågan gäller Moderaternas ställningstagande.

Men regeringen och Socialdemokraterna har tagit ställning för att pensionerna måste höjas också genom en avgiftshöjning så att vi ökar avsättningen.

Krisberedskapen

Anf. 89 SERKAN KÖSE (S):

Fru talman! Pandemin har blottat revor i den svenska välfärden och även i den svenska beredskapen.

När de första fallen av covid-19 upptäcktes i Sverige och vi snabbt fick en samhällsspridning saknades skyddsutrustning på många ställen. Sjukvården lyckades trots väldigt svåra förhållanden och med mycket stora ansträngningar från personalen klara sitt uppdrag. Samhället stod trots allt starkt.

Risken har dock blivit större. Vi vet att klimatförändringar leder till allt större risker för översvämningar, bränder och naturkatastrofer. Nu kommer sommaren – efterlängtd men inte utan risker. Förra sommaren slogs rekord i antalet drunkningstillbud. Somrarna 2014 och 2018 präglades båda av stora skogsbränder.

Min fråga riktar sig till statsrådet Mikael Damberg: Hur ser beredskapen att möta kriser och katastrofer ut inför sommaren, och vilka åtgärder vidtar regeringen för att stärka Sveriges krishanteringsförmåga?

Prot. 2020/21:133

3 juni

Frågestund

Anf. 90 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Serkan Köse, för en väldigt relevant fråga!

Vi kan gå tillbaka bara några år, till 2018. Då fick vi en varm sommar med enorma skogsbränder som präglade och plågade Sverige. Då visade det sig att vår krisberedskap inte var tillräckligt stark. Lokala räddningstjänster kämpade och försökte släcka bränderna men hade det väldigt svårt. Till slut fick vi stöd från övriga Europa för att släcka bränderna.

Ett område där vi verkligen har fokuserat på att systematiskt stärka vår beredskap är just brandbekämpning. Förutom att vi nu har ny lagstiftning på plats, som innebär att kommunerna ska delta i ledningssystem, har MSB fått mer pengar av regeringen, så att de har mer depåer för brandmateriel. De har minst 10 helikoptrar som kan bekämpa skogsbränder från luften. För första gången har vi också fyra små flygplan som kan hjälpa till. Dessutom har vi Rakelsystemet och ledningssystemet som står i beredskap. Vi har mycket starkare beredskap att hantera just skogsbränder inför sommaren. Jag kan återkomma till andra frågor längre fram.

Sänkt skatt för alla pensionärer

Anf. 91 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Fru talman! Vi moderater har i vår budget prioriterat att helt ta bort skillnaden i beskattning mellan pensionärer och dem som jobbar. Ardalan Shekarabi och Socialdemokraterna brukar tala vackert om att de vill ta bort den här skillnaden. Januaripartierna lovade att göra detta senast 2020, men det löftet har de alla svikit.

De skattesänkningar som den socialdemokratiskt ledda regeringen har gått fram med gynnar i själva verket bara dem som har pensioner på över 17 200 kronor i månaden, alltså inte de fattiga kvinnor som statsrådet gärna talar om.

Vi moderater sänker skatten med fyra gånger så mycket som regeringen. Så prioriterar vi.

Min fråga till statsrådet Ardalan Shekarabi är: När kommer Socialdemokraterna att gå från ord till handling och sänka skatten för alla pensionärer?

Anf. 92 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Maria Malmer Stenergard, för frågan! Jag välkomnar att hon erkänner att det var problematiskt att införa pensionärsskatten, den klyfta som uppkom när Alliansen införde jobbskatteavdraget. Det är bra att pensionärsskatten ifrågasätts också av moderater, som var med och skapade klyftan.

Den här regeringen har agerat för att avskaffa den orättfärdiga pensionärsskatten. Besluten är fattade. Det är väldigt viktigt att detta görs.

Men låt mig understryka att skattelättnaderna och det nödvändiga beslutet att avskaffa den orättfärdiga pensionärsskatten inte ersätter behovet av att höja pensionerna. Pensionerna måste höjas parallellt med skatte-

sänkningarna, så att våra pensionärer får en anständig pension. Det krävs handlingskraft och beslut. Det väntar vi på.

Åtgärder mot gängkriminaliteten

Anf. 93 BO BROMAN (SD):

Fru talman! Min fråga går till inrikesminister Mikael Damberg.

I söndags, mitt på dagen, sköts en man till döds i stadsdelen Hjällbo i Göteborg. I måndags var det dags i Husby. Där sköts ytterligare en man ihjäl, och i närbelägna Hjulsta skedde nästa dödsskjutning bara några timmar senare. I samtliga fall utreder polisen gängrelaterade dåd. Så ser det ut i det samhälle denna och tidigare regeringar har skapat.

Jag vet inte hur många gånger statsministern har sagt att de kriminella gängerna ska knäckas. Det är dock alldeles uppenbart att regeringens insatser inte räcker.

Vi sverigedemokrater har bland annat fört fram att det krävs betydligt högre straff för gängbrottslingar, kriminalisering av deltagande i gängerna och obligatorisk utvisning av kriminella utlänningar.

Är ni i regeringen nöjda med det samhälle ni skapat? Kommer ni att fortsätta med mellanmjölkspolitiken, eller är ni beredda att lyssna på oppositionen och sätta hårt mot hårt när det gäller de kriminella gängerna?

Anf. 94 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi kommer att fortsätta att sätta hårt mot de kriminella gängerna. Vi har 1 000 fler frihetsberövade i dag än för två år sedan. Vi har skärpt straffen för gängbrottslighet, men vi väntar på en utredning som kommer med sina förslag om ytterligare skärpta straff för gängbrottslighet kopplat till narkotikaförsäljning, rekrytering av unga människor och också generellt, så att brott som begås i gängmiljöer ska få skärpta straff. Det är inspirerat av bland annat Danmark.

Om tre veckor kommer en utredning som ska göra det lättare att utvisa personer som begår brott. Vi kommer att fortsätta att jobba väldigt konsekvent och hårt med detta.

Det är fruktansvärt när dessa dåd sker. Jag hoppas och tror att det nya läge som rikspolischefen har beskrivit och som vi sett under de första månaderna av det här året, där det varit färre skjutningar jämfört med förra året, kommer att hålla i sig över flera år. I så fall måste vi fortsätta att sätta hårt tryck på gängerna, bryta nyrekryteringen och se till att strypa finansieringen till de kriminella gängerna.

Ryssland och kärnkraften

Anf. 95 HELENA ANTONI (M):

Fru talman! Rysslands ambitioner att använda kärnkraften som geopolitiskt maktmedel är välkända i väst. Den tjeckiska regeringen har beslutat att utesluta det ryska energibolaget Rosatom från möjligheten att lämna anbud på Tjeckiens största infrastrukturprojekt, bygget av nytt kärnkraftverk. Den tjeckiska regeringen anger säkerhetsskäl till uteslutningen.

EU-parlamentet antog nyligen en resolution om Ryssland där man manade till stopp för Rosatom i Europa. Samtidigt har statliga Vattenfall avtal

med Rosatom om kärnbränsleleveranser till Ringhals i mitt hemlän. Därför vill jag fråga statsrådet Damberg: På vilket sätt avser regeringen att fånga upp Rysslands ambitioner att använda kärnkraften som maktmedel i den nya säkerhetspolitiska strategin?

Prot. 2020/21:133

3 juni

Frågestund

Anf. 96 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Vi har ett försämrat säkerhetspolitiskt läge i vår del av världen och i Europa. Till stor del handlar det om Rysslands agerande under det senaste decenniet. Det är därför vi stärker totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret, och för en väldigt intensiv europeisk diskussion om Europas förhållande till Ryssland och hur Ryssland inte ska tillåtas försöka påverka europeisk politik och Europas inre angelägenheter.

Frågan om just nya kärnkraftverk i olika länder kanske mer ska ställas till de partier som på allvar tycker att staten ska finansiera byggandet av nya kärnkraftverk. Ärligt talat är det väl mer en fråga för Moderaterna att fundera på. Om ni vill bygga nya kärnkraftverk i Europa, har ni då några begränsningar för ryska intressen i detta? Jag kan inte svara på den frågan, utan det får Moderaterna reda ut själva.

Preventiv användning av hemliga tvångsmedel

Anf. 97 ELLEN JUNTTI (M):

Fru talman! Under årets första månader har antalet skjutningar minskat, men nu har de kört igång igen: tre dödsskjutningar inom loppet av ett dygn, och polisen befarar hämndaktioner.

Fransk polis har rätt att avlyssna kända gängkriminella utan konkret brottsmisstanke. Det får polisen inte göra i Sverige. Rikspolischefen har vid flera tillfällen sagt att även svensk polis behöver detta verktyg.

Vi moderater har tagit ett utskottsinitiativ om att polisen ska få ökade möjligheter att använda hemliga tvångsmedel preventivt. Jag hörde statsrådet Damberg i nyheterna häromdagen säga att han inte stänger några dörrar när det gäller detta. Då är min fråga: Tänker statsrådet Damberg ta initiativ till att svensk polis ska få tillgång till hemliga tvångsmedel i preventivt syfte i likhet med fransk polis?

Damberg tog nyss upp att det nu var 1 000 fler frihetsberövade. Det beror ju på att fransk polis har just detta verktyg.

Anf. 98 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Jag kan bara konstatera att vi i Sverige inte har de företagsstrukturer som har tillhandahållit dessa krypterade telefoner. I Sverige har vi inte heller de serverhallar som fransk polis gjort beslag i eller jobbat med. Moderaterna är lite slarviga när de beskriver det som att ge svensk polis samma befogenheter som fransk polis. Det är två helt olika verkligheter.

Det den här regeringen har gjort är att ge svensk polis möjlighet att använda hemlig dataavläsning. Rikspolischefen säger att rätt utnyttjat kan detta ge ett Encrochat-avslöjande om året. Det är ganska kraftfullt.

Pikant i sammanhanget är att detta förslag fanns uppe på bordet 2012. Den dåvarande regeringen valde att inte gå vidare med hemlig dataavläsning. Tänk om vi hade kunnat ha haft det under nio års tid! Ett Encrochat-

avslöjande om året i nio års tid – hade det varit verklighet hade vi inte haft den problematik med gängkriminalitet som vi ser i dag.

Fusk med cabotage

Anf. 99 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M):

Fru talman! Svenska företag inom transportsektorn utsätts för snedviden konkurrens. Enligt lag får utländska lastbilar som kommer med transporter till Sverige endast göra tre stopp under sju dagar i Sverige, sedan måste de lämna landet.

I veckan har vi kunnat ta del av medierapportering om det omfattande fusket med transporter. Forskare har under längre tid kartlagt tusentals lastbilar i Sverige i den kallade Cabotagestudien. Det visar sig att vinsterna med att fuska är större än sanktionsavgifterna. Samma förare som för åtta år sedan körde illegalt gör det fortfarande, upprepar.

Jag vill fråga statsrådet Mikael Damberg: Är regeringen beredd att införa högre sanktionsavgifter och andra åtgärder för att få bort fusket och den snedvidna konkurrensen?

Anf. 100 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S):

Fru talman! Tack, Ann-Charlotte Hammar Johansson, för frågan! Det är en mycket viktig fråga.

Detta är en sektor i samhället där man helt avreglerade. Man släppte marknadskrafterna helt fria utan att ha kontrollsystem. Det ledde till att man flaggade ut stora delar av svensk transportnäring och satte en enorm press på löner och villkor för svenska åkerier.

Ordning och reda på svenska vägar är en fråga som den här regeringen har prioriterat både i det svenska arbetet och i den europeiska diskussionen. Vi är pådrivande för just de här striktare reglerna också på europeisk nivå för att förhindra denna typ av utnyttjande.

Vi har redan skärpt sanktionsavgifterna under vår tid i regeringen, men vi är beredda att titta på ytterligare åtgärder. Vi har haft en utredning som har tittat just på hur man ytterligare kan vässa kontrollfunktionerna på svensk väg. Detta är ingenting vi ska vänja oss vid. Vi ska se till att de åkare och de lastbilar som rullar på svenska vägar följer svenska regler, så att det blir sjyst konkurrens och bra villkor för dem som är här och så att man inte lägger grunden för kriminell verksamhet.

Frågestunden var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.11 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera sammanträdet till kl. 15.20, då votering skulle äga rum.

Återupptaget sammanträde

Sammanträdet återupptogs kl. 15.20.

UU4 Nordiskt samarbete

Punkt 1 (Nordiskt samarbete m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (C)

3. res. 4 (V)

Förberedande votering:

5 för res. 3

4 för res. 4

47 avstod

293 frånvarande

Kammaren biträdde res. 3.

Huvudvotering:

21 för utskottet

5 för res. 3

30 avstod

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 15 S, 3 L, 3 MP

För res. 3: 5 C

Avstod: 1 S, 11 M, 10 SD, 4 V, 3 KD, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Åsa Westlund (S) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Punkt 2 (Ministerråd för infrastruktur- och transportfrågor)

1. utskottet

2. res. 6 (M, C, V)

Votering:

19 för utskottet

37 för res. 6

293 frånvarande

Kammaren biföll res. 6.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 3 MP

För res. 6: 11 M, 10 SD, 5 C, 4 V, 3 KD, 3 L, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 3 (Nordiskt samarbete under covid-19-pandemin)

1. utskottet

2. res. 7 (M)

3. res. 8 (SD)

4. res. 11 (KD)

Förberedande votering 1:

10 för res. 8

3 för res. 11

43 avstod

293 frånvarande

Kammaren biträdde res. 8.

Prot. 2020/21:133
3 juni

Förberedande votering 2:

11 för res. 7

10 för res. 8

35 avstod

293 frånvarande

Kammaren biträdde res. 7.

Huvudvotering:

22 för utskottet

11 för res. 7

23 avstod

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 3 L, 3 MP

För res. 7: 11 M

Avstod: 10 SD, 5 C, 4 V, 3 KD, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 4 (En nordisk coronakommission och utvärdering)

1. utskottet

2. res. 12 (M, C, V)

Votering:

35 för utskottet

21 för res. 12

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 10 SD, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 12: 11 M, 5 C, 4 V, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

UU13 Europarådet

Punkt 1 (Europarådet)

1. utskottet

2. res. 1 (SD)

3. res. 2 (V)

Förberedande votering:

10 för res. 1

5 för res. 2

41 avstod

293 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

41 för utskottet

10 för res. 1

5 avstod

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 5 C, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 1: 10 SD

Avstod: 4 V, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Prot. 2020/21:133

3 juni

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

UU14 Interparlamentariska unionen (IPU)

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU36 Utvidgade möjligheter att utreda förlisningen av passagerarfartyget Estonia

Kammaren biföll utskottets förslag.

JuU24 Straffrättsliga frågor

Punkt 4 (Barnfridskränkingsbrott m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (C, KD, L)

Votering:

45 för utskottet

11 för res. 3

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 4 V, 3 MP, 1 -

För res. 3: 5 C, 3 KD, 3 L

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 5 (Kontrollerande beteende)

1. utskottet

2. res. 4 (C)

Votering:

51 för utskottet

5 för res. 4

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 4 V, 3 KD, 3 L, 3 MP, 1 -

För res. 4: 5 C

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 10 (Dubbel straffbarhet för sexköp m.m.)

1. utskottet
2. res. 6 (S, V, MP)

Votering:

32 för utskottet

24 för res. 6

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L

För res. 6: 16 S, 4 V, 3 MP, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 11 (Livesända sexköp)

1. utskottet

2. res. 7 (V)

Votering:

51 för utskottet

5 för res. 7

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 11 M, 10 SD, 5 C, 3 KD, 3 L, 3 MP

För res. 7: 4 V, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 34 (Deltagande i kriminell organisation)

1. utskottet

2. res. 26 (M, SD, KD)

Votering:

32 för utskottet

24 för res. 26

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP, 1 -

För res. 26: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 37 (Utvisning av gängkriminella)

1. utskottet

2. res. 29 (M, SD, KD)

Votering:

32 för utskottet

24 för res. 29

293 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 16 S, 5 C, 4 V, 3 L, 3 MP, 1 -

För res. 29: 11 M, 10 SD, 3 KD

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 47 (Preskription av mord som begås av unga)

1. utskottet
2. res. 37 (S, C, V, MP)

Votering:

27 för utskottet

29 för res. 37

293 frånvarande

Kammaren biföll res. 37.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 3 L

För res. 37: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Punkt 55 (Återfall i brott)

1. utskottet
2. res. 49 (L)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Punkt 62 (Förvaring m.m.)

1. utskottet
2. res. 54 (S, C, V, MP)

Votering:

27 för utskottet

29 för res. 54

293 frånvarande

Kammaren biföll res. 54.

Partvis fördelning av rösterna:

För utskottet: 11 M, 10 SD, 3 KD, 3 L

För res. 54: 16 S, 5 C, 4 V, 3 MP, 1 -

Frånvarande: 84 S, 59 M, 52 SD, 26 C, 23 V, 19 KD, 16 L, 13 MP, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

§ 11 (forts. från § 7) **Våldsbrott och brottsoffer** (forts. JuU27)*Våldsbrott och
brottsoffer*

Anf. 101 JOHAN HEDIN (C):

Fru talman! Först av allt vill jag rikta ett stort och uppriktigt tack till samtliga partier för det stöd ni visar för Centerpartiets förslag om främst våld i nära relationer i detta betänkande. Det är inte alls någon självklarhet att ställa sig bakom andra partiers motioner även om man i sak håller med. Och när vi började bereda betänkandet var tonläget uppskruvat på Twitter och andra ställen. Trots det visade ni prov på stor professionalism och stort mod och ledarskap i att sätta Sveriges bästa i främsta rummet. Tillsammans satte vi våldsutsatta kvinnors intressen framför partiintressen. Det lovar gott inför framtiden. Låt oss fortsätta så.

Fru talman! För snart ett och ett halvt år sedan hade vi en särskild debatt om just våld i nära relationer. Den föranleddes av nattsvarta siffror om det dödliga våld inom hemmets fyra väggar som hade ägt rum året innan.

Jag hade räknat med ett stort medieuppbåd och tagit med mig en pressekreterare för att hjälpa till att ordna med intervjuer. Någon månad innan hade vi haft en annan särskild debatt – om ni minns – om de sex imamer som hade utvisningsbeslut på sig men där utvisningarna inte kunde verkställas eftersom verkställighetshinder kom i vägen. Då var det fullt pådrag här utanför i kammarfoajén, och jag tror att vi alla som var med i debatten fick ta intervjuer med de flesta stora medier den dagen. Döm om min förvåning när det var helt tomt här utanför när vi sedan skulle debattera mäns våld mot kvinnor. Det är en brottslighet som skördar nästan lika många mordoffer som gängvåldet.

Anna som skulle hjälpa mig med pressfrågor den dagen satt utanför och väntade. Ett par journalister gick förbi, men de var inte alls intresserade av vare sig debatten eller de policyförslag som kunde tänkas lösa det allvarliga samhällsproblem som årligen kostar ett drygt femtontal kvinnor livet. Just det året hade det varit hela 22. Det är ett samhällsproblem som tvingar tiotusentals mest kvinnor, men även män, att leva ett liv i ständig rädsla, utan frihet, utan hopp.

Ingen ska missförstå mig på den här punkten. Frågorna om verkställighetshinder och hot mot vår säkerhet, liksom gängvåldet, är utomordentligt viktiga. Men faktum är att våld mot kvinnor också är ett mycket stort hot som måste tas på allvar.

Frustrationen över hur lite kraft som ägnas åt det hotet satte igång processer hos oss. Vi satte igång ett utvecklingsarbete som utmynnade i kommittémotionen *Våld i nära relation – ett samhällsproblem*.

Vi som debatterar här i dag står nu enade bakom flera av förslagen.

De brister som både polis och åklagare lyfter fram i sitt interna utvärderingsarbete när det gäller våld i nära relationer måste åtgärdas. Till det kan också kopplas punkten om att vi måste gå till botten med hur det kan komma sig att kvinnor år ut och år in kan utsättas för fruktansvärda kränkningar och svåra brott, och till och med mördas, trots att såväl rättsvårdande som sociala myndigheter är väl medvetna om att det finns en allvarlig våldsproblematik.

Uppklarandeprocenten för dessa brott liksom för sexualbrott är katastrofalt låg. Det har rimligen många orsaker, men dessa orsaker måste analyseras och brytas ned en för en, steg för steg, för att vi ska kunna ha en nollvision för våld i nära relationer – och vi ska kunna ha det i hela landet. Därför måste också kompetens för att hantera dessa allvarliga frågor finnas i landets alla delar.

Alla som i sin yrkesroll kommer i kontakt med brottsoffer utsatta för våld i nära relationer måste ha kompetens just när det gäller våld i nära relationer.

Allt detta är vi nu eniga om. Riksdagen ger i och med detta en tydlig beställning till regeringen. Nu är det deras tur att ta över stafettpinnen, förr hellre än senare. De utsatta kvinnorna kan inte vänta. De svävar faktiskt och bokstavligen talat i livsfara.

Fru talman! En punkt som vi inte fick igenom denna gång var förslaget om att automatiskt utfärda kontaktförbud vid dom för våld i nära relationer. Det kanske känns lite futtigt att lyfta fram det nu när vi får igenom så mycket annat, men förslaget är en viktig bit i pusslet som ska läggas för att skydda de våldsutsatta.

För inte länge sedan kunde vi läsa om våldsutsatta kvinnor som inte hade fått igenom kontaktförbud. I ett uppmärksammat fall gick det så fruktansvärt illa att en kvinna mördades innan hon hade hunnit få igenom det kontaktförbud som hon skulle ha fått mot sin mördare.

För att minska risken vill vi vända på steken och se till att kontaktförbud blir huvudregel och att undantag sedan får prövas i stället för att det som nu blir långdragna processer som kräver en hel del engagemang av brottsoffret.

Jag vill därför yrka bifall till reservation 23 om automatiskt beslut om fotboja vid dom för brott i nära relation.

Anf. 102 LINDA WESTERLUND SNECKER (V):

Fru talman! Sex säljer, i allt från läckra bilder på bikinikroppar på affischer på stan och glamorösa Instagram Reels med träningskläder till att det är just sex som säljs. Möjligheterna att sälja sex är enorma, både digitalt och fysiskt, genom massagesalonger, sexturism, telefonsexlinjer, sugardejting och Onlyfans. Möjligheterna är oändliga, och så är antagligen även pengarna som strömmar genom denna både öppna och gömda marknad.

Ofta är det kvinnor som på olika sätt utnyttjas. Det som först var roligt och frivilligt blir efter en tid ett tvång, från att mer avklädda bilder krävs för att kontot ska växa eller att de där fotona man ställde upp på visade sig vara något helt annat till att kvinnor från fattiga länder genom fattigdomens tvång hamnar i prostitution, människohandel och trafficking. Det är fruktansvärda situationer.

Historierna är olika, men vad vi vet är att detta är en ljusskygg bransch som vi måste lära oss mer om.

Det finns 40 miljoner prostituerade i världen. Genomsnittsåldern är 13 år.

Kopplingen mellan pornografi, prostitution och trafficking måste utredas. Gränserna mellan de olika områdena har suddats ut, och det är ofta samma grupper av ekonomiskt utsatta eller på andra sätt sårbara kvinnor som utnyttjas i de olika verksamheterna. Det är till exempel inte ovanligt att sexuella övergrepp filmas och sprids som pornografi. Vidare har gränsen mellan sexköp och porrkonsumtion luckrats upp eftersom köparen i dag kan beställa livesex online. Framför allt finns det stora ekonomiska intressen inom pornografin, vilket gör att gränserna suddas ut och sexuella övergrepp och andra former av kriminella övergrepp förekommer för att det skapar intresse och intäkter.

Pornografin används, precis som trafficking och prostitution, som ett maktmedel för att förtrycka, förnedra och skaffa sig ekonomiska medel. Såväl sexhandeln som porrindustrin har kopplingar till annan grov kriminalitet, och det är övergreppen och kriminaliteten vi måste komma åt.

I Sverige har det under de senaste årtiondena genomförts ett antal utredningar, studier och kartläggningar av olika aspekter av verksamheter som kan antas vara en del av den internationella prostitutionsindustrin.

Polisen efterfrågar forskningsstudier av sexhandelns kopplingar till organiserad brottslighet. Är det så att gängkriminaliteten får in cash inte bara via narkotika och vapen utan även via pornografi och prostitution?

Forskningsstudien som Vänsterpartiet föreslår och som flera andra partier stöder – vilket är otroligt bra – bör kartlägga ägandestrukturer, de verkliga huvudmännen och andra aktörer inom den svenska prostitutionsverksamheten och pornografibranschen samt massagesalonger, sex- och porrklubbar, organisatörer av sexturistresor och förmedling av prostituerade personer på internet, via mobilappar, på chattlinjer och telefonsexlinjer och via kasinon och andra legala spelverksamheter.

Fru talman! Svaret på frågan om vem som är utnyttjad och varför och på vems villkor är inte alltid svart eller vitt. Det som börjar som en rolig grej, att dejta en äldre man för att dryga ut det skrala CSN-lånet, kan sluta i våldtäkt. Att publicera empowering bilder kan sluta i stor utsatthet. Det behöver inte vara så, men risken finns och vi kan inte vara naiva inför att sådana saker händer.

Sugardejtningsrelationer består i ett arrangemang mellan en äldre, ofta välbärgad man och en yngre kvinna eller minderårig flicka. Kontaktförmedlingen sker via dejtingssajter eller appar. Sugardejtning är enligt polisen den absolut vanligaste plattform där barn och unga gör sin prostitutionsdebut.

Sugardejtningsplattformar genererar utöver sexköp en mängd annan sexualbrottslighet riktad mot barn. Dessvärre är det svårt för polisen att komma åt sugardejtningsajter och få dem fällda för koppleri och främjande av prostitution eftersom sajterna och apparna som används finns utomlands.

Ett liknande fenomen är Onlyfans, som är en betalsajt på sociala medier. Användare prenumererar med varierande summor per månad för att ta del av exklusiva bilder och filmer. Till skillnad från många andra sociala medieplattformar tillåter Onlyfans pornografiskt material.

En stängd plattform som tillåter nakenhet kan bli en individs frigörelseplattform där den egna sexualiteten kan utvecklas. Men det kan också bli precis tvärtom. Unga personer kan uppleva sig tvingade att publicera mer och mer utmanande foton och videor för att fansen ska bli nöjda.

Var gränsen går för sexköp är en svår avvägning, men när plattformar skapas måste det finnas en medvetenhet om att möjligheter också kan skapa utsatthet och leda till att unga människor utnyttjas sexuellt.

Under coronapandemin har sajter som Onlyfans vuxit kraftigt.

Under en insats i Sverige mot sexuell exploatering som genomfördes inom Empact sökte polisen särskilt efter unga svenska kvinnor och flickor, män och pojkar som riskerade att utnyttjas i prostitution via dejtingssajter. Syftet var att komma i kontakt med denna grupp av sexuellt utnyttjade individer och förmedla direkt kontakt med socialtjänsten. Totalt anträffades 18 unga som fick möjlighet att upprätta en sådan kontakt, och av dessa var det cirka hälften som upprätthöll kontakten.

Vänsterpartiet anser att åtgärder omgående måste vidtas för att försvåra det koppleri som sker via så kallade sugardejtningsajter. Regeringen bör ge Polismyndigheten i uppdrag att särskilt söka efter unga människor som riskerar att utnyttjas i prostitution via dejtingssidor på nätet eller dejtingsappar genom så kallad sugardejtning. Syftet ska vara att förmedla direkt kontakt med socialtjänsten för att de utsatta ska få hjälp och stöd att lämna prostitutionen.

Jag yrkar bifall till reservation 5.

Fru talman! Vi debatterar justitieutskottets betänkande om våldsbrott och brottsoffer. Utskottet föreslår tio tillkännagivanden till regeringen. Också här ges flera bakläxor i fråga om regeringens arbete när det gäller de allra mest utsatta i vårt samhälle, nämligen våldsbrottsoffer. Det finns dock också ljuspunkter i detta betänkande, som Johan Hedin var inne på i sitt anförande.

Under de veckor då våld i nära relationer kom i fokus – man hade kunnat önska att dessa frågor var i fokus ytterligare några veckor, för att inte säga månader eller år – var det faktiskt så att regeringspartierna lämnade flera reservationer i justitieutskottet. Vi har ett enigt utskott på flera viktiga punkter. Det handlar om att det brottsutredande arbetet kring våld i nära relationer behöver effektiviseras, om att kunskaperna om våld i nära relationer behöver stärkas, om att det bör tillsättas en utredning om kartläggning av dödligt våld i nära relationer och om att öka användningen av elektronisk övervakning av kontaktförbud.

Ett enigt utskott, och förmodligen en enig riksdag, kommer att ställa sig bakom detta. Det är en väldigt viktig markering. Det räcker dock inte med detta, utan det måste också omsättas i handling. Där ligger nu ett stort ansvar på regeringen att agera.

Det räcker inte med dessa förändringar. Det finns ju andra förslag i detta betänkande som tyvärr inte har ett enigt utskott bakom sig. Det räcker inte med de här förslagen, utan det krävs också resurser – det kostar pengar att arbeta aktivt och bedriva ett arbete som har effekt.

I frågestunden alldeles nyss tog jag upp den artikel som i dag publicerades i Svenska Dagbladet där en polis och ett huvudskyddsombud vid polisen i Stockholm konstaterar att resurser för arbetet mot kvinnovåld skärs ned. Det är anställningsstopp för civila utredare. Man har inte längre råd att ta in timanställda pensionärer, som tidigare har kunnat gå in och hjälpa till och göra ett fantastiskt arbete utifrån den erfarenhet och kompetens de har. Man kan inte längre återanställa, och personal på Polismyndigheten får jobba så mycket att människor går in i väggen och blir sjuk-skrivna.

Det här är oerhört allvarligt, och det krävs riktade resurser för att träffa detta. Kristdemokraterna föreslår totalt 5,4 miljarder kronor mer till Polismyndigheten. Vi har också ett förslag om en riktad satsning just för att återanställa pensionerade poliser. Inte minst här i Stockholm har man kunnat visa att de gör fantastiska insatser och har kunnat damma av utredningar som har legat på hög och där brottsoffer inte har fått upprättelse eftersom man inte har kommit i mål. Det har man lyckats göra, men nu är det stopp för det eftersom resurserna fattas. Detta tål att nämnas och är viktigt att prioritera när vi debatterar våldsbrott och brottsoffer, fru talman.

Ett annat förslag till tillkännagivande som jag vill lyfta upp, och som jag förstår yrkar bifall till, handlar om att effektivisera hanteringen av ersättning till brottsoffer.

Hela rättsväsendet ska genomsyras av ett tydligt brottsofferperspektiv med vilket brottsdrabbade får ökad uppmärksamhet och upprättelse. Detta innefattar ett respektfullt och korrekt bemötande från de aktörer som kommer i kontakt med ett brottsoffer samt upprättelse genom att rättsväsendet gör sitt yttersta för att klarlägga skuldfrågan och utdöma rättvisa straff och genom att skadestånd betalas ut.

För vår del handlar det också om att detta ska ske per automatik. Skadeståndet ska betalas ut automatiskt från staten till brottsoffret, och det ska sedan vara staten som driver in pengarna från gärningsmannen. Det ska vara statens – inte brottsoffrets – uppgift att kräva in pengarna.

Dagens system innebär att brottsoffret ibland själv behöver kontakta den skadeståndsskyldiga för att få sin ersättning. Brottsoffret tvingas att lägga både tid och kraft på att få sin självklara rätt – sitt skadestånd. Vi menar att detta många gånger blir en andra kränkning – först utsätts man för brottet, och sedan får man många gånger år efter år försöka att driva in det skadestånd som man har tilldömts.

Vi vill ändra på detta, och det är glädjande att en majoritet i riksdagen nu ställer sig bakom det.

Ett annat tillkännagivande som finns i betänkandet och som jag vill ta upp rör kriminalisering av underlåtenhet att anmäla eller annars avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott. Vi menar att detta är väldigt angeläget. I sammanhanget vill jag lyfta Kristdemokraternas förslag att införa en särskild tvångsäktenskapsenhet vid polisen, enligt brittisk modell, som vi redogör för i reservation 12.

När det gäller det tillkännagivande i betänkandet som rör barnahus är Kristdemokraternas uppfattning att barnahus ska finnas tillgängliga i hela landet. För barn och unga som blivit utsatta för brott är barnahus ett viktigt arbetssätt. Där samarbetar exempelvis polis, åklagare, socialtjänst, barnskyddsteam, barn- och ungdomspsykiatri och krisstödjare kring barn som har blivit utsatta för fysiskt eller psykiskt våld eller övergrepp. Alla är speciellt utbildade för att jobba med barn, och lokalerna är ofta väl anpassade.

Barnahusverksamheterna i Sverige har utvärderats. Många fungerar väldigt bra, men det finns regionala skillnader. Detta medför, menar vi, risker för att barn som utsatts för brott inte får ett likvärdigt bemötande, stöd och skydd, vilket i framtiden kan komma att innebära stora svårigheter för det utsatta barnet.

Det är enligt utskottets mening viktigt att de brister som slutredovisningen pekar på åtgärdas skyndsamt, och det är positivt att utskottet föreslår att det riktas ett tillkännagivande om detta.

Fru talman! Jag vill också ta upp några reservationer som vi inte har fått utskottets stöd för. Det handlar om arbetet mot prostitution och människohandel. Där har vi en reservation som gäller polisens arbete. Det finns en annan reservation som gäller sugardejting och ytterligare en reservation som vi står bakom som handlar om skärpta straff för att motverka människohandel.

Det är uppenbart att mer behöver göras när det gäller att bekämpa människohandel och att människor utnyttjas på de allra vidrigaste sätt. Det finns flera förslag i detta betänkande som träffar just detta, och Kristdemokraterna står givetvis bakom dem.

Den reservation som jag yrkar bifall till handlar om brott mot äldre; det är reservation 3. Sveriges äldre är utsatta, och de är särskilt utsatta för bedrägerier. Ofta handlar det om faktura- och kortbedrägerier. Vi vill att straffen för brott som riktar sig mot äldre ska skärpas. Vi behöver även skaffa djupare kunskap om äldres utsatthet för brott och genom informationsinsatser stärka de äldres beredskap och kunskap för att de själva ska kunna värja sig mot dessa bedrägliga kriminella, som många gånger skor sig på äldres godtrogenhet.

Äldre behöver också få hjälp och stöd när de har drabbats av brott. Riktade stödinsatser och brottsofferstöd för äldre bör finnas i alla delar av vårt land.

Med detta yrkar jag bifall till reservation 3. Jag står givetvis bakom även våra övriga reservationer, men för att spara tid vid voteringen yrkar jag inte bifall till dem.

Anf. 104 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! När man inte lyckas se till att människor inte begår brott, genom att man har en aktiv arbetsmarknadspolitik och skapar jobb i Sverige och genom att man ser till att psykiatrin och polisens förebyggande arbete funkar och att missbruksenheter kan ta emot människor med problem, är det näst bästa att man kan skydda och stödja dem som har blivit utsatta för brott. Vi vet ju om att den som är ett brottsoffer lätt blir ett brottsoffer igen. I den så kallade viktimologiska forskningen är detta ingen nyhet, utan vad man ska göra för att göra så lite skadligt som möjligt är ett särskilt område. Man ska minska skadorna och försöka se till att brottsoffer inte blir brottsoffer igen.

Det finns ett antal saker i detta betänkande från justitieutskottet som är centrala, och de spänner över ett väldigt brett fält.

Man kan också lägga till att det inte ska begås några brott och att skadan av brott ska minimeras. En tredje faktor är att människor ska få upprättelse genom att brott som har begåtts klaras upp och att påföljden är relevant. Det är en viktig del av stödet till brottsoffret att den som man har blivit utsatt för blir inlåst.

Jag ska ta upp några saker som är viktiga för oss från Liberalerna. En sådan är den breda enigheten när det gäller mäns våld mot kvinnor. Det är tyvärr ingen ny sak. Under eftermiddagen här har det förts en diskussion fram och tillbaka om det är ett importerat problem eller om det beror på gamla kulturer. Jag ska inte svära, men det är strunt samma. Vi ska se till att män i Sverige inte begår våld mot kvinnor. Då finns det ett antal saker som vi har kommit fram till och som vi från Liberalerna är väldigt glada för.

Vi tycker dock att man skulle kunna gå längre med automatiska kontaktförbud och att vi ska utvärdera detta med kontaktförbud i det egna hemmet. Vi har skärpt detta. Men vi liberaler får signaler, inte minst när vi är ute och träffar ideella organisationer som kvinnojourer och tjejjourer, om att det här fortfarande är ett problem. Därför har vi med detta i våra reservationer.

Det är läge för oss alla i den här kammaren att skänka en tanke och ett tack till dem som sliter hårt i brottsofferjourer och som vittnesstöd och inte minst kvinno- och tjejjourer som gör ett enormt arbete för att minska lidandet. När man inte klarar av att stoppa påverkan från någon annan är det en fantastisk verksamhet.

Vi har laddat med resurser för ett långsiktigt stöd. Mer kan göras, och det kommer Liberalerna att återkomma till i budgetsammanhang. Men vi är glada för det som har gjorts hittills.

Utskottet hade en utfrågning för inte så länge sedan om våld mot kvinnor. Då fick vi reda på att stöden har kommit fram. Men man väntar sig att det kan bli ytterligare behov när pandemieländet är över.

För Liberalerna är det viktigt att man ser en kvinna som utsätts för våld från en man. Men det finns också kvinnor som utsätts för våld från kanske femtio olika män i det så kallade klanvåldet, det så kallade hedersrelaterade våldet och förtrycket. Det är en väldigt speciell situation.

Under den här mandatperioden har vi föreslagit ett antal skärpningar när det gäller tvångsgifte för att förhindra och markera mot tvångsgifte och stödja dem som utsätts för det. Vi går fram på ett brett fält, vilket är väldigt viktigt, men det återstår ganska mycket att göra.

Vi har tidigare under dagen, fru talman, också hört om grundläggande funktioner som måste åtgärdas när det gäller kusinäktenskap. Det är inte bara dåligt från genetisk synpunkt. Det är olämpligt av många skäl, som makt- och kontrollskäl. Detta måste vi sätta stopp för. Det är helt obegripligt att vi inte har gjort det.

Sedan tycker jag att Linda Westerlund Snecker hade en bra poäng när hon lyfte upp detta med sugardejting och gränslandet mellan relation och prostitution. Här vill jag gärna slå ett slag för den forskning om detta som bedrivs vid Örebro universitet. Jämställdhetsnätverket här i riksdagen, där jag själv har medverkat, var inbjudna av Örebro universitet för att prata om detta.

Här är det en gråzon som är plågsam. Från att ha varit något konstigt spännande kan det leda till någonting som är väldigt förtryckande och direkt kriminellt.

Forskningsprojektet, som pågår till och med nästa år, fokuserar på den så kallade ökade instrumentaliserings av intimiteten som sker i vårt samhälle, vilket man inte minst måste ha moraliska synpunkter på. Men det är lite svårt att ha politiska synpunkter på detta. Människor får ju göra vad de vill i ett fritt land, men man måste ändå hävda att det finns problem med detta.

På samma sätt är det med normaliseringen av sexualitet som en kommodifiering, något som man utför utan någon större relation. Det är ungefär som när vi pratar om pornografi. Jag ser allt elände som finns där, men man måste ju acceptera en frihetsgrad. Någonstans finns det dock en gräns, en knivsegg, där man måste säga att här går det för långt. Där är projektet om sugardejting väldigt värdefullt. Det kommer förhoppningsvis att bidra till att vi får en klarare syn och skrapa undan all naivitet som finns runt detta.

Detta var lite om hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, utsatta kvinnor och de ideella organisationerna.

Jag vill också lyfta fram frågan om äldres utsatthet. Under den eländiga pandemin har vi hört hur inte minst äldre kan ha farit mycket illa av partnervåld. Man kan understryka att det kan vara åt båda håll, eftersom den fysiska styrkan och övertaget hos mannen kan upphöra på ålderns höst. Detta tar vi liberaler upp i reservation nummer 1.

För tids vinnande, fru talman, yrkar Liberalerna och jag bifall till reservation nummer 1 men står självklart bakom alla våra reservationer.

Anf. 105 RASMUS LING (MP):

Fru talman! De män som slår och mördar måste möta samhällets samlade kraft, och de kvinnor som faller offer för våld måste möta samhällets fulla stöd. Det har gjorts mycket på det här området, men betydligt mer måste komma till för att möta detta enorma samhällsproblem.

Ett problem som finns i dag är att män, som det oftast är, som dömts till kontaktförbud alldeles för enkelt kan bryta mot det utan att det får vidare konsekvenser. Så ska det inte vara. Regelverket måste skärpas här. Den som bryter mot ett kontaktförbud ska få fotboja.

Flera frågor som rör stöd till brottsoffer ligger också på andra utskott utanför det här betänkandet men är ändå värda att ta upp i det här sammanhanget. En sådan fråga är boendesituationen. Alla de kvinnor som är i en relation där det förekommer våld, och som inte kan lämna den på grund av att de inte har en sådan bostadssituation att de kan ta sig vidare, är ett problem som vi måste rikta mycket större fokus på. Det är ingen enkel sak att lösa i bostadsbristens Sverige, men det är otroligt viktigt att göra mer på både nationell och kommunal nivå för att komma åt problemet. Ingen ska vara kvar i ett förhållande om man inte vill, särskilt när det förekommer våld, på grund av att bostadssituationen inte går att lösa.

Fru talman! Finansieringen av kvinnojourer är en annan oerhört central fråga. Under den öppna hearing som vi hade för ett par veckor sedan i utskottet var det flera organisationer som lyfte detta. Det är någonting som vi måste lösa. Det är inte rimligt att de organisationer som jobbar med de här oerhört viktiga frågorna inte får en rimlig framförhållning och kan planera sin verksamhet. Man måste ha långsiktighet och framförhållning i ekonomin. Det är något som jag hoppas att vi över partigränserna kan enas om framöver.

Fru talman! Jag ska slutligen säga något om personer i prostitution, som borde ges brottsofferstatus. Den som köper sex av 15–18-åringar borde regelmässigt ha gjort sig skyldig till våldtäkt mot barn.

Med detta vill jag yrka bifall till reservationerna 25 och 27, som har så kallad falsk majoritet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 juni.)

§ 12 Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier

*Kompletterande regler
för uppehållstillstånd
vid gymnasiestudier*

Socialförsäkringsutskottets betänkande 2020/21:SfU27

Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier (prop. 20/21:182)

föredrogs.

Anf. 106 RIKARD LARSSON (S):

Fru talman! Vi ska nu debattera regeringens proposition om kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier.

Det är viktigt när vi nu ska fatta beslut i detta ärende att sätta in regeringens förslag i rätt sammanhang, inte minst mot bakgrund av att migrationsfrågor och frågor om uppehållstillstånd upplevs som mycket kontroversiella och med stor sprängkraft. Det kan därför vara bra att försöka tona ned det höga tonläget i debatten och fundera över vad det är vi faktiskt ska besluta om.

I drygt ett år har hela vårt samhälle kämpat för att stoppa smittspridningen och det sjukdomslidande pandemin orsakat och för att vidta åtgärder som mildrar pandemins effekter på företag och enskilda individer.

Under åren 2020 och 2021 har detta inneburit att regeringen har lagt fram förslag som riksdagen sedan röstat igenom – förslag som omfattar totalt cirka 400 miljarder kronor.

Bland dessa förslag finns bland annat korttidspermittering och sänkta arbetsgivaravgifter. Bara för någon vecka sedan behandlade vi arbetsgivaravgifter när det gäller forskning och utveckling, första anställningen och ungdomar.

Här finns också omställningsstöd och omsättningsstöd till företag, statligt sjuklöneansvaret under viss tid, ökat stöd till idrott och kultur, hyresstöd, ersättning för karensavdraget, ersättning till riskgrupper, förstärkt a-kassa och fler utbildningsplatser. Jag skulle kunna fortsätta en stund till.

Det här är några av alla de åtgärder regeringen har vidtagit för att försöka lindra effekterna av pandemin, också med perspektivet hur enskilda och företag drabbas av arbetslöshet och konkurser.

Vi ska givetvis använda styrkan i svensk ekonomi för att stärka välfärden med fler anställda, ta en ledande roll i klimatomställningen, göra insatser för att bekämpa arbetslösheten och se till att ungdomar får en bra start i arbetslivet efter genomförd utbildning.

Den proposition vi nu debatterar och ska fatta beslut om i nästa vecka handlar om att kompensera för de negativa effekter pandemin har haft för en viss grupp. Det regeringen föreslår är att den grupp som har fått uppehållstillstånd för att genomgå en utbildning som ska leda till arbete och permanent uppehållstillstånd ska få en chans till bättre förutsättningar än de som råder under pandemin.

När kammaren ursprungligen fattade beslut om denna lagstiftning hade olika partier olika åsikter, men jag tror och hoppas att ingen då önskade att dessa ungdomar skulle misslyckas med att få ett jobb och därför åka ut ur landet.

Detta förslag frångår inte tankarna i lagstiftningen, utan det handlar enbart om att anpassa villkoren till situationen. Det innebär i huvudsak att de personer som berörs får tolv månader på sig att skaffa jobb i stället för de sex månader som står i lagstiftningen. Det är ingen dramatisk förändring, men den kan ge de berörda en bättre chans att fullfölja det som var tanken.

I dag debatterar vi inte om gymnasielagen är bra, om den borde eller inte borde ha införts eller om den träffar eller inte träffar rätt grupp. Det regeringens förslag och debatten handlar om är precis som på många andra områden hur vi kan vidta åtgärder för att mildra pandemins effekter.

Förutom förslaget om förlängd tid finns ytterligare två förslag i propositionen för att mildra effekterna. Det handlar om att studiemedel på halvtid ska kunna räknas in och att en yrkesintroduktionsanställning också ska kunna ligga till grund för beslut om permanent uppehållstillstånd.

Fru talman! Jag hoppas att man från andra partier kan se förbi det faktum att vi behandlar en lagstiftning som har varit och är kontroversiell och ser att det handlar om en tidsbegränsad åtgärd som syftar till att ge unga människor en möjlighet att ta den chans som erbjöds dem genom den lagstiftning om uppehållstillstånd på grund av gymnasiestudier som kammaren fattade beslut om.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation nummer 1 och därmed till regeringens proposition.

Prot. 2020/21:133
3 juni

*Kompletterande regler
för uppehållstillstånd
vid gymnasiestudier*

Anf. 107 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V):

Fru talman! Sedan pandemin drabbade Sverige har breda politiska samarbeten ingåtts för att människor i vårt samhälle ska drabbas så lite som möjligt. Vår samhällsgemenenskap har behövt visa uthållighet och styrka i att skapa trygghet för dem av oss som behöver det, oavsett om det gäller att få omvårdnad i det akuta insjuknandet, att hindra smittspridning eller att hantera de många ekonomiska och strukturella konsekvenser pandemin leder till.

Som alla kriser slår coronakrisen hårdast mot dem som redan är utsatta, alltså dem med små eller inga marginaler. Bland dessa finns de som är nyanlända till Sverige och då i synnerhet de barn och unga som kommit till Sverige utan föräldrar för att söka skydd undan krig och förföljelse.

Fru talman! Vi kommer i kammaren kanske återigen höra riksdagsledamöter kalla barn och unga som sökt asyl i Sverige utan föräldrar för vuxna män utan asylskäl. Att en lögn upprepas ofta gör den inte sann. Men tyvärr får den fäste, och vi hör den allt oftare. Jag vill därför återigen vända mig mycket skarpt mot denna beskrivning.

De ensamkommande kom till Sverige som barn och sökte skydd här undan krig, förföljelse och förtryck. När migrationspolitiken stramades åt lovade statsministern att barnen skulle undantas. Men så blev det inte. Det löftet bröts. Migrationsverket ändrade sin praxis, med följderna att 18-årsdagen betydde utvisning för många i gruppen.

Andra barn och unga drabbas av rättsosäkra åldersbedömningar. Vissa var rena gissningar av en handläggare, och andra var så kallade medicinska åldersbedömningar med metoder som är starkt ifrågasatta från vetenskapligt håll.

En dom från Migrationsöverdomstolen 2017 slog fast att en stor del av dem som var under 18 år egentligen skulle bedömas som alternativt skyddsbehövande och få uppehållstillstånd, men de långa handläggningstiderna gjorde att många hann fylla 18 år innan asylbeslutet togs.

Därmed var cirkeln sluten, fru talman.

Genom denna Kafkalika situation har barn fråntagits sin asylrätt. Att de nu är vuxna gör inte denna orättvisa mindre allvarlig. Det finns ett politiskt ansvar i detta som väger tungt och som man inte kan komma undan genom att nu ständigt upprepa lögnerna om den grupp som har utsatts för orättvisan.

En del av de unga som behandlats på detta helt orimliga sätt har i sin desperation återigen tvingats fly – denna gång vidare ut i Europa för att där försöka få det skydd de söker. Bakom sig har de lämnat förtvivlade fosterfamiljer, klasskompisar och lagkamrater.

Om det verkligen var så att dessa barn och unga inte hade asylskäl skulle de väl också nekas skydd i till exempel Frankrike dit många flytt vidare? Men nej, fru talman, så har det ju inte varit.

Det är mycket svårt att hitta ordentliga siffror på detta, men jag har kontakt med en person som försöker sammanställa en överblick över hur många av dem som flytt vidare till Frankrike som har beviljats uppehållstillstånd där.

Hittills har min kontakt gått igenom minst 60 bekräftade, identifierade ärenden, där unga ensamkommande har lämnat Sverige för att söka skydd i Frankrike. Av dessa har drygt 20 procent fått flyktingstatus och tioåriga uppehållstillstånd. Övriga har fått fyraåriga uppehållstillstånd på en grund som kan liknas vid det som är alternativt skyddsbehövande här. Dessa 60 fall är bara de man ser när man skrapar på ytan. Det finns många fler. Det finns naturligtvis flera skäl till skillnaden i bedömning mellan Sverige och Frankrike, varav den viktigaste är att Frankrike inte bedömer att det finns möjlighet till internflykt inom Afghanistan.

Men hur kan man inte, fru talman, se detta som ett oerhört misslyckande? Att minst 60 unga, som var barn när de kom till Sverige, inte fick sin asylrätt tillgodosedd? Att de var tvungna att fly vidare från Sverige? Att ett annat europeiskt land flera år senare ger dem den skyddsstatus de borde ha fått för länge sedan? Och hur kan man, i ljuset av detta, anse att den svenska lagstiftningen bör stramas åt ytterligare?

Fru talman! Av alla dessa skäl hade Vänsterpartiet allra helst sett en helhetslösning med permanenta uppehållstillstånd för de ensamkommande. Det hade varit det bästa, enklaste och mest realistiska både för de barn och unga som drabbats av de orimliga turer jag nu nämnt och för hela vårt samhälle. Detta borde även partier som ständigt pratar om skuggsamhället begripa.

Tyvärr blev det inte en sådan helhetslösning som Vänsterpartiet hade önskat. I stället skulle en del av de unga få en ny möjlighet genom den nya gymnasielagen. Men lagen var så dåligt konstruerad att det var uppenbart att ovisshet och oro skulle kvarstå och att det dessutom fanns stor risk för utnyttjande och utsatthet i lagens spår. Vänsterpartiet såg bristerna och försökte åtgärda dem. Regeringen var inte intresserad, och nu står vi här med konsekvenserna.

Fru talman! Pandemin har nu drabbat de ensamkommande som har klarat av att ta sig igenom gymnasielagens lilla nålsöga – återigen. Det är distansstudier, praktikplatser som uteblir och arbetsgivare som tvingats skära ned. Efter avklarade gymnasiestudier har man sex månader på sig att skaffa jobb, ett jobb som dessutom ska ha en ”varaktighet” på mer än två år. Även i vanliga fall är det extremt svårt. Trygga jobb är tyvärr inte vardag för unga på svensk arbetsmarknad. I dessa tider, när pandemin har slagit till, är det ännu svårare. Även andra nyanlända drabbas dubbelt upp när de genom arbetslöshet eller korttidsarbete inte längre lever upp till försörjningskraven.

Fru talman! Regering och riksdag har ett ansvar för att se till att även nyanlända med tillfälliga tillstånd inte drabbas orimligt av pandemins konsekvenser. Det var därför mycket bra att regeringen i slutet av förra året lade fram förslag om att det skulle räcka med ett års anställning för att uppfylla kraven. Tyvärr röstades förslaget ned, framför allt för att Centerpartiet valde att inte ta ansvar för den lagstiftning som man själv varit med och infört.

Nu har regeringen föreslagit att den som fullföljt sin utbildning ska få tolv i stället för sex månader på sig att etablera sig på arbetsmarknaden och kvalificera sig för ett permanent uppehållstillstånd. Det föreslås också att studiemedel för halvtidsstudier ska kunna beaktas när man bedömer om försörjningskravet är uppfyllt och att även yrkesintroduktionsanställning ska kunna ligga till grund för permanenta uppehållstillstånd.

Fru talman! Det verkar som att dessa viktiga ändringar inte bli av. Det är sorgligt och ärligt talat upprörande att nu konstatera att Centerpartiet återigen sviker de unga som de tidigare har sagt sig värna.

Centerpartiet verkar mena att regeringens förslag inte omfattar tillräckligt många i gruppen, att vissa riskerar att falla utanför, att man inte vill fortsätta att lappa och laga och att man i stället för tillfälliga lösningar vill se en humanitär grund som kan omfatta fler. Visst är det ett problem att många redan nu fallit utanför. Vänsterpartiet har upprepade gånger frågat migrationsministern vad regeringen tänker göra för att inte fler nya grupper ska hamna utanför. Det behöver lösas.

Centerpartiets argumentation är faktiskt obegriplig. Vi vet ju alla att den humanitära grund som föreslås fortsatt är oerhört snäv. Den kommer också att lämna stora grupper av dessa unga utanför. Om Centerpartiet vill att så få unga som möjligt ska falla utanför borde man stödja både det förslag som rör anpassning till pandemins konsekvenser och möjligheten till en bred humanitär grund. Men Centerpartiet väljer alltså att alla – alla! – nyanlända med tillstånd enligt tillfälliga begränsningslagen eller den nya gymnasielagen ska utsättas för pandemins grymma konsekvenser.

Mer cynisk än så kan man knappast bli. Och mer slösaktig med samhällets resurser kan man knappast vara. Dessa unga har investerat sin tid och kraft i att leva upp till kraven och bli en del av Sverige. Sverige har investerat i dem, deras utbildning och livsmöjligheter. Med sin kursändring, även om den är passiv, sällar Centerpartiet sig till det gäng som tydligen har som högsta prioritet att utvisa unga som nu är färdiga undersköterskor, rörmokare och lagerarbetare.

Fru talman! Vi ser ett akut behov av att åtgärda några av bristerna i det lapptäckte av lagar som drabbar människor hårt. Den majoritet som stod bakom nya gymnasielagen måste ta ansvar för att skapa trygghet så att nyanlända i allmänhet och ensamkommande i synnerhet inte återigen hamnar i kläm. Vår samhällsgemenskap, fru talman, ska även vara på deras sida.

Med detta yrkar jag bifall till reservation 2.

Anf. 108 RASMUS LING (MP):

Fru talman! Världen, Europa och Sverige förändras, på gott och ont. När jag började grundskolan i början av 1990-talet fanns Sovjetunionen fortfarande. När jag började mellanstadiet var Sverige ännu inte med i EU, eller EG som det hette då. När jag började gymnasiet hade inte terrorattacken mot World Trade Center inträffat, och inte förrän jag hade gått ut och flyttat till Malmö utvidgades EU med de gamla staterna i Östeuropa.

Vissa saker har onekligen blivit bättre. På andra håll har det tyvärr blivit sämre.

Under hela den här tiden har vi sett konflikter och krig runt om i världen. På 1990-talet var det ett förödande krig på Balkan, och omkring 150 000 människor omkom. Samhällen förstördes, och många tvingades fly. Det märktes förstås inte bara på Balkan, utan de flyende kom också till Sverige. Vi som gick i skolan i Söderhamn såg det, liksom man förstås gjorde på väldigt många andra håll i Sverige.

Det har fortsatt att vara konflikter runt om, även efter att det till slut lyckligtvis blev fred på Balkan, med efterföljande flyktingströmmar. I Syrien har det pågått sedan den arabiska våren inte blev vad vi hoppades på.

Det har varit blodigt krig under 2010-talet. Irak, Jemen, Libyen och Somalia är andra exempel, och i Afghanistan har kriget pågått i 40 år. Nu kommer det internationella samfundet att lämna landet, och det är få bedömare som tror att det kommer att föra något positivt med sig. Snarare tyder det allra mesta på att ett redan dåligt läge kommer att bli ännu sämre.

Fru talman! Under 2010-talet kom allt fler ensamkommande barn till Sverige, och under några år blev det väldigt många. Allra flest var det 2015, då omkring 36 000 ensamkommande barn ansökte om asyl i Sverige.

Vi vet alla vad som hände under den tiden. Europa slöt sig. Turkiets president Erdoğan fick betalt av EU för att hålla gränsen till EU stängd. Europas länder inskränkte möjligheterna för dem som kom på olika sätt. Sverige var inte något undantag i det avseendet.

Det var den 24 november 2015 som regeringen meddelade att Sverige skulle ned på EU:s miniminivå i migrationspolitiken, vilket var en enorm omsvängning.

Det hade tidigare under denna höst gjorts andra förändringar. Det var en blocköverskridande överenskommelse i oktober som sex av åtta partier i riksdagen stod bakom. Men det som skedde i november var oerhört mycket mer långtgående än så.

Fru talman! Detta fick många följder, och gymnasielagen var en av dem. För oss i Miljöpartiet var det oerhört viktigt att de som hade kommit hit som barn denna höst skulle få den prövning som de hade rätt till och att de skulle provas utifrån den ålder de hade när de kom hit. Eftersom Migrationsverket blev oerhört belastat – man började också prioritera ärenden som gällde Syrien – ökade handläggningstiderna. Barnen hann fylla 18 år, och alltså bli vuxna, eller skrevs upp i ålder. Därmed fick de också en svårare prövning än vad de annars hade fått.

Gymnasielagen var inte en perfekt konstruktion. Men utifrån det läge som rådde var den det bästa möjliga att få till. Från Miljöpartiets sida hade vi helst från början haft en lösning där de hade kunnat få permanent uppehållstillstånd. Nu har det blivit en annan mer utdragen process. Men gymnasielagen kom på plats, och de 7 000 som omfattas av den har fortfarande möjlighet att stanna i Sverige.

Fru talman! Men sedan kom coronapandemin över världen. Inget land någonstans i världen var förberett på den. Coronapandemin har förstås diskuterats mycket, och det kommer att fortsätta. Men det är nog ingen överdrift att säga att den ställde det mesta på ända och har fått oss att agera på helt annorlunda sätt än vad vi har gjort tidigare. Det har getts många miljarder i stöd till företag och extrastöd till kommuner och regioner. Det har lättats på reglerna i a-kassan och i andra system. Evenemang, stora som små, har ställts in eller skjutits upp. Det har också gjorts stora inskränkningar i våra fri- och rättigheter, med demonstrationsförbud som ett exempel, för att hålla smittan borta. Detta har skett i Sverige, och andra länder har vidtagit ännu mer drakoniska åtgärder för att hindra smittan.

Fru talman! Därför var det fullt naturligt att justera och lätta på kraven i gymnasielagen – att öka tiden som man har på sig för att få ett jobb och att minska kravet på hur länge man måste ha detta jobb. Det är en liten förändring jämfört med väldigt många andra åtgärder som har vidtagits under denna pandemi. Det var också en förändring som när den presenterades såg ut att ha majoritet i riksdagen, eftersom Centerpartiet hade efter-

frågat exakt dessa förändringar bara några månader tidigare. Men Centerpartiet vände plötsligt när förslaget kom från regeringen. Nu sa man nej. Och det som för bara några månader sedan var naturligt var nu att lappa och laga, och, fru talman, man ville inte laga ett system som inte fungerade.

Centerpartiet pratar om att ta fram kraften i varje människa. Ni har säkert sett de stora affischerna i tidningar och på webben. Nu har ni chansen, Centerpartiet! De som kom som ensamkommande kan få lättade krav med detta förslag om ni röstar på det. Ta fram kraften i varje människa!

Fru talman! Det är nu den tiden på året då vi ser det som en del blir irriterade över men som de flesta av oss nog blir glada när vi ser. Det är studenter på gator och torg som går runt och blåser i visselpipor, lätt salongsberusade trots att det inte ens är lunchtid. I bästa fall skiner solen. Och även om det fortfarande är restriktioner är det en tid av glädje, stolthet och fest när de som går ut gymnasiet firar att de är klara med skolan och att vuxenlivet väntar.

De flesta av oss minns nog med glädje när vi själva tog studenten. Kanske var det den härligaste tiden i livet. Framtiden var spännande och oviss. Kanske kan man också känna lite vemod över att tiden går så fort.

Det finns en osäkerhet i denna tid också. Man kanske inte kom in på den utbildning man ville komma in på. Man kanske inte vet om man får jobb. Man kanske vill flytta men inte får en bostad. Man kanske vill bo kvar men har kompisar som flyttar till andra ställen. Det är problem som de allra flesta unga vuxna har.

Men för vissa som tar studenten nu är osäkerheten betydligt värre än så. De måste få jobb, annars väntar ett helt annat liv och en helt annan tillvaro. De som omfattas av gymnasielagen och tar studenten nu måste få ett jobb inom ett halvår och ha det bestående samtidigt som arbetsmarknaden är enormt osäker, inte minst i de sektorer där unga vanligtvis får jobb.

Fru talman! Jag vill vädja. Jag vet att partier sällan ändrar sig inför omröstningen i kammaren när vi har kommit så här långt. Men konstigare saker har hänt och kommer att hända här i världen.

Jag vill yrka bifall till propositionen och underlätta för de unga som inte vill något hellre än att bygga sina liv i Sverige och bidra till vårt gemensamma samhälle. Centerpartiet, det hänger på er!

Anf. 109 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Fru talman! Hjälpbehovet i världen är enormt. Man kan nästan känna hopplöshet bara inför tanken. Men det får vi inte göra. Vi måste fortsätta arbeta för en tryggare värld där färre behöver fly och lämna hem och familj.

Vi som har lyckan och turen att bo i länder fria från krig ska naturligtvis göra vad vi kan för att hjälpa människor som är på flykt. Och eftersom behovet i världen är enormt tycker jag att det är vår skyldighet att hjälpa dem som har störst behov, dem som behöver skydd för sina liv.

Människor som har kommit hit för att stanna, som har behov av skydd, ska också få en verklig chans och mötas av förväntningar om att bli en del av vårt samhälle på riktigt.

Men de som får nej, efter en prövning av Migrationsverket och oftast även av domstol, ska också lämna landet. Ett nej ska vara ett nej.

I Sverige fungerar inte detta i dag, och det har inte heller fungerat på länge. Ett ja är inte ett ja på riktigt. Barn fastnar i föräldrars utanförskap. De får inte tillräckliga kunskaper och förvägras sedan den gemenskap som ett arbete för med sig. Många känner hopplöshet, och alldeles för många dras in i kriminalitet – ibland med det egna och andras liv som insats.

Men ett nej är inte heller ett nej. Bara hälften av dem som borde lämna landet gör det frivilligt. Många blir en del av ett växande skuggsamhälle – också det präglat av hopplöshet.

Det är en dyster bild jag målar upp. Men jag är övertygad om att vi faktiskt kan vända utvecklingen – att människor som har kommit hit ska kunna få en mycket bättre start, ska kunna rustas med kunskaper och färdigheter och på riktigt vara med och bygga Sverige starkt igen.

Men en förutsättning för att vi över huvud taget ska ha en chans att vända utvecklingen är att vi står upp för en reglerad invandring värd namnet och att vi har en mycket låg invandring under lång tid framöver.

Vi måste nu en gång för alla göra slut med den lagstiftningstradition som har präglats av ryckighet och amnestier. Vi kan inte fortsätta att skilja ut oss från övriga Norden och Europa. Då kommer människor att fortsätta resa genom land efter land för att söka sig hela vägen upp till just Sverige. Och då kan vi aldrig vända utvecklingen.

Fru talman! Gymnasierregelverket är svensk invandringspolitik när den är som allra sämst. Den är orättvis, och den är inhuman. Det handlar i huvudsak om unga vuxna män som har fått en rättslig prövning, ofta i flera instanser, där det har bedömts att de saknar skyddsskäl. Det enda rätta då, om man tror på en reglerad och rättvis invandring, vore att de fick lämna landet.

Men i stället tänkte man ett hopp hos dessa tusentals människor genom att ge dem en chans att få stanna om de klarade gymnasiestudierna och skaffade sig ett varaktigt jobb. Redan när lagförslaget kom var vi många som varnade. En del påtalade det inhumana i att det som var tänkt som en andra chans i själva verket bara skulle bli en enda lång och utdragen utvisning. Och Lagrådet sa som bekant att gränsen var nådd för hur svensk lagstiftning kan se ut.

Det vilar ett blytungt ansvar på er som röstade igenom gymnasielagen. Det är ni som bär ansvaret för att så många gång på gång kastas mellan hopp och förtvivlan. Det är ni som bär ansvaret för att samhället lägger sina resurser på personer som faktiskt inte har skyddsskäl samtidigt som behovet i världen är enormt.

Politikers kanske främsta – och svåraste – skyldighet är att prioritera. Här har regeringen gång på gång valt ut och prioriterat en grupp unga män utan skyddsskäl framför dem som verkligen behöver skydd. Det är obegripligt, det är inhumant, det är orättvist och det är ansvarslost att prioritera samhällets resurser på det viset.

Att regelverket är orimligt och ohållbart, vilket så många påtalade redan från början, försöker Socialdemokraterna och Miljöpartiet nu rätta till genom att fortsätta att lappa och laga. Man tänder ett hopp hos några samtidigt som hoppet sedan länge har släckts hos många andra.

Regeringen föreslår nu att de som omfattas av gymnasierregelverket ska få ett år i stället för sex månader på sig att etablera sig på arbetsmarknaden. Men jobbet behöver inte vara ett riktigt jobb, utan det ska räcka med yrkesintroduktionsanställning. Och man behöver inte heller försörja sig på

jobbet, utan en del av försörjningen ska kunna komma från studiemedel – det vill säga genom bidrag eller lån från skattebetalarna.

Socialdemokraterna har fullständigt kapitulerat för de oansvariga partier som i praktiken inte vill ha en reglerad invandring, och därigenom har de själva sällat sig till de oansvariga – allt för makten.

De av oss som fortfarande står upp för en reglerad invandring borde kanske känna lättnad över att detta usla och orättvisa förslag kommer att röstas ned i kammaren. Men det kan vi inte, för Socialdemokraterna har säkrat upp även för den händelsen. I den nya migrationslagstiftningen, som vi ska rösta om den 22 juni i år, har man nämligen bant upp en massa nya hål.

Ett av dem är det som kallas humanitär skyddsgrund men som i praktiken är någonting helt annat. Det behövs en humanitär ventil för de allra mest ömmande fallen – det ställer jag mig absolut bakom – men det Socialdemokraterna och regeringen föreslår är en helt ny grund för vuxna utan skyddsskäl att få stanna här.

Vi har aldrig tidigare sett något liknande i svensk lagstiftning, och som av en händelse är rekvisiten framtagna för att med knivskarp precision träffa just dem som omfattas av gymnasielagen men som inte kommer att klara kraven. Om det finns särskilda skäl och en anknytning till Sverige, till exempel genom studier, ska man kunna stanna trots att man inte har skyddsskäl. Att man har en gällande utvisning, vilket vissa av gymnasieungdomarna har, ska inte heller utgöra ett hinder. Det är så fruktansvärt oansvarigt.

Forskningen är rörande överens om att särlösningar som gymnasielagen sänder tydliga signaler om att det är just till Sverige människor ska komma, för förr eller senare öppnas det upp en ny möjlighet att få stanna. Det sänder också tydliga signaler om att man inte ska återvända efter avslag, för förr eller senare öppnas det upp en ny möjlighet att få stanna. Och när riksdagen nu tar sitt ansvar för att stoppa sådana signaler väljer regeringen att sända ut ytterligare nya genom den nya migrationslagen.

Alltså kan jag inte känna någon lättnad över att kammaren gör det enda rätta och röstar nej till dessa ogenomtänkta förslag. Socialdemokraterna urholkar den reglerade invandringen. Det vittnar om att man har bestämt sig för att sluta ögonen och blunda för alla de problem som en ohållbar invandring har fört med sig – alla barn och unga som inte kommer till sin rätt, trångboddheten, bidragsberoendet, kriminaliteten och hopplösheten.

Det måste bli ett slut på lappandet och lagandet. Sverige behöver en ny, långsiktig politik för lägre invandring – för att kunna vända integrationskrisen. Då kan vi inte fortsätta prioritera personer utan skyddsskäl, hur behjärtansvärt det än kan framstå.

Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet och därmed avslag på regeringens proposition.

Anf. 110 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD):

Fru talman! Jag har länge närt en dröm om att det kommer en tid då vi ska tänka fram politik i stället för att känna fram den – konsekvensanalyser i stället för handhjärtan, ansvar gentemot svenska skattebetalare i stället för skattefinansierad, fåfång dygdesignalering samt pragmatism och logik i stället för dyra utopier.

Fru talman! Förslagen i den här propositionen innebär fler kryphål, fler lättnader och fler speciallösningar för en grupp utländska vuxna män utan skyddsskäl som för länge sedan skulle ha lämnat Sverige. Det är vuxna, myndiga män enligt alla tänkbara definitioner. I stället lockades de att stanna kvar och slösa fler år av sitt liv, och de som nu inte klarar dessa lågt ställda krav ska förstås ändå utvisas. Trots alla försök att runda den reglerade invandringen har vi ändå hamnat här – trots handhjärtan och trots utopier.

Hela gymnasielagen är en lång, utdragen, tragisk fars, fru talman. De partier som har stått bakom detta borde skämmas, inte bara inför svenska skattebetalare utan även inför dem man har gett löften som man inte har haft täckning för – de som nu ska flyga hem till sina egna länder.

Det här är vad man får när man ska känna fram politik i stället för att tänka fram den. Det här är resultatet när konsekvensanalyser och logik har fått stryka på foten, fru talman. Eller som den amerikanske nationalekonomen Thomas Sowell har uttryckt det: Problemet är inte att Johnny inte kan läsa. Problemet är inte ens att Johnny inte kan tänka. Problemet är att Johnny inte vet vad tänkande är; han förväxlar det med känsla.

När Sverigedemokraterna säger nej till dagens förslag håller vi de löften som vi har gett våra väljare och det svenska folket. Inför svenska skattebetalare tar vi ansvar för att ordna upp det som andra inte klarar av inom migrationspolitiken.

Jag yrkar därför bifall till utskottets förslag att avslå propositionen i dess helhet. Nej, inga fler amnestier. Nej, inga fler undantag. Nej, inga fler speciallösningar. Nej, inga fler kryphål. Nej, inga fler särregleringar. Nej, ingen mer gymnasielag. Ett nej ska vara ett nej.

Anf. 111 JONNY CATO (C):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag.

Efter flyktingkrisen tog Centerpartiet ansvar för att ge många unga en andra chans efter att de kommit i kläm på grund av den restriktiva, tillfälliga lag som Socialdemokraterna och Miljöpartiet drev igenom. Centerpartiet hade då två valmöjligheter: att ställa sig bakom regeringens förslag eller att fälla förslaget, vilket hade lett till att ungdomarna inte fick en andra chans.

Centerpartiet släppte igenom gymnasielagen för att ge ungdomarna framtidshopp, trygghet och möjlighet att bygga sig en ljus framtid i Sverige. Det är jag genuint stolt över. Redan då kritiserade Centerpartiet regeringens utformning av lagstiftningen. Den kritik vi framförde har visat sig befogad, och de konsekvenser vi var rädda för har nu tyvärr blivit verklighet. Många unga som har kämpat och slitit har hamnat i oerhört svåra situationer för att regeringen lade fram en mycket dåligt utformad lagstiftning.

Centerpartiet står upp för en migrationspolitik som bygger på medmänsklighet och humanism i kombination med ordning och reda. Under 2020 var vi med och förhandlade i den migrationspolitiska kommittén för att få till en bred överenskommelse om en långsiktigt hållbar migrationspolitik. Tyvärr blev det ingen bred uppgörelse. Det är dåligt för Sverige och för människor som har sökt trygghet i vårt land eller kommer att göra det framöver.

Centerpartiet har hela tiden varit tydligt med att Sverige behöver en långsiktigt hållbar migrationspolitik – inte ytterligare lappande och lagan-

de utan en permanent migrationslagstiftning. Det sa vi redan när vi släppte igenom gymnasielagen.

De nya förändringar som regeringen har föreslagit kommer dessutom alldeles för sent och riskerar att bli direkt orättvisa, eftersom de unga som snabbast genomfört utbildning och lärt sig språket inte skulle omfattas. Centerpartiet lyfte frågan om gymnasielagen för över ett år sedan, under pandemin, i den parlamentariska kommittén. Intresset från inte minst Socialdemokraterna för att diskutera frågan var då minst sagt svagt.

Fru talman! Jag har funderat en del på om jag ska säga detta, men jag tycker att det blir lite anmärkningsvärt när Socialdemokraternas Rikard Larsson står i talarstolen och säger att detta är en coronaåtgärd. Detta kommer alltså över ett år in i pandemin. Det finns redan ungdomar som har drabbats av pandemin och fått avslag. Detta är från Socialdemokraterna ingen coronaåtgärd. Det är ett sätt att få med Miljöpartiet på den nya migrationspolitik som vi ska ta beslut om i juni. Låt oss tala sanning om det!

Regeringens förslag, som kommer över ett år in i pandemin, skulle i praktiken innebära att de unga människor som snabbast lärt sig språket, genomfört sina studier och sökt sig ut på arbetsmarknaden och vars tillstånd löpte ut i december redan har fått utvisningsbeslut när lagstiftningen kommer på plats, vilket sker först denna sommar. De unga som tagit längre tid på sig skulle ges avsevärt bättre förutsättningar att få stanna. Regeringens förslag innebär alltså att de som varit snabbast skulle få sämst förutsättningar att stanna. Det är direkt orättvist.

Centerpartiet har länge påpekat att det en gång för alla får vara slut med lappandet och lagandet i migrationspolitiken. Vi behöver en permanent migrationslagstiftning. Det är bäst för Sverige, för människor som har sökt trygghet och framtidstro i vårt land och för människor som kommer att göra det. Det innebär inte att Centerpartiet inte vill förbättra för de unga som har haft uppehållstillstånd med stöd av gymnasielagen – tvärtom. Vi vill i stället se en lösning för ungdomarna som är en del av den permanenta migrationslagstiftningen.

Därför har vi i stället drivit på för en bred humanitär grund som ger vissa människor med stark anknytning till Sverige möjlighet att stanna kvar. Vi har drivit på för att de ungdomar som har tagit chansen, studerat hårt, kämpat, slitit, levt laglydigt och lärt sig språket och som därmed också har en stark anknytning till Sverige ska få en möjlighet att prövas mot den nya humanitära grunden. Vi ska ha en individuell och rättssäker bedömning som utgår från den enskildes behov, inte tillfälliga lagändringar som varken ser till individ eller håller över tid. Vi kan konstatera att regeringens förslag om en humanitär grund ligger i linje med det som Centerpartiet drivit på för. De här ungdomarna ska få en andra chans. Men i stället för att lappa och laga får vi det då som en del av den permanenta migrationslagstiftningen.

Centerpartiet röstar nej till förändringarna i gymnasielagen för att de riskerar att bli direkt orättvisa. De skulle innebära ytterligare lappande och lagande i svensk migrationspolitik. I stället ställer vi oss bakom den nya humanitära grunden, som jag genuint tror är ett bättre förslag och som är en del av den permanenta migrationslagstiftningen. De ungdomar som har tagit chansen, studerat hårt, levt laglydigt och lärt sig språket och som har stark anknytning till Sverige får därmed en ny möjlighet att stanna.

Anf. 112 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Jag såg häromdagen ett inlägg på Facebook från Centerpartiet med en bild på Annie Lööf och texten ”Ge kraft åt varje människa”. Det låter väldigt tjusigt, tycker jag. Men vad betyder det? Vad betyder det i förhållande till de unga ensamkommande som har lyckats parera omsvängning efter omsvängning och svek efter svek och som har lyckats hitta kraften i sig själva?

En vän till mig som har kämpat väldigt hårt med studierna och snart är klar inom bygg skrev till mig i går: Jag har gjort allt. Jag har pluggat. Jag har jobbat extra i äldreomsorgen. Jag ska jobba där även i sommar, men det är bara timmar. Jag behöver mer tid. Varför ska jag straffas? Det känns som att jag har kastat bort mitt liv, även om jag har gjort allt jag kan.

Jag undrar: På vilket sätt, Jonny Cato, är det att hjälpa den här killen att hitta kraften i sig själv att inte ens unna honom och många andra en helt rimlig förlängning av tiden för att hitta ett arbete? Det är en helt rimlig grej när vi har gjort massor och använt miljarder. Det betyder inte att vi har kastat all annan politik åt sidan, utan vi gör både och. På vilket sätt, undrar jag, är detta att hjälpa någon att hitta kraften i sig själv?

Anf. 113 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Jag delar Christina Höj Larsens syn – många av de här ungdomarna har kämpat, gjort rätt för sig och gjort allt de kan för att få stanna. Jag delar inte den bild som andra partier har av den här gruppen och som de framför i många andra sammanhang. Där är vi helt överens. De allra flesta har kämpat väldigt hårt.

De här konsekvenserna och problemen är något som Centerpartiet lyfte fram redan för fem år sedan. Vi såg att det här var en dåligt utformad lagstiftning. Det kan inte och ska inte Centerpartiet ta ansvar för. Det ska Miljöpartiet och Socialdemokraterna ta ansvar för. Centerpartiet såg andra bättre vägar.

Men vi har också varit tydliga med att det på allvar måste vara slut med lappande och lagande i migrationspolitiken. Jag tror att vi alla, oavsett vilken migrationspolitik vi vill ha framöver, kan vara överens om att de tillfälliga lagarna inte har varit bra vare sig för oss som land eller för människor som sökt trygghet här.

När Centerpartiet aviserade hur vi tänkte ställa oss i den här omröstningen och samma vecka presenterade vår humanitära grund hade regeringen inte presenterat sin humanitära grund än. Om Centerpartiet inte hade satt press på regeringen är jag rätt övertygad om att vi hade fått se en betydligt snävare humanitär grund än den vi förhoppningsvis kan rösta för om två tre veckor. Om man måste välja tror jag att den är bättre för många ungdomar och för många fler än den lagstiftning vi i dag har att ta ställning till.

Anf. 114 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik:

Fru talman! Saken är den att man inte måste välja. Man kan göra saker för att försöka säkra att människor inte drabbas av pandemins fruktansvärda konsekvenser *och* ha en stabil lagstiftning, vilket även jag vill.

Det jag hör Jonny Cato säga är att pandemiregleringen skulle vara för orättvis. Med den skulle en liten grupp av de allra duktigaste inte omfattas.

I stället föreslår han en humanitär grund som definitivt kommer att vara orättvis och som definitivt kommer att missgynna väldigt många.

Jag har talat med mängder av väldigt kunniga asylrättsjurister. Ingen kan säga att den här gruppen kommer att omfattas. Det är inte det migrationsministern säger. Det är helt uppenbart.

Det Jonny Cato säger i dag är att han är beredd att göra ett ännu mindre, ännu snävare, urval. Det är, fru talman, att svika den här gruppen. Det är inte antingen eller, utan det är fullt möjligt att göra det bästa man kan i båda fallen. Den möjligheten har Centerpartiet. Jag tycker att ni borde ta den.

Jag kan konstatera att Centerpartiets slogan ekar väldigt tomt när den möter den verklighet som de unga befinner sig i. Det kommer inte att hjälpa dem ett enda dugg att ni tycker att det är en bra princip. Det kommer att betyda någonting väldigt svårt för deras framtid. Jag hoppas att Centerpartiet tänker om.

Anf. 115 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Det är som ofta i migrationspolitiken att det är Centerpartiet som blir slagpåsen för dem som står ännu mer högerut och vänsterut. Jag kan konstatera att Centerpartiet – tillsammans med Vänsterpartiet, ska jag vara ärlig med att säga – var ett av mycket få partier som under våra många och långa möten i den parlamentariska kommittén också lyfte fram den här gruppen.

Vi sa inte ens vilken lösning vi skulle ha. Vi sa att vi behöver diskutera frågan. Vi fick nej från inte minst Socialdemokraterna som inte ens ville diskutera den. Jag minns detta möte särskilt. Jag satt vid mitt köksbord. Pandemin var igång, och det var ett av de första digitala möten jag hade. Jag avblåstes med ett stort nej och att vi inte ens ska diskutera frågan.

Att lägga all skuld på Centerpartiet tycker jag inte riktigt blir rättvist. Centerpartiet står upp för det vi har sagt länge. Vi ska inte ha något lappande och lagande. Vi ska ha en permanent migrationspolitik. Vi hittar också en lösning framåt med en ny bredare humanitär grund.

Anf. 116 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! I april förra året var det som Jonny Cato sa i sitt anförande. Centerpartiet krävde att reglerna i gymnasielagen skulle ändras och lättas på grund av pandemin.

Några månader senare när regeringen presenterade ett sådant förslag tvärvände Centerpartiet. Man stödde också i höstas ett utskottsinitiativ från Moderaterna om den andra delen som förändringen gällde om att korta tiden från två år till ett år.

Fru talman! Jag har egentligen en väldigt enkel fråga till Jonny Cato. Vad vill Jonny Cato säga till dem som tar studenten den här veckan och omfattas av gymnasielagen och som skulle vilja se de här lättade reglerna men som inte får det på grund av Centerpartiets beslut?

Anf. 117 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Om vi ska börja med den omröstning som hölls i slutet av förra året är det nog viktigt att vi håller fakta rätt i debatten. Centerpartiet ställde sig inte bakom Moderaternas utskottsinitiativ, utan Centerpartiet tycker som i alla andra frågor att det är regeringen som ansvarar för den delen av politiken. Vi avstod därför att delta i beslutet.

Det var rätt så länge sedan den här fruktansvärda pandemin började. Vi är nu i ett helt annat skede. Vi är 19 dagar bort från att riksdagen ska fatta beslut om en ny permanent migrationslagstiftning. Då är det rimligare att man hittar lösningar för alla dem som har drabbats av tillfälliga lagar som ni i Miljöpartiet varit med om att införa.

Jag tycker att det är en bättre lösning att vi nu en gång för alla inte lappar och lagar utan att det blir en del av den permanenta migrationslagstiftningen. Jag förstår att det finns ett stort behov från Miljöpartiet att måla ut Centerpartiet här som att vi har svängt och inte längre står upp för medmänsklighet, humanitet och att hjälpa människor på flykt. Det vet Rasmus om att både jag och Centerpartiet fortfarande gör.

Det som kanske skiljer oss åt är att vi på allvar tror att lappande och lagande inte gör det bättre för människor på flykt. Vi behöver en permanent migrationslagstiftning som kan hålla över tid.

Anf. 118 RASMUS LING (MP) replik:

Fru talman! Jag får börja med att rätta tillbaka Jonny Cato. Det var två av fem ledamöter som röstade för Moderaternas utskottsinitiativ och tre av fem ledamöter som lade ned sin röst. Jag sa fel, men bara så att det är helt klart.

Fru talman! När det gäller långsiktighet i migrationspolitiken ser jag definitivt ett värde av det. Det vore väldigt bra att få till det. I Migrationskommittén var vi åtta partier som var överens om just den premissen. Men det är inte överordnat allt annat.

Att ha en långsiktighet vill man ha för sin egen politik. Jag vill ha en långsikt migrationspolitik som är grön. Den är inte densamma som Maria Malmer Stenergard vill ha för sin moderata linje och vice versa.

För två partier i kommittén var det viktigare och överordnat att det skulle vara en långsiktighet, Liberalerna och Centerpartiet, och att det stod över mycket annat. Andra partier tyckte, enligt vad jag uppfattade i kommittéarbetet, att det viktigaste var att den egna politiken skulle gälla framför att den var långsiktig.

Fru talman! Jag uppskattar mycket av det som Centerpartiet har gjort. Jag är glad att man står bakom den bredare humanitära skyddsgrunden. Men nu är frågan en annan. Från vår sida finns det inget som helst behov av att markera någonting. Det handlar om saken och vilka konsekvenser det får i verkligheten.

Vi ska inte lappa och laga. Det är det svar som Centerpartiet ger till dem som omfattas av gymnasielagen och tar studenten nu och som skulle kunna få enklare och lättare regler men som inte får det. Jag är inte tillfreds med det svaret. Jag är helt säker på att de som omfattas inte heller är det.

Jag tycker att man borde se pragmatiskt på det i den här situationen. Förutsättningarna har ändrats på ett sätt som ingen hade kunnat förutse. Det är väldigt rimligt att justera reglerna. Jag hoppas att Centerpartiet tar till sig det när det blir omröstningar på onsdag.

Anf. 119 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Som ledamoten väl vet sker det ibland i den här kammaren att det blir feltryckningar. Det var ett sådant tillfälle. Det känner ledamoten också väl till genom de samtal som vi har haft.

Om detta nu var så himla viktigt, och det nu är så himla viktigt för Miljöpartiet, varför lade regeringen då inte fram förslagen tidigare, så att det inte hade blivit orättvist mot alla dem som var snabbast igenom studierna? Det gäller dem som exempelvis tog studenten förra sommaren. Varför lade ni inte fram förslagen tidigare, så att de inte hade blivit direkt orättvisa?

Jag tror inte att Miljöpartiet ska lägga ord i munnen på partier som var med och förhandlade under de migrationspolitiska samtalen. Anledningen till att vi inte kom fram till en bred lösning var just för att alla partier stod upp för sin egen politik och sina egna åsikter. Annars hade vi nog nått en bred överenskommelse.

Anf. 120 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD) replik:

Fru talman! Centerns flippfloppande inom migrationspolitiken känner de flesta till, med konstant ordning och oreda. Eller flippfloppande inom retoriken, kanske man ska säga. Rent sakpolitiskt handlar det konsekvent om vidöppna gränser, en total brist på kontroll och att oförtröttligt öka invandringen till Sverige till varje pris. Så är det också här, fru talman, även om man kan förledas att tro någonting annat utifrån replikerna från Västertern och Miljöpartiet.

Centern säger här nej till den smygamnesti som regeringen har föreslagit. Det låter kanske på ytan som ordning och reda. Men faktum är att Centern redan om några veckor, precis som ledamoten Cato har nämnt, med största sannolikhet kommer att rösta fram en ny motorvägsliknande amnesti i och med den ytterst generösa humanitära skyddsgrund som regeringen föreslår.

Jonny Cato har själv bekräftat detta även långt tidigare, i en debattartikel i Svenska Dagbladet i december 2020: ”En ny, humanitär grund i migrationslagstiftningen bör formuleras så att den kan omfatta även ensamkommande som inte når upp till kraven för permanent uppehållstillstånd enligt gymnasielagen.” Ordning och reda, sa Centerpartiet!

Kan ledamoten Cato kanske kommentera vilka typer av smygamnestier som Centern anser är bäst för att slippa utvisa personer utan skyddsskäl, med oklar identitet, som har fått sin sak prövad enligt alla gängse lagar och regler och skulle ha lämnat landet redan för många år sedan? Vem tycker Centern egentligen någonsin ska utvisas från Sverige enligt den reglerade migration som vi har?

Anf. 121 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Jag kan väl börja med att notera att i de följdmotioner som partierna har lagt fram med anledning av regeringens framtida migrationspolitik är Centerpartiet det enda parti som har med ett brett förslag om återvändande.

Centerpartiet tycker att dessa ungdomar har kämpat och slitit, och många har gjort rätt för sig. Vi tycker också att det är rimligt att man får en andra chans att stanna, för det är, som jag tidigare påpekat, en dåligt utformad lagstiftning från Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Men vi har sagt i många års tid – och det är inget flippfloppande, tvärtom – att det nu får vara slut på lappandet och lagandet och att vi behöver en permanent migrationslagstiftning.

Ledamoten står här och säger att detta är en smygarnesti och så vidare. Det är det inte. Ledamoten sa också i sitt anförande att det är lågt ställda krav. Det är det inte. Då har man rätt dålig koll på hur svensk arbetsmarknad ser ut och hur svårt det är att få det första jobbet, oavsett vem du är, var du kommer ifrån och vad du heter. Jag delar alltså inte uppfattningen att det är lågt ställda krav, och inte heller att detta är en smygarnesti.

Det var många påhopp om att Centerpartiet ägnar sig mycket åt retorik men att det är en annan sak i praktiken. Men Sverigedemokraterna är i alla fall tydliga rakt igenom: Det ska vara nej till allt och alla.

Anf. 122 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD) replik:

Fru talman! Sverigedemokraterna tycker att vi ska följa de lagar och regler som finns, och naturligtvis vill vi ha en reglerad invandring, till skillnad från vad Centerpartiet står för med sitt lappande och lagande och den oreda och oordning som man uppenbarligen står upp för här.

Jag tror absolut att det är många av dessa ungdomar som har kämpat och slitit. Men att kämpa och slita är inget asylskäl.

Att få en andra chans – det här är inte en andra chans. Det är en tredje, fjärde eller femte chans för många.

Och när det gäller arbetsmarknaden är det klart att det är svårt på svensk arbetsmarknad. Det gäller ju alla i dag, även svenska medborgare. Varför ska vi finansiera en undanträngningseffekt? Vi har redan sett i flera kommuner att man har hittat på låtsasjobb för att anställa personer så att de ska få stanna kvar här – för att runda svensk migrationslagstiftning.

Att utvisas när man saknar skyddsskäl är inget straff. Det är en logisk följd av en reglerad invandring.

Allt detta lappande och lagande åsidosätter hela idén med en reglerad migration. Dessutom urholkar det asylrätten om personer som har sökt asyl i Sverige och inte har skyddsskäl ändå ska få stanna. Det är ett urholkande av asylrätten, som Centern står för. Jag förstår inte hur man kan stå och diskutera det över huvud taget.

Det var dessutom ingen som tvingade någon att söka enligt gymnasielagen. Det var helt frivilligt. Man hade kunnat välja att åka hem då i stället, men man lyssnade på de löften som gavs av Centerpartiet och andra. Och nu står vi här.

Anf. 123 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Centerpartiet är tydligt med att ett avslag ska vara ett avslag. Sverigedemokraterna vill ofta förmedla bilden att Centerpartiet inte är för en reglerad invandring. Centerpartiet står för en reglerad invandring. Men att man står för en reglerad invandring betyder inte att man har samma politik. Att man står för en reglerad invandring behöver inte betyda att det ska vara nej till allt och alla, utan det kan innebära olika saker, som det gör för Centerpartiet respektive Sverigedemokraterna.

Man får inte heller glömma bort att 2015 var ett extraordinärt år. Ungdomar hamnade i kläm på grund av den svåra situation som Sverige, inte minst Migrationsverket, och människor på flykt stod inför. Att man då gjorde en särreglering för en grupp som hamnade i en väldigt svår situation innebär inte att ett avslag inte ska vara ett avslag för andra som kommer framöver.

Jag är stolt över att Centerpartiet stod upp för ungdomarna som hamnade i kläm på grund av den lagstiftning som bland annat Miljöpartiet och Socialdemokraterna röstade för, och även Sverigedemokraterna.

Anf. 124 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Jag tänkte börja med att citera ur Centerpartiets följdmotion med anledning av denna proposition. De skriver så här:

”Det är tveklöst så att de unga som fått uppehållstillstånd på grund av gymnasielagen, har stark anknytning till Sverige, har klarat sina studier och står nära arbetsmarknaden, har drabbats hårt av pandemin. Centerpartiet anser dock att en humanitär grund som ger personer med stark anknytning till Sverige möjlighet att få uppehållstillstånd av särskilt ömmande skäl är en bättre väg ... framåt. Vi vill att ensamkommande unga med stark anknytning till Sverige ska kunna prövas mot den humanitära grunden.”

Jag tycker att detta är glasklart. Den humanitära grunden får ju också Centerpartiet i den nya migrationslagstiftningen. Därför förstår jag faktiskt inte varför Miljöpartiet och Vänsterpartiet står här i dag och är väldigt kritiska. Det känns helt ärligt bara som ett skådespel. Eller är det kanske ett sätt att försöka locka centerväljare – vad vet jag?

Men jag kan lugna alla dessa centerväljare som vill att gymnasieungdomarna i praktiken ska få en amnesti. Centerpartiet kommer att rösta för ett öppet hål i den nya migrationslagstiftningen, nämligen den så kallade humanitära grunden, som i realiteten är något helt annat än en ventil. Det är en helt ny möjlighet för vuxna utan skyddsskäl att få stanna.

Jag undrar därför: Hur kan Centerpartiet stå här och i inlägg efter inlägg säga att man vill ha ett slut på lappandet och lagandet? Ska jag tolka det som att det man i realiteten vill göra är att öppna ett så stort hål att det inte längre går att laga?

Anf. 125 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Detta är något paradoxala replikskiften. Först får man kritik från ena hållet och sedan från det andra. Då kan man kanske konstatera att Centerpartiet står rätt så mycket i mitten av svensk politik.

Centerpartiet har länge sagt att det måste vara slut med tillfälliga lagar och lappande och lagande. Det är också därför vi röstar nej till den typen av förslag och har gjort det i många års tid.

Det vi nu i stället får är en permanent migrationslagstiftning. Givet att Sverige befinner sig i en helt annan situation i dag än 2015 är det rimligt att man utformar den efter hur det ser ut i dag.

Jag tycker inte att detta är att lappa och laga i lagstiftningen. Det vi får på plats nu är en ny, till stora delar balanserad och bra migrationslagstiftning. Vi kommer att debattera den mer om bara några veckor. Centerpartiet saknar vissa delar och skulle vilja förändra vissa delar. Vi är inte helt nöjda, men det är i stora delar ett bra förslag. Framför allt är det slut med lappandet och lagandet, och det blir en ny, permanent migrationslagstiftning, som jag hoppas kan hålla i många år framöver.

Anf. 126 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik:

Fru talman! Problemet med både gymnasielagen och den nya humanitära grunden är att man därigenom väljer att prioritera samhällets resurser till personer som man har bedömt saknar skyddsskäl. Jag menar att man

förenklar begreppet humanism när man menar att det som är humant är att bara låta så många som möjligt komma hit och få stanna – när vi ser att vi inte klarar av att hantera det, när alldeles för många av dem som vi har släppt innanför våra fysiska gränser inte får en verklig chans att komma in i samhället på riktigt utan fastnar i ett utanförskap som dessutom går i arv, när människor till slut bara känner hopplöshet.

Vi måste ta fullt ansvar för att de som kommer hit också får en möjlighet att komma in i samhället. Därför vill jag fråga: Om nu världens behov är enormt – det pratas om 70 eller 80 miljoner människor som är på flykt – och man är av uppfattningen att vi i Sverige verkligen ska göra vår del, borde man inte då prioritera dem som bedöms ha skyddsskäl framför att lägga samhällets resurser på dem som faktiskt har fått en rättssäker prövning i domstol där det har framkommit att de saknar skyddsskäl?

Anf. 127 JONNY CATO (C) replik:

Fru talman! Ett parti som vill minska antalet kvotflyktingar ska nog inte få definiera begreppet humanitärt. Att stå och säga att vi borde hjälpa dem som är allra mest utsatta när man för bara några månader sedan sa att vi borde minska antalet kvotflyktingar till Sverige tycker jag talar lite emot de argument som Maria Malmer Stenergard precis själv kom med.

Anf. 128 HANS EKLIND (KD):

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag om att avslå den framlagda propositionen.

Det är alltså på dagen sex månader sedan vi senast här i kammaren diskuterade dessa företrädesvis unga män som saknar skyddsskäl men som fått chansen att studera på gymnasiet. Om och om igen återkommer vi till denna grupp.

Vi kristdemokrater röstade nej till att cirka 9 000 ensamkommande skulle få möjlighet till uppehållstillstånd på den här grunden. Skälet var, och skälet är, att vi menar att det är skyddsbehovet – inte långa handläggningstider, gymnasiestudier, covid-19 eller arbetsmarknaden – som ska utgöra underlag för beslut och för migrationspolitikens utformning. Det är skyddsskäl som ska prövas, och här i dag pratar vi om en grupp som inte har skyddsskäl. De har fått sin sak prövad av både migrationsverk och i de allra flesta fall även domstol.

Fru talman! Här skulle jag kunna sluta. I en rättsstat som vill se en reglerad invandring med rättssäkra beslut tänker jag att de argumenten är fullt tillräckliga. Jag ska dock också säga några ord om hur hanteringen av denna lag skapat falska hopp och osäkerhet kring hur svensk migrationslagstiftning fungerar och kommer att fungera.

Det falska hoppet kommer som ett brev på posten när man inte bryr sig om att försöka undvika det som kallas för målkonflikter, i det här fallet ett hopp om att ett nej till slut ändå ska kunna bli ett ja. Den fråga som tarvar ett svar är hur ett tillskapande av en sådan situation kan ha med humanism att göra. Det är nämligen ofta så tillskyndarna av denna ogenomtänkta lag gärna vill porträttera sig själva. Vilken humanism är det som gör att den person som sökte asyl före midnatt den 24 november 2015 ska få ta del av dessa specialregler men inte den som med exakt samma skyddsskäl sökte asyl någon timme efter midnatt den 24 november 2015?

I själva verket är gymnasielagen en enda lång, utdragen utvisning. Det påtalades redan när denna lag i all hast kom fram. Enligt de senaste siffror som jag har fått tag i – jag reserverar mig för att det kan finnas ännu fräschare siffror – har 127 av de 7 600 som fått stanna för gymnasiestudier fått permanent uppehållstillstånd.

Fru talman! Säkerheten kring hur vi i Sverige väljer att utforma en långsiktig och rättssäker migrationspolitik smulades delvis sönder genom denna speciallag. Detta är en lag som bäst beskrivs som ett undantag. Nu vill regeringen göra ett undantag från undantaget, för att uttrycka det lite mer begripligt. Syftet är helt enkelt att de som studerat med stöd av gymnasielagen ska få stanna. Det känns som att asylaktivisternas rop på amnesti, som hörts ända sedan 2017, inspirerat till detta förslag från regeringen.

Jag har full förståelse för den empati för dessa unga vuxna som har uppstått. Jag menar att den är fullt naturlig och i grunden vittnar om det goda i en människas natur. Jag är själv en av dem som blivit mycket starkt engagerade på ett personligt plan. Som präst och församlingsherde har jag haft åtskilliga möten och samtal med unga män som tagit sig hit till Sverige och som vittnat om den resa de har företagit, många gånger en riskfylld resa, och om de problem de mött när de kommit till vårt land. Med det sagt måste jag ändå konstatera att hanteringen av den här situationen inte är något annat än en skam för en rättsstat som Sverige.

Fru talman! Den här lagen har varit en följetong av osäkerhet – osäkerhet kring exempelvis vilka utbildningar som är giltiga när det gäller den här lagen, likaså osäkerhet kring vad som menas med aktivt deltagande, alltså att man befinner sig på gymnasiet och tar del av den undervisning som var själva förutsättningen för att man skulle få denna möjlighet. Dessa osäkerheter eliminerades inte när den nya gymnasielagen kom till. Långt efter det att gymnasielagen var klubbad och klar hade vi diskussioner om vad som avses med aktivt deltagande och vilka utbildningar som gäller och inte.

Lagrådet konstaterade som bekant att ”gränsen här har nåtts för vad som är acceptabelt i fråga om hur lagstiftning kan utformas”. Ja, frågan är hur långt över gränsen man trampat när det gäller själva implementeringen av denna lag.

Här har asylsystemet på något sätt ställts upp och ned när det kommit till några få tusen människor. Dessa har förvisso inte haft några enkla liv, men de har likväl inte skyddsskäl.

Jag vet att det kan vara kontroversiellt att diskutera kostnader och att det delvis rör olika delar av vår budget, men kostnaden för dessa unga vuxna, som har fått denna chans enligt gymnasielagen, uppgår till dags dato till åtskilliga miljarder. Regeringen har samtidigt dragit ned på biståndsbudgeten i syfte att kunna hjälpa till här hemma i Sverige. Samtidigt vet vi att det sitter kvinnor, barn och funktionsnedsatta i läger med horribla förutsättningar. Det är rätt många skolår för kvinnor och rätt många mål mat i flyktingläger som dessa pengar kunde ha använts till.

Att jämföra olika flyktingar gör sig inte enkelt, det förstår jag också. Men här jämför vi flyktingar och migranter. Ekonomi handlar ändå om att prioritera, och att regera ett land handlar definitivt också om att prioritera. Då kan man ändå konstatera att regeringen och de samarbetspartier som har gjort den här lagen möjlig har gjort denna prioritering: att unga vuxna som länge levt i andra säkra länder, som saknar skyddsskäl och som många

gångar dessutom faktiskt ljugit om sin ålder ska få vara här i Sverige, samtidigt som vi faktiskt dragit in stöd till de mest behövande. I min bok är det inte humanitärt.

Fru talman! Humanism får aldrig reduceras till att använda sig av fina ord. Humanism är heller inte att leverera ogenomtänkta, om än godhjärtade, lagstiftningar och förslag.

Vi behöver komma till en slutstation för det här. Jag är den förste att beklaga att många människor har blivit föremål för denna undermåliga politik och dessutom vid upprepade tillfällen har tillförts falska förhoppningar.

Det debatten i dag handlar om är om vi ska göra ett undantag från undantaget.

Mitt och Kristdemokraternas besked är att det sista som behövs nu är ytterligare signaler till världens migranter om att svenska krav är förhandlingsbara bara man tar sig hit till Sverige. Därför yrkar jag på att regeringens proposition ska avvisas.

(Applåder)

Anf. 129 FREDRIK MALM (L):

Fru talman! Den här frågan har varit en följetong under många år nu. Det handlar om en stor grupp som består av i stort sett enbart unga män som har fått avslag på sina asylansökningar, ofta även i domstol, men som sedan har kunnat stanna kvar i Sverige i alla fall för att läsa på gymnasiet.

Från Liberalernas sida har vi röstat nej till gymnasielagen och till olika lättnader som har gjorts därefter. Skälet till det är för oss väldigt enkelt. Vi anser inte att till exempel studier på gymnasieskolans språkintrouktion ska vara asylskäl, utan utgångspunkten för oss i Liberalerna är att det är skyddsbehoven som avgör om man ska få stanna i Sverige eller inte.

Fru talman! Det är också en principiell fråga, tycker jag, att en person som har behov av skydd i Sverige – tillräckligt starka skyddsbehov enligt våra myndigheter, vår utlänningslag och våra domstolar – får stanna i Sverige. Om man har skyddsbehov får man stanna i Sverige. Om man skaffar ett jobb i Sverige med en rimlig lön och med anständiga villkor får man ett arbetstillstånd i Sverige.

Men om man inte har skyddsbehov enligt våra myndigheter, våra domstolar och vår lagstiftning och man inte heller har ett arbete är frågan om det är rimligt att 10 miljoner människor i Sverige göra åtagandet att under långa perioder försörja människor som inte har skyddsbehov och inte heller arbetar. Jag tycker inte att man kan lägga det åtagandet på befolkningen i Sverige, utan det rimliga är att vi håller fast vid asylrätten och låter skyddsbehoven vara det som ska råda.

Därtill är det problematiskt med gymnasielagen och hela frågan om den stora gruppen ensamkommande unga män som kom under flyktingkrisen och åren innan och åren efter att man har frångått principen att fokusera på de personer som har skyddsbehov för att i stället fokusera på de personer som får avslag. Det här tränger undan möjligheten att hjälpa de personer i Sverige som faktiskt har skyddsbehov och som därför får mindre stöd och hjälp för att resurserna och engagemanget kanaliseras till personer som har fått avslag.

Det är en något märklig och udda ordning, kan jag tycka, att man i ett land ger så lite fokus till personer som har rätt att uppehålla sig i landet och ger så mycket fokus till personer som egentligen inte har rätt att göra det.

Man har gjort en rad undantag väldigt specifikt just för den här gruppen. Först gjordes ett undantag vad gällde skyddsgrunden, och det sas att man inte behöver ha skyddsbehov utan kan stanna i alla fall för att till exempel läsa på gymnasiet. Därtill gjordes ett undantag för just den här gruppen vad gällde kraven på identitet. Alla andra människor som söker asyl måste göra sin identitet sannolik eller helst styrka den, men just för den här gruppen har man uttryckligen skrivit in i lagstiftningen att Sverige helt avhänder sig rätten att veta vem personen som omfattas av den här lagstiftningen är. Vi har kapitulerat, retirerat och sagt att alla som omfattas av den nya gymnasielagen inte på något sätt behöver visa vilka de är eller till exempel uppge rätt ålder.

Först gör man alltså ett undantag för den här gruppen vad gäller skyddsgrunden. Därtill gör man det vad gäller identitetskraven. Sedan gör man ytterligare undantag vad gäller skolresultat, vad man ska lära sig i skolan, vad som är studieaktivitet och så vidare. Och nu, fru talman, vill man göra ett undantag till. Nu säger man att de som omfattas inte heller ska behöva jobba – i alla fall inte till en avtalsenlig lön på så att säga ett riktigt jobb, utan det ska räcka med en mindre inkomst och sedan en yrkesintroduktionsanställning eller att inkomsten byggs på med olika typer av bidrag eller lån.

Från vår sida i Liberalerna tycker vi att det här inte är rimligt. Vi måste ha en långsiktigt hållbar migrationspolitik där vi inte bara gör en rad olika undantag för vissa specifika grupper.

Därtill, fru talman, är det märkligt att man använder en tillfällig pandemi som en sorts trampolin för att ge permanenta uppehållstillstånd. Det är inte så att just den pandemi som pågår nu förändrar människors skyddsstatus eller skyddsbehov. Det är alltså en märklig ordning att man använder den här pandemin som ett verktyg för att utfärda permanenta uppehållstillstånd som vi egentligen enligt våra myndigheter, vår rättspraxis och vår lagstiftning inte har någon möjlighet att ge till de här personerna från första början.

Därför, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i utskottets betänkande och avslag på reservationen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 9 juni.)

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Proposition

2020/21:205 Utbetalning av ersättning för personlig assistans endast vid tillstånd

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 2 juni

2020/21:787 Nedläggningen av Bromma flygplats

av *Maria Stockhaus* (M)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:788 Brandskydd hos äldre och personer med funktionsnedsättning

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:789 Vård till personer som utsatts för sexuella övergrepp som barn

av *Marléne Lund Kopparklint* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:790 Prioritering av dubbelspårig ostkustbana

av *Viktor Wärnick* (M)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:791 Regeringens klimatkrav vid coronastöd till flyget

av *Jens Holm* (V)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:792 Biogasbilars status som miljöbilar

av *Jens Holm* (V)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:793 Arbetsförmågebedömningen i sjukförsäkringen

av *Ida Gabrielsson* (V)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

2020/21:794 Återbetalning av studielån för studenter som lämnat landet

av *Michael Rubbestad* (SD)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:795 Andelen manlig personal i förskolan

av *Michael Rubbestad* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 2 juni

2020/21:3066 Försenade batterileveranser på grund av stoppet i Suezkanalen

av *Rickard Nordin* (C)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:3067 Nationell kontroll över kulturarvspolitiken

av *Mattias Karlsson* i Norrhult (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:3068 Avgifter för tillsyn inom jordbruketav *Staffan Eklöf* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3069 MSB-rapport om konspirationsteorier kring covid-19av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:3070 Det allmänna uppdragetav *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3071 Hanteringen av det allmänna uppdragetav *Sten Bergheden* (M)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3072 Handläggarnas kompetens inom barnutredningarav *Linda Lindberg* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3073 Kompetensförsörjning av handläggare som arbetar med barnutredningarav *Linda Lindberg* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3074 Plågade kycklingarav *Elin Lundgren* (S)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3075 Elektrifieringsklustret på Finnslättenav *Åsa Eriksson* (S)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:3076 Jämlik tillgång till hjälpmedelav *Maj Karlsson* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3077 Amerikanskt spionage mot Sverigeav *Håkan Svenneling* (V)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:3078 Rättssäkerheten vid utvisningar till Turkietav *Håkan Svenneling* (V)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:3079 Ekonomistyrning och nätläkareav *Karin Rågsjö* (V)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3080 Djurväl färden och kycklingindustrinav *Elin Segerlind* (V)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3081 Utredningen Fri hyressättning vid nyproduktion av bostäderav *Momodou Malcolm Jallow* (V)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:3082 Strömmingen och en flyttad trålgränsav *Elin Segerlind* (V)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3083 Statistik på alkoholområdetav *Camilla Brodin* (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3084 Basindustrins kompetensförsörjning

av *Eric Palmqvist* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:3085 Möjligheten för konsumenter att nå företag

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet Lena Micko (S)

2020/21:3086 Kriminellas vägspärrar

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:3087 Medicin- och ECT-fria behandlingar

av *Anne Oskarsson* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3088 Dokumenterade minnesskador av ECT

av *Anne Oskarsson* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3089 Utvärdering av samhällsnyttan av ECT

av *Anne Oskarsson* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3090 Elchockbehandlingar inom psykiatri

av *Anne Oskarsson* (SD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:3091 Breddad skattereduktion till andelsägd sol- och vindel

av *Birger Lahti* (V)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 2 juni

2020/21:2927 Satsningar på polisyrket

av *Magdalena Schröder* (M)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2928 Uppeldning av vaccindoser

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2929 Konsumenttrygghet för covid-19-vaccinerade vid resor

av *Angelica Lundberg* (SD)

till statsrådet Lena Micko (S)

2020/21:2930 Begränsningar för färdigvaccinerade personer i Danmark att resa till Sverige

av *Niels Paarup-Petersen* (C)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2931 Medicinska utlåtanden vid långtidscovid

av *Ann-Charlotte Hammar Johnsson* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2939 Mäns våld mot kvinnor

av *Emma Ahlström Köster* (M)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2020/21:2935 Falska identiteter

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2932 Lynetteholmen i Öresund

av *Elin Segerlind* (V)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2933 Oberoende granskning av Sveriges Radio

av *Björn Söder* (SD)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:2954 Stöd till expressbussar

av *Thomas Morell* (SD)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2955 Brottsförebyggande kameraövervakning

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2952 Produkter med dubbla användningsområden

av *Boriana Åberg* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2934 Pisarapporter

av *Björn Söder* (SD)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2936 Efterlevande av Dublinförordningen

av *Björn Söder* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2937 Studenters psykiska ohälsa

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:2945 Ytterligare sanktioner mot Belarus

av *Boriana Åberg* (M)

till statsrådet Anna Hallberg (S)

2020/21:2957 Validering av utländska betyg

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:2972 Umgängesrätt vid gränsöverskridande delad vårdnad

av *Linda Modig* (C)

till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:2943 Övervikt och fetma i pandemin

av *Ulrika Jörgensen* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2950 Swedavias hemliga Brommarapport

av *Åsa Coenraads* (M)

till näringsminister Ibrahim Baylan (S)

2020/21:2944 Förändring av ersättningsregler för anslutning till enskilda vägar

av *Lars Beckman* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2942 Minskad psykisk ohälsa genom mer fysisk aktivitet

av *Ulrika Jörgensen* (M)

till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:2964 Isbrytarna

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2966 Utgiftsmål för biståndet

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2961 Konsekvenser av registreringskrav för utländska arbetsgivare

av *Linda Modig* (C)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2940 Översyn av rätten till målsägarbiträde

av *Ellen Juntti* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2956 Underlättande för mindre drivmedelsstationer

av *Elisabeth Björnsdotter Rahm* (M)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2963 Inlåning av intensivvårdspersonal från grannländer

av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2965 Stöd till internationella organisationer

av *Hans Wallmark* (M)
till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2949 Plastpåskatten

av *Magdalena Schröder* (M)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2947 Syrianska kulturhistoriska kyrkor och kloster i Turkiet som världsarv

av *Robert Halef* (KD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:2946 Avgift vid vaccination mot covid-19

av *Acko Ankarberg Johansson* (KD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2959 Integrationsaspekter vid förstörande av patientjournal

av *Jonas Andersson* i Skellefteå (SD)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2960 Tillgänglighet av Naloxon

av *Niels Paarup-Petersen* (C)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2951 Villkorlig frigivning

av *Boriana Åberg* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2989 Våldsutsatta kvinnor som lever gömda

av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2994 Pollenprognoser i hela landet

av *Ulrika Jörgensen* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2987 Hållbara drivmedel

av *Jens Holm* (V)
till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2020/21:2974 Rättssäkerhet vid anknytningsärenden
av *Ann-Sofie Alm* (M)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:2980 Stölder på byggarbetsplatser
av *David Josefsson* (M)
till statsrådet Mikael Damberg (S)

2020/21:3009 Laxfisket i Haparanda skärgård
av *Linda Modig* (C)
till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2991 Statsstöd till rikstäckande handikapporganisationer
av *Maj Karlsson* (V)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2983 Fortsatta sprängningar
av *Björn Söder* (SD)
till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2020/21:3001 Krisberedskap
av *Lotta Olsson* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2970 Sverigeförhandlingen och kollektivtrafiken
av *Jimmy Ståhl* (SD)
till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2995 Fördomande av Azerbajdzjans agerande
av *Björn Söder* (SD)
till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2971 Glädjebetyg i grundskolan
av *Jörgen Grubb* (SD)
till utbildningsminister Anna Ekström (S)

2020/21:3007 Kraftledningen till SSAB Oxelösund
av *Inge Ståhlgren* (S)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2988 Biståndsprojekt i Gaza
av *Yasmine Posio* (V)
till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2979 E-cigaretter
av *David Josefsson* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2976 Hbtqi-personers rättigheter
av *Arman Teimouri* (L)
till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2020/21:3006 Anslutningskostnader för elproduktion
av *David Josefsson* (M)
till statsrådet Anders Ygeman (S)

2020/21:2981 Militärt kuppöversök i Mali
av *Björn Söder* (SD)
till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:3008 Könets existens och betydelse
av *Louise Meijer* (M)
till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2967 Public services roll i totalförsvaret
av *Aron Emilsson* (SD)
till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:2985 Spelutbildningsplatser

av *Björn Söder* (SD)

till statsrådet Matilda Ernkrans (S)

2020/21:2975 Nationella riktlinjer för sköldkörtelsjuka

av *Mattias Karlsson* i Luleå (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2997 Införandet av den nationella läkemedelslistan

av *Pia Steensland* (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2969 Framtiden för Bromma flygplats

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:2977 Europeiska radio- och tv-unionen

av *Hans Wallmark* (M)

till kultur- och demokratiminister Amanda Lind (MP)

2020/21:2982 Rymningar från Sis-hem

av *Ulrika Heindorff* (M)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2996 Synkontroll vid körkortsförnyelse

av *Pia Steensland* (KD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3005 Transparens kring läkemedelsproduktionens miljöpåverkan

av *Pia Steensland* (KD)

till socialminister Lena Hallengren (S)

2020/21:2973 Helhetsanalys av miljöeffekter av dieselanvändning

av *Staffan Eklöf* (SD)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:3003 Underrättelser till Skatteverket

av *Sofia Westergren* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2020/21:2993 Koldioxidbedövning av grisar

av *Elin Segerlind* (V)

till statsrådet Jennie Nilsson (S)

2020/21:2962 Hemvärdet och tillgång till ammunition

av *Jörgen Berglund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2020/21:3000 Utlandssvenskars möjlighet till undervisning i svenska

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:3002 EU-medborgare i Storbritannien

av *Hans Wallmark* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2968 Konsekvenser av Lukasjenkos agerande

av *Björn Söder* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2999 Svenskt agerande i EU om Belarus

av *Åsa Coenraads* (M)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2020/21:2984 Hundbrist vid Tullverket
av *Björn Söder* (SD)
till finansminister Magdalena Andersson (S)

Prot. 2020/21:133
3 juni

2020/21:2990 Bistånd till Palestina
av *Magdalena Schröder* (M)

till statsrådet Per Olsson Fridh (MP)

2020/21:2978 Rättvis skuldhantering för företagare

av *Angelica Lundberg* (SD)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 17 Kammaren åtskildes kl. 17.36.

Sammanträdet leddes
av förste vice talmannen från dess början till ajourneringen kl. 13.55,
av tredje vice talmannen därefter till och med § 11 anf. 103 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

ANDERS NORIN

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om ersättare.....	1
§ 2 Meddelande om särskild debatt om konflikten i Mellanöstern.....	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	3
§ 4 Interparlamentariska unionen (IPU).....	4
Utrikesutskottets betänkande 2020/21:UU14.....	4
Anf. 1 DAG LARSSON (S).....	4
Anf. 2 CECILIA WIDEGREN (M)	5
(Beslut fattades under § 10.)	8
§ 5 Utvidgade möjligheter att utreda förlisningen av passagerarfartyget Estonia	8
Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU36.....	8
(Beslut fattades under § 10.)	8
§ 6 Straffrättsliga frågor	9
Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU24.....	9
Anf. 3 GUSTAF LANTZ (S)	9
Anf. 4 LOUISE MEIJER (M)	10
Anf. 5 GUSTAF LANTZ (S) replik.....	12
Anf. 6 LOUISE MEIJER (M) replik.....	13
Anf. 7 GUSTAF LANTZ (S) replik.....	13
Anf. 8 LOUISE MEIJER (M) replik.....	14
Anf. 9 ADAM MARTTINEN (SD)	14
Anf. 10 GUSTAF LANTZ (S) replik.....	17
Anf. 11 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	17
Anf. 12 GUSTAF LANTZ (S) replik.....	17
Anf. 13 ADAM MARTTINEN (SD) replik.....	18
Anf. 14 JOHAN HEDIN (C).....	18
Anf. 15 LINDA WESTERLUND SNECKER (V).....	19
Anf. 16 ANDREAS CARLSON (KD).....	21
Anf. 17 GUSTAF LANTZ (S) replik.....	22
Anf. 18 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	23
Anf. 19 GUSTAF LANTZ (S) replik.....	23
Anf. 20 ANDREAS CARLSON (KD) replik.....	23
Anf. 21 JOHAN PEHRSON (L)	24
Anf. 22 RASMUS LING (MP)	26
(Beslut fattades under § 10.)	27
§ 7 Våldsbrott och brottsoffer	27
Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU27.....	27
Anf. 23 MARIA STRÖMKVIST (S).....	27
Anf. 24 ELLEN JUNTTI (M)	28
Anf. 25 EBBA HERMANSSON (SD).....	30
(forts. § 11).....	31
Ajournering.....	32
Återupptaget sammanträde.....	32
§ 8 Frågestund	32
Anf. 26 TREDJE VICE TALMANNEN.....	32
<i>Kriminalisering av vägspärrar.....</i>	<i>32</i>

Anf. 27 LOUISE MEIJER (M).....	32
Anf. 28 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	32
Anf. 29 LOUISE MEIJER (M).....	33
Anf. 30 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	33
<i>Utvisning av kriminella</i>	33
Anf. 31 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	33
Anf. 32 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	33
Anf. 33 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD).....	34
Anf. 34 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	34
<i>Polisens prioritering av mäns våld mot kvinnor</i>	34
Anf. 35 JOHAN HEDIN (C).....	34
Anf. 36 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	34
Anf. 37 JOHAN HEDIN (C).....	35
Anf. 38 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	35
<i>Höjda pensioner</i>	35
Anf. 39 IDA GABRIELSSON (V).....	35
Anf. 40 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	35
Anf. 41 IDA GABRIELSSON (V).....	36
Anf. 42 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	36
<i>Resurser till arbetet mot kvinnovåld</i>	36
Anf. 43 ANDREAS CARLSON (KD).....	36
Anf. 44 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	37
Anf. 45 ANDREAS CARLSON (KD).....	37
Anf. 46 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	37
<i>Förbud mot kusinäktenskap</i>	37
Anf. 47 ROBERT HANNAH (L).....	37
Anf. 48 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	38
Anf. 49 ROBERT HANNAH (L).....	38
Anf. 50 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	38
<i>Social dumpning</i>	39
Anf. 51 ÅSA WESTLUND (S).....	39
Anf. 52 Statsrådet LENA MICKO (S).....	39
Anf. 53 ÅSA WESTLUND (S).....	39
Anf. 54 Statsrådet LENA MICKO (S).....	39
Anf. 55 TREDJE VICE TALMANNEN.....	40
<i>Åtgärder mot matchfixning</i>	40
Anf. 56 RASMUS LING (MP).....	40
Anf. 57 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	40
Anf. 58 RASMUS LING (MP).....	40
Anf. 59 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	40
<i>Anslagen till Kustbevakningen</i>	41
Anf. 60 JÖRGEN BERGLUND (M).....	41
Anf. 61 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	41
<i>Snabbblån</i>	41
Anf. 62 ANGELICA LUNDBERG (SD).....	41
Anf. 63 Statsrådet LENA MICKO (S).....	42
<i>Översyn av det kommunala skatteutjämningsystemet</i>	42
Anf. 64 LARS THOMSSON (C).....	42
Anf. 65 Statsrådet LENA MICKO (S).....	42
<i>Tillämpningen av pandemilagen</i>	42

Anf. 66 JESSICA WETTERLING (V)	42
Anf. 67 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	43
<i>Tidigare etablering på arbetsmarknaden</i>	43
Anf. 68 HANS EKLIND (KD)	43
Anf. 69 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	44
<i>Gröna kreditgarantier</i>	44
Anf. 70 JOHAN PEHRSON (L)	44
Anf. 71 Statsrådet ÅSA LINDHAGEN (MP)	44
<i>Statlig närvaro i hela landet</i>	45
Anf. 72 GUSTAF LANTZ (S)	45
Anf. 73 Statsrådet LENA MICKO (S)	45
<i>Gängkriminalitet i bostadsområden</i>	45
Anf. 74 NORIA MANOUCHI (M).....	45
Anf. 75 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	45
<i>Avskaffande av PPM</i>	46
Anf. 76 DENNIS DIOUKAREV (SD).....	46
Anf. 77 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	46
<i>Ungdomsarbetslösheten</i>	47
Anf. 78 MAGNUS EK (C).....	47
Anf. 79 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	47
<i>Kommunernas krisberedskap</i>	47
Anf. 80 HANNA GUNNARSSON (V)	47
Anf. 81 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	48
<i>Ekonomiskt stöd till äldre arbetare</i>	48
Anf. 82 MATTIAS VEPSÅ (S)	48
Anf. 83 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	48
<i>Inrättandet av en viltmyndighet</i>	49
Anf. 84 STEN BERGHEDEN (M)	49
Anf. 85 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	49
Anf. 86 TREDJE VICE TALMANNEN.....	49
<i>Höjning av avgifterna till pensionssystemet</i>	49
Anf. 87 JULIA KRONLID (SD).....	49
Anf. 88 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	50
<i>Krisberedskapen</i>	50
Anf. 89 SERKAN KÖSE (S)	50
Anf. 90 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	51
<i>Sänkt skatt för alla pensionärer</i>	51
Anf. 91 MARIA MALMER STENERGARD (M)	51
Anf. 92 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	51
<i>Åtgärder mot gängkriminaliteten</i>	52
Anf. 93 BO BROMAN (SD).....	52
Anf. 94 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	52
<i>Ryssland och kärnkraften</i>	52
Anf. 95 HELENA ANTONI (M)	52
Anf. 96 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	53
<i>Preventiv användning av hemliga tvångsmedel</i>	53
Anf. 97 ELLEN JUNTTI (M)	53
Anf. 98 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S).....	53
<i>Fusk med cabotage</i>	54

Anf. 99 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHANSSON (M)	54
Anf. 100 Statsrådet MIKAEL DAMBERG (S)	54
Ajournering	54
Återupptaget sammanträde	54
§ 9 Beslut om ärenden som slutdebatterats den 2 juni	55
UU4 Nordiskt samarbete	55
UU13 Europarådet	56
§ 10 Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde	57
UU14 Interparlamentariska unionen (IPU)	57
JuU36 Utvidgade möjligheter att utreda förlisningen av passagerarfartyget Estonia	57
JuU24 Straffrättsliga frågor	57
§ 11 (forts. från § 7) Våldsbrott och brottsoffer (forts. JuU27)	59
Anf. 101 JOHAN HEDIN (C)	59
Anf. 102 LINDA WESTERLUND SNECKER (V)	61
Anf. 103 ANDREAS CARLSON (KD)	63
Anf. 104 JOHAN PEHRSON (L)	65
Anf. 105 RASMUS LING (MP)	66
(Beslut skulle fattas den 9 juni.)	67
§ 12 Kompletterande regler för uppehållstillstånd vid gymnasiestudier	67
Socialförsäkringsutskottets betänkande 2020/21:SfU27	67
Anf. 106 RIKARD LARSSON (S)	67
Anf. 107 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V)	69
Anf. 108 RASMUS LING (MP)	71
Anf. 109 MARIA MALMER STENERGARD (M)	73
Anf. 110 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD)	75
Anf. 111 JONNY CATO (C)	76
Anf. 112 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	78
Anf. 113 JONNY CATO (C) replik	78
Anf. 114 CHRISTINA HÖJ LARSEN (V) replik	78
Anf. 115 JONNY CATO (C) replik	79
Anf. 116 RASMUS LING (MP) replik	79
Anf. 117 JONNY CATO (C) replik	79
Anf. 118 RASMUS LING (MP) replik	80
Anf. 119 JONNY CATO (C) replik	80
Anf. 120 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD) replik	81
Anf. 121 JONNY CATO (C) replik	81
Anf. 122 JONAS ANDERSSON i Skellefteå (SD) replik	82
Anf. 123 JONNY CATO (C) replik	82
Anf. 124 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	83
Anf. 125 JONNY CATO (C) replik	83
Anf. 126 MARIA MALMER STENERGARD (M) replik	83
Anf. 127 JONNY CATO (C) replik	84
Anf. 128 HANS EKLIND (KD)	84
Anf. 129 FREDRIK MALM (L)	86
(Beslut skulle fattas den 9 juni.)	87
§ 13 Bordläggning	87

Prot. 2020/21:133	§ 14 Anmälan om interpellationer	88
3 juni	§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	88
-----	§ 16 Anmälan om skriftliga svar på frågor	90
	§ 17 Kammaren åtskildes kl. 17.36.	95